

An aerial photograph of an industrial site. In the upper center, there are three large circular tanks, two of which contain a brown liquid. To the right of these tanks is a large, long, white industrial building with a corrugated metal roof. Below the tanks and to the left of the main building, there are smaller structures and a paved area. A road with a white dashed line runs diagonally from the bottom left towards the center. The surrounding area is mostly green fields. A semi-transparent white box with a black border is overlaid on the center of the image, containing text.

**Miljøgodkendelse af
Haurbak Vestergård IS
Kjellerupvej 67A
8620 Kjellerup**

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indholdsfortegnelse	1
Datablad	4
0 Indledning	5
1 Resumé og samlet vurdering	6
1.1 Ansøgning om miljøgodkendelse.....	6
1.2 ikke teknisk resumé.....	6
1.3 Afgørelse om miljøgodkendelse	6
1.4 Vilkår	8
1.5 Offentlighed	11
1.6 Klagevejledning	14
Kopi af afgørelse sendt til:	18
Kopi af afgørelse sendt til:	18
2 Generelle forhold	19
2.1 Beskrivelse af husdyrbruget	19
2.2 Meddelelsespligt – anlæg, arealer, ejerforhold	19
2.3 Gyldighed.....	19
2.4 Retsbeskyttelse.....	20
2.5 Revurdering af Miljøgodkendelsen.....	20
3 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	21
3.1 Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	21
3.2 Placering i landskabet	23
4 Husdyrhold, staldanlæg og drift	26
4.1 Husdyrhold og staldindretning.....	26
4.2 Ventilation.....	31
4.3 Fodring.....	32
4.4 Ensilage.....	34

4.5	Energi- og vandforbrug	35
4.6	Spildevand herunder regnvand.....	38
4.7	Affald	39
4.8	Råvarer og hjælpestoffer	41
4.9	Driftsforstyrrelser eller uheld	42
5	Gødningsproduktion og -håndtering	44
5.1	Gødningstyper og mængder	44
5.2	Flydende husdyrgødning	45
5.3	Gylleforsuring	49
5.4	Gylleseparering	50
5.5	Gyllekøling.....	50
5.6	Fast gødning inkl. dybstrøelse.....	50
5.7	Anden organisk gødning	52
6	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	53
6.1	Ammoniak og natur.....	53
6.2	Lugt	55
6.3	Fluer og skadedyr.....	57
6.4	Transport	58
6.5	Støj fra anlægget og maskiner	60
6.6	Støv fra anlæg og maskiner	61
6.7	Lys.....	62
7	Påvirkning fra arealerne.....	64
7.1	Udspretningsarealerne	64
7.2	Påvirkninger af søer og vandløb	66
7.3	Kvælstof og fosfor til fjord & hav.....	73
7.4	Påvirkning af arter med særligt strenge Beskyttelseskrav (Bilag IV arter).....	80
7.5	Kvælstof til grundvand.....	80
8	Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	82
9	Alternative løsninger og 0-alternativet	87

9.1	Alternative løsninger	87
9.2	0-alternativ	88
10	Husdyrbrugets ophør	90
11	Egenkontrol og dokumentation.....	91
12	Bilag	93

DATABLAD

Landbrugets navn og beliggenhed	Haurbak Vestergård IS, Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup
Matrikel nr. Ejerlav	27A m.fl. Vinderslev By, Vinderslev
Cvr. nummer P-nummer CHR-nummer Ejendomsnummer	25893972 1002760431 41965 7400027566
Ejer af ejendommen/ansøger Adresse Tlf. E-mail	Haurbak Vestergård IS Kjellerupvej 67A 86888292 haurbak@mail.dk
Driftsansvarlig	Allan Jensen
Brugstype	Malkekvægbesætning med opdræt
Godkendelsesbetegnelse	§ 12 stk. 3 husdyrbrug for mere end 250 dyreenheder
Sagsnr.	10/47668
Dato for godkendelse	22.12.2011
Tilsynsmyndighed	Silkeborg Kommune
Kvalitetssikret af:	Maria Karm
Næste revurdering af godkendelsen	2019

Ansøgers Konsulent:

Navn: Rune Schaltz, Agrinord
 Adresse: Horsøvej 11, 9500 Hobro
 Tlf.nr. 96576861
 E-mail: rsc@agrinord.dk

0 INDLEDNING

Når et kvægbrug ønskes udvidet til mere end 250 dyreenheder (DE), skal anlægget med tilhørende udbringningsarealer til den producerede husdyrgødning godkendes i henhold til § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Denne miljøgodkendelse er således udarbejdet efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, der har indarbejdet EU's VVM-direktiv¹ og IPPC-direktiv².

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Silkeborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem, første gang den 5. juli 2010.

I dialog med ansøger om projektet er ansøgningen senere justeret og suppleret med yderligere oplysninger. Senest er indsendt version 3 af ansøgningen den 6. oktober 2011.

I miljøgodkendelsen er der redegjort for miljøkonsekvenserne af at udvide husdyrholdet på bedriften, og for påvirkningen af miljøet i bred forstand. Bedriften har ikke biaktiviteter, der i sig selv er omfattet af IPPC-direktivet.

¹ Rådets direktiv 85/337/EØF om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet med senere ændringer (VVM: Vurdering af Virkninger på Miljøet)

1 RESUMÉ OG SAMLET VURDERING

1.1 ANSØGNING OM MILJØGODKENDELSE

Haurbak Vestergård IS, ved Hans Peter Iversen og Allan Jensen, Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup, ansøger hermed om, i henhold til lov nr. 1486 af 4. december 2009, at få miljøgodkendt husdyrbruget på adressen Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup med de til bedriften hørende arealer.

I ansøgningen indgår endvidere gylleaftalearealer for hvilke der samtidig anmodes om tilladelse til afsætning af husdyrgødning til, hvoraf den ene bevirker en § 16 arealgodkendelse.

Haurbak Vestergård IS har allerede i dag en miljøgodkendelse fra daværende Kjellerup Kommune (J.nr. 05/3660-55797 på foranledning af VVM-screening J.nr. 8-52-6-3-194-05 fra Viborg Amt).

1.2 IKKE TEKNISK RESUMÉ

Haurbak Vestergård IS driver og ejer kvægproduktionen på Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup, i ny Silkeborg Kommune. Den nuværende produktion er godkendt til 403,3 DE, fordelt på 263 køer og 263 stk. opdræt af tung race.

Der ønskes en udvidelse til i alt 641,11 DE fordelt på 339 køer med fuldt kvieopdræt og tyrekalve indtil 1 mdr.

Udvidelsen omfatter at der opføres en ungdyrstald med den nyeste teknologi vedr. valg af gulvsystem samt en ensilagesilo. Hertil renoveres eksisterende stalde. Udvidelsen sker over en femårig periode.

I forbindelse med udbringning af husdyrgødning indgår der to gylleaftaler, hvoraf den ene bevirker en arealgodkendelse. Der indgås produktionsmæssig sammenhæng med denne bedrift, Frausingvej 6.

Der er udarbejdet to forskellige scenarier med hensyn til husdyrtrykket på bedriftens arealer – henholdsvis et med 1,7 DE/ha og det indsendte med 2,3 DE/ha. Det indsendte scenario med 2,3 DE/ha giver det største teoretiske fosfortal på bedriftens arealer. Der er hverken nitratklasser eller nitratfølsomme indvindingsområder på bedriftens arealer – derfor ligger fosfor til grund for scenariovalg og dermed beskrivelse af worst-case scenarioet.

Beregninger foretaget på baggrund af ovenstående projektilpasninger gennem www.husdyrgodkendelse.dk resulterer i, at der ikke sker en merbelastning af omkringliggende natur og miljø. Beregninger viser ligeledes at lugtgenerne fra den ansøgte produktion ikke vurderes at påvirke omkringboende væsentlig.

Den ansøgte udvidelse opfylder således de krav, der er fastlagt i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug².

1.3 AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbruget og til at modvirke eventuelle skadelige virkninger på miljøet
- at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne

² Lov nr. 1486 af 04/12/2009

- at de kort- og langsigtede miljøpåvirkninger og den samlede miljøpåvirkning fra husdyrbrugets produktion vil begrænses til et acceptabelt niveau, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen overholdes
- at husdyrbruget - under overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen - vil anvende den bedste tilgængelige teknik
- at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af:
 - o Nabobeboelser
 - o Natura 2000-områder³ og natur i øvrigt
 - o Overfladevand
 - o Nitratfølsomme indvindingsområder
 - o Landskabelige værdier og værdifulde kulturmiljøer

Silkeborg Kommunes afgørelse begrundes med ovenstående vurdering, og med at øvrige generelle afstandskrav samt de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug overholdes.

Silkeborg Kommune godkender hermed udvidelsen af det ansøgte husdyrhold på bedriften Haurbak Vestergård IS, Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup, matr. nr. 27A m.fl., Vinderslev By, Vinderslev til maksimalt 641,11 DE efter udvidelsen.

Udover miljøgodkendelse af bedriftens nuværende og planlagte produktionsanlæg og besætning meddeles der ved denne skrivelse:

- Miljøgodkendelse til udbringning af husdyrgødningen fra produktionen på de arealer – og i det omfang – som fremgår af bilagene
- Miljøgodkendelse af 1 ny ungdyrstald

Miljøgodkendelsen omfatter alene ejendommen Kjellerupvej 67A med de angivne arealer, som fremgår af bilag 1.

Afgørelsen om miljøgodkendelse er truffet på grundlag af oplysningerne i IT-ansøgningen, Version 3, modtaget d. 6. oktober 2011 og supplerende oplysninger modtaget i perioden frem til den 21. december 2011. Ansøgning er indsendt første gang den 5. juli 2011.

Miljøgodkendelsen meddeles i henhold til § 12 stk. 3 i husdyrloven⁴, samt reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen⁵, og omfatter de miljømæssige forhold, det vil sige forhold af betydning for det omgivende miljø som beskrevet i loven og bekendtgørelsen.

Miljøgodkendelsen fritager ikke fra krav om eventuelle tilladelser, godkendelser, dispensationer eller lignende efter anden lovgivning og efter andre bestemmelser som f.eks. Museumslovens⁶ bestemmelser vedrørende fund af fortidsminder i forbindelse med jordarbejde.

³ Natura 2000-områder: Internationale naturbeskyttelsesområder udpeget på baggrund af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver.

⁴ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

⁵ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006 af museumsloven.

Etablering af de nye anlæg må ikke igangsættes, før der er givet en byggetilladelse fra Silkeborg Kommune og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra kommunen eller andre relevante myndigheder.

Dyreenheder er beregnet efter de nugældende omregningsfaktorer i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Miljøvurderingerne er gennemført i forhold til antal dyr og den faktiske størrelse og sammensætning af dyreholdet, og miljøgodkendelsen tager derfor afsæt heri, uagtet at der på et senere tidspunkt måtte ske ændringer i beregning af antal dyreenheder.

1.4 VILKÅR

Placering i landskabet:

- 3.2.1 Der skal plantes 2 klumper af træer syd for den eksisterende kostald og den nye kviestald, med mindst et træ pr. klump der bliver højere end 6 m. Øvrige småtræer i træklumpen må først fjernes når de store træer er 4 m høje. Se beplantningsskitse, bilag 3
- 3.2.2 Der skal plantes Nord for det samlede anlæg. Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker. Se beplantningsskitse, bilag 3
- 3.2.3 Etablerede læhegn i skellene mod øst og mod syd skal vedligeholdes og må ikke fjernes, så de giver en vedvarende effektiv afskærmning.

Husdyrhold og staldindretning:

- 4.1.1 Ejendommen tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt 339 malkekøer (tung race) med en mælkeydelse på maksimalt 10.000 kg mælk pr. år. Sammen med tilhørende opdræt på ejendommen svarende til i alt 641,11 DE, beregnet efter Bekendtgørelse nr. 949 af 29/7 2010 om ændring af Husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- 4.1.2 Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden når besætningen er nået op på maksimal tilladelig produktion svarende til 339 malkekøer med fuldt opdræt.
- 4.1.3 Spalteskraber i kostalden skal som minimum køre hver 4. time.
- 4.1.4 Skrabere/skrabeanlæg skal være forsynet med timer.
- 4.1.5 I den nye kviestald, skal der anvendes en gulvtype med maksimalt 4 % ammoniakfordampning. Gulvtypen skal leve op til miljøstyrelsens teknologiblade.

Fodring:

- 4.3.1 Der må højst tildeles 4,05 g fosfor pr. FE til malkekøerne med mindre der kun udspredes 1,70 DE/ha og resten af gyllen afsættes til biogasanlæg

Ensilage:

- 4.4.1 Kasseret ensilage fra ensilagesiloen skal løbende opsamles og opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.
- 4.4.2 Afløb fra ensilagepladser skal føres til separat opsamlingsbeholder med en opbevaringskapacitet på minimum én måned. Opbevaringskapaciteten skal beregnes ud fra forventet nedbør og størrelsen på de befæstede arealer ved ensilagepladserne. Der kan ske udspinkling jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Beholderen skal overholde kravene i DS 432.
- 4.4.3 Der skal etableres en overfyldsaktiveret pumpe, som sørger for at pumpe vand og ensilagesaft til gyllesystemet i tilfælde af overfyldning af beholderen. Pumpekapaciteten skal svare til dimensionsgivende regnskyl (minimum 110 l/s/ha i 10 minutter). Der skal indsendes et projekt til godkendelse. Der skal indsendes samlet ansøgning inden etablering af ensilagepladsen.

- 4.4.4 Gammelt overdækningsmateriale fra ensilagepladser ol. skal løbende og minimum en gang om ugen, fjernes fra ensilagepladsområdet.

Energi- og vandforbrug:

- 4.5.1 Der skal på bedriften foretages et energieftersyn af et energiselskab eller energikonsulent mindst hvert 4. år, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispare-forslag. Rapporten skal forelægges på ejendommen og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 4.5.2 Forbruget af el skal fra ibrugtagning af miljøgodkendelsen løbende registreres elektronisk via fjernaflæsning. Oplysningerne gemmes og fremvises ved tilsyn.
- 4.5.3 Forbrug af vand skal registreres minimum en gang om måneden.

Råvarer og hjælpestoffer:

- 4.8.1 Tankning af diesel skal foregå på en plads med fast bund, enten med afløb via olieudskiller eller således at evt. spild kan opsamles.
- 4.8.2 Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning, medmindre der er automatstop ved fyldt tank.
- 4.8.3 Opbevaring af diesel / fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Driftsforstyrrelser eller uheld:

- 4.9.1 Beredskabskortet skal opdateres med den nye ungdyrstalds nødudgange, slukningsudstyr, stophaner samt med placering af førstehjælpsudstyr, trykflasker og handelsgødning senest når ungdyrstalden er færdig.

Gødningstyper og mængder:

- 5.1.1 Det skal dokumenteres, at husdyrbruget indgår i produktionsmæssig sammenhæng med plantebruget Frausingvej 6. Dokumentation skal indeholde oplysninger om mængderne af afgrøder leveret f.eks. i form af kvitteringer.
- 5.1.2 Der skal foreligge kontrakter med myndighedsgodkendte aftagere af gylle. Kontrakterne skal mindst have 1 års opsigelse og som minimum indeholde følgende oplysninger:
- leverandørens og modtagers navn, adresse og CVR nr.
 - hvor mange kg N og kg P aftageren modtager.
- Kontrakten skal opbevares på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Flydende husdyrgødning:

- 5.2.1 Der skal indsendes skriftlige aftaler om opbevaring af 3100 m³ husdyrgødning senest den 1. august 2013.
- 5.2.2 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- 5.2.3 Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Der må dog benyttes en traktordrevet pumpe til påfyldning af gyllevogn, i den lille gyllebeholder på 200 m³.

Fast gødning inkl. dybstrøelse:

- 5.6.1 Al dybstrøelse og fast gødning skal fra 1. januar 2012 opbevares på møddingplads med afløb til gyllesystemet, indtil det udbringes på markerne, eller det skal køres direkte fra staldene til udbringning på markerne.

Anden organisk gødning:

- 5.7.1 Der må ikke modtages slam eller anden organisk gødning på ejendommen.

Lugt:

- 6.2.1 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fodringsanlæg holdes rene.
- 6.2.2 Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal ejendommen lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget. Dog højst en gang årligt

Fluer og skadedyr:

- 6.3.1 Opbevaring af foder skal ske på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
- 6.3.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal sti-arealer og båse holdes tørre, og stalde og fodringsanlæg holdes rene.
- 6.3.3 Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.
- 6.3.4 Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
- 6.3.5 Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedmuligheder for rotter.

Transport:

- 6.4.1 Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.
- 6.4.2 Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til lejede gyllebeholdere, skal foregå i transportvogne, der ikke anvendes til udspredning af husdyrgødningen i marken.
- 6.4.3 Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til lejede gyllebeholdere, skal ske på hverdage i perioden. 1. oktober til 1. april.
- 6.4.4 Ved tilsmudsning af offentlig vej, som følge af landbrugsmæssige aktiviteter herunder kørsel med markmaskiner og udkørsel til og fra markarealer, skal vejen rengøres umiddelbart efter ophør af aktiviteten.
- 6.4.5 Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til udbringningsarealer, med en transport vej på mere end 10 km fra gylletanken, skal foregå i transportvogne, der ikke anvendes til udspredning af husdyrgødningen i marken.

Støj fra anlægget og maskiner:

- 6.5.1 Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Dog højst en gang årligt

Lys:

- 6.7.1 Lyskilder i ungdyrstalden skal være styret af timer og må ikke være tændt i tidsrummet 21.00 til 05:00. Lovpligtig nødbelysning er undtaget herfra.
- 6.7.2 Portene i de sydvendte gavle, skal være lukket uden for normal arbejdstid. Der skal dog være mulighed for at åbne porte, hvis der er et produktionsmæssigt behov for det.

Udspretningsarealerne:

- 7.1.1 Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 213,09 ha udspretningsarealer og 90,4 ha aftalearealer, som fremgår af bilag 1.
- 7.1.2 Den samlede mængde husdyrgødning udbragt eller afsat ved afgræsning på bedriften må ikke overstige et gennemsnit på 2,3 DE/ha på de ejede og forpagtede arealer.

Påvirkning af søer og vandløb:

- 7.2.1 Fosforoverskuddet på ejede og forpagtede arealer må ikke overstige 2,0 kg P/ha/år. Det forudsættes, at der ikke tilføres fosfor med handelsgødning/uorganisk gødning, såfremt der er balance eller fosforoverskud på arealerne (startgødning til majs undtaget). Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.
- 7.2.2 Der skal udlægges 20-meter-bræmmer langs dele af vandløb på mark nr. 32-1). Placeringen af bræmmer fremgår af bilagene 11. Indenfor bræmmen, må der ikke gødskes, sprøjtes, foretages jordbehandling eller køres med maskiner. Der skal bevares en naturlig vegetation i bræmmerne. 20-meter-bræmmen regnes fra vandløbets/søens kronekant.
- 7.2.3 Der skal udlægges 10-meter-bræmmer langs vandløbet på mark nr. 19. Placeringen af bræmmer fremgår af bilag 11. Indenfor bræmmen, må der ikke gødskes, sprøjtes, foretages jordbehandling eller køres med maskiner. Der skal bevares en naturlig vegetation i bræmmerne. 10-meter-bræmmen regnes fra vandløbets/søens kronekant.

1.5 OFFENTLIGHED

Forudgående offentliggørelse af § 12-ansøgning

Da der er tale om udvidelse af et anlæg til husdyrproduktion med mere end 250 DE til malkekøer er ejendommen omfattet af Husdyrlovens § 12 stk. 3. Da ejendommen allerede har en miljøgodkendelse efter Husdyrlovens §12 har der i forbindelse med denne tidligere godkendelse været gennemført en foroffentlighedsundersøgelse. Nuværende godkendelse udarbejdes som følge heraf efter § 12, stk. 3 i husdyrloven. Der er derfor ikke krav om en ny foroffentlighedsperiode i forbindelse med denne miljøgodkendelse, men for at give naboer og berørte mulighed for at komme med bemærkninger og forslag tidligt i forløbet har der været gennemført en offentlig høring på 2 uger af ansøgningsmaterialet.

Der er ikke indkommet ideer, forslag eller synspunkter til brug for det videre planlægningsarbejde.

Partshøring, Nabohøring

Udkastet til miljøgodkendelse blev den 3. november 2011 udsendt i høring hos naboer og skønnede parter i sagen, ansøger selv og organisationer og private, der har anmodet herom med frist for afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til den 15. december 2011.

Der indkom følgende bemærkninger:

Vattrupvej 2 har indsendt forslag til beplantning. Herunder kommer et uddrag af hvad der foreslås. Se desuden bilag 12 for det samlede høringssvar.

Det foreslås at der etableres læhegn som følger:

Mod syd:

Siljerøn/ahorn-hegn langs med Kjellerupvej, 4m bredt.

Mod øst:

Birk/hybenroser i et 4m bredt bælte

Mod nord:

Træbælte i 5-10 m bredde i et stræk fra skellet mod øst til Silkeborgvej mod vest.

Ansøger har bemærket, at et læhegn mod nord vil begrænse adgangen til marken. Der er meget stejlt ned til marken og kun få steder hvor man kan køre.

Silkeborg Kommune vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, at plante mod nord for at skærme gyllebeholderne af. Beholderne ligger meget synligt på en bakketop. Der er derfor stillet vilkår om udplantning af et læhegn nord for gyllebeholderne. Det vurderes dog, at der ikke kan kræves et læhegn på op til 10m i bredden. For ikke at afskære køreadgang til marken nord for gyllebeholderne, er læhegnet placeret så der fortsat kan køres til og fra marken. Der kan ikke erkendes et behov for at føre beplantningsbæltet helt til Silkeborgvej mod vest, da der allerede er træer på denne strækning. Den indtegnede placering af læhegnet (se bilag 12) er ikke hensigtsmæssig, da det er i en lavning. Effekten af beplantningen være ringe i en lavning, hvorfor hegnet placeres højt på bakken, tæt ved gyllebeholderen.

Mod øst er der allerede etableret et læhegn, men kommunen har tilføjet et vilkår om at beplantningen her skal vedligeholdes og ikke må fjernes.

Mod syd er der også allerede et læhegn. Det er dog ikke ret højt, så der er stillet vilkår om at der etableres klynger af træer, som kan skærme af for de store facader der vender mod syd.

Ansøger selv har indsendt følgende bemærkninger (kursiv):

1) Beplantning:

Vilkår nr. 3.2.2 vedr. beplantning nord for gylletankene og kommende ensilageplads, som er angivet på bilag 3. Der opponeres kraftigt herimod da behov for afskærmning via læbæltet, som foreslås, ikke kan genkendes. Hvem skal det afskærme for? Der er 950 meter til nærmeste beboelse mod nordøst, som i øvrigt er et landbrug (Astrupvej 20), som har visuel den største kontaktflade, og der er 620 meter til nærmeste beboelse, som er Silkeborgvej 146 mod nordnordvest. Der ligger flere ejendomme nord for denne på Silkeborgvej, som alle er karakteriseret ved at de er tidligere landbrugsejendomme, og derved i sig selv er afskærmet via beplantning. Disse har således ikke direkte udsyn til gylletankene på Haurbak Vestergård I/S.

Beboelserne længere øst ad Kjellerupvej, dvs. forbi for Haurbak Vestergård I/S, er allerede afskærmet via et nordsyd gående læbælte.

Der henvises endvidere til at området er meget varieret (mange småbiotoper) og ikke mindst kuperet. Højen Vognsminde 70 m.o.h. ligger mellem beboelserne på Silkeborgvej og gylletankene. Gylletankene ligger godt 57½ til 60 m.o.h.

Afskærmningen vil således blot have effekt fra trafik på Silkeborgvej, hvortil der er over 200 meter til nærmeste gylletank – de andre tanke samt ensilagepladsen afskærms af den første gylletank. Der erindres om at området er et landbrugsområde og gylletankene ikke fremkommer direkte synlige når der køres på Silkeborgvej fra nord og mod syd. Den modsatte vej er de ikke synlige.

Beplantningen vil endvidere give nogle gener for Haurbak Vestergård I/S i forhold til at tilkøre markerne bag ved gylletankene, grundet terrænet, og i forbindelse med etablering af sprinkleranlægget.

Der kan ikke erkendes noget behov eller begrundelse for afskærmning vest og nord for gylletankene hvorfor der anmodes om at dette vilkår fjernes.

Silkeborg Kommune har tilrettet tegninger af læhegnet mod nord, så gener i forhold til kørsel nedsættes. Der henvises i øvrigt til vurdering i afsnit 3.2.

2) Energi:

Energitjek hvert 4. år. Det er en meget hyppig frekvens. På kvægbrug sker der ikke så hyppig udskiftning af pumper, el mm. at der er belæg herfor. Teknologien fornyes næppe heller hvert 4. år, da det jo er tale om kendt og simpel teknologi. Kravet til energi vil endvidere være skrapere end BAT, som skal revurderes hvert 8. år. Det vil være naturligt med et energitjek ved miljøgodkendelsens revurdering – ikke oftere.

Silkeborg Kommune er ikke enig i, at der ikke kan ske teknologiske fremskridt på 4 år.

3) Mødding:

Møddingspladsen skal overdækkes trods 3 daglige tilførsler. Endvidere at daglig tilførsel kun er at sidestille ved et udmugningsanlæg jf. Silkeborg Kommune. Udmugningsanlæg forefindes kun i bindestalde som jf. lovgivningen ikke længere er korrekte/lovlige at opføre. Møddingspladser bliver dog ikke overflødige af den grund. Daglig tilførsel sker i moderne landbrug ved læsseudskudninger. Pladsen bruges bl.a. til foderrester, sker dagligt, og strøelse fra enkeltkalveboksene.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen differentierer ikke mellem påfyldningsmetoder. Ansøger finder det svært at acceptere, at de grundet de søger en miljøgodkendelse skal pålægges skrapere vilkår, end landmænd som ikke har en miljøgodkendelse. Der er ikke megen mængde på pladsen, og ammoniakmæssigt gør det ikke nogen stor forskel. Det gør det til gengæld arbejdsmæssigt. Er det rimeligt kun at pålægge den ekstra arbejdsbyrde på landbrug med en miljøgodkendelse?

Miljøstyrelsen skriver følgende i nyhedsbrev nr. 6, om husdyrgodkendelser:

Årsagen til at § 10 stk. 2, i modsætning til § 9 stk. 1, undtager lagre med daglig tilførsel skyldes de ældre staldanlæg med fast gødning og ajle, hvor en overdækning rent praktisk ikke kan gennemføres. Disse staldanlæg er under udfasning, hvorfor problemet er begrænset. Helt anderledes er det med opbevaring af fiberfraktioner fra gyllesepareringsanlæg, hvor der forventes en kraftig vækst.

Det er derfor afgørende, at opbevaringen af fast gødning incl. fiberfraktioner er miljømæssig forsvarlig. I den forbindelse er det meget bekymrende, at Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet, Aarhus Universitet, i oktober 2007 har offentliggjort resultater, der påviser et lagertab af kvælstof på op mod næsten 50 %.

Miljøstyrelsen vil derfor opfordre kommunerne til en stram fortolkning af reglen. Styrelsen er opmærksom på, at der kan være en række praktiske problemer knyttet til at overdække lagre med fast gødning med tilførsel af

gødning med få dages mellemrum. Vi har derfor opfordret erhvervet til at udvikle og anvende nye typer opbevaringsanlæg, hvor f.eks. gødningen føres direkte over i en lukket container eller lignende.

Silkeborg Kommune accepterer, at der bruges en lille opsamlingsstak til foderrester mm., som så en gang ugentligt skubbes på møddingen og overdækkes. Der skelnes ikke mellem miljøgodkendte landbrug og ikke-miljøgodkendte landbrug i denne henseende. Et alternativ til møddingsstak som f.eks. en lukket container, kunne løse besværet med at skulle fjerne overdækning en gang om ugen og tilføre de foderrester og dybstrøelse der er i opsamlingsstakken.

Offentliggørelse

Godkendelsen bekendtgøres ved annoncering på kommunens hjemmeside og i Ekstra Posten onsdag den 4. januar 2012.

Følgende er samtidig underrettet om godkendelse:

Ansøger

Haurbak Vestergård IS, Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup.

Jens Christian Skov Jensen

Vattrupvej 2

8620 Kjellerup

Naboer, der har henvendt sig med bemærkninger, samt klageberettigede organisationer, se samlet liste efter afsnit 1.6.

1.6 KLAGEVEJLEDNING

Der kan efter kapitel 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug klages over Kommunens afgørelse. Klageberettigede omfatter ansøger, Miljøministeren, Sundhedsstyrelsen samt enhver, der må antages at have en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Afgørelsen vil blive offentliggjort i Ekstraposten den 4. januar 2012 og endvidere på kommunens hjemmeside www.silkeborgkommune.dk.

Eventuel klage skal være skriftlig og stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men skal indsendes til Silkeborg Kommune, Søvej 1, 8600 Silkeborg eller, så vidt det er muligt, per e-mail til teknisk@silkeborg.dk. Klagen skal være modtaget senest 4 uger fra offentliggørelsen dvs. senest den 1. februar 2012 indenfor kontorets åbningstid, som er kl. 15:30.

Kommunen videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet umiddelbart efter klagefristens udløb. Ansøger vil få besked af kommunen, hvis der kommer klager over afgørelsen.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. De modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen, fra Silkeborg Kommune. De skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

En klage har normalt ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet beslutter andet. Hvis tilladelsen indeholder vilkår til sikring af de landskabelige værdier eller vilkår om placering af gyllebeholdere, må tilladelsen ikke udnyttes før klagefristens udløb, og i disse tilfælde har klagen opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet beslutter andet. Udnyttelse af tilladelsen sker på ansøgers eget ansvar og indebærer ingen begrænsninger i Natur- og Miljøklagenævnets ret til at ændre eller ophæve afgørelsen.

Ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kan afgørelsen desuden prøves ved domstolene. Et eventuelt sagsanlæg skal anlægges inden 6 måneder efter, at afgørelsen er offentliggjort, dvs. senest den 4. juli 2012.

Med venlig hilsen

Morten Horsfeldt Jespersen
Sektionsleder

Anders Nielsen
Biolog

Kopi af udkast til afgørelse inkl. bilag er sendt til:

Ansøger:

Haurbak Vestergård IS, Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup

Allan Jensen
Kjellerupvej 67A
8620 Kjellerup

Hans Peter Iversen
Vinderslevholmvej 51
8620 Kjellerup

Konsulent:

Rune Scholtz, Agrinord, rsc@agrinord.dk

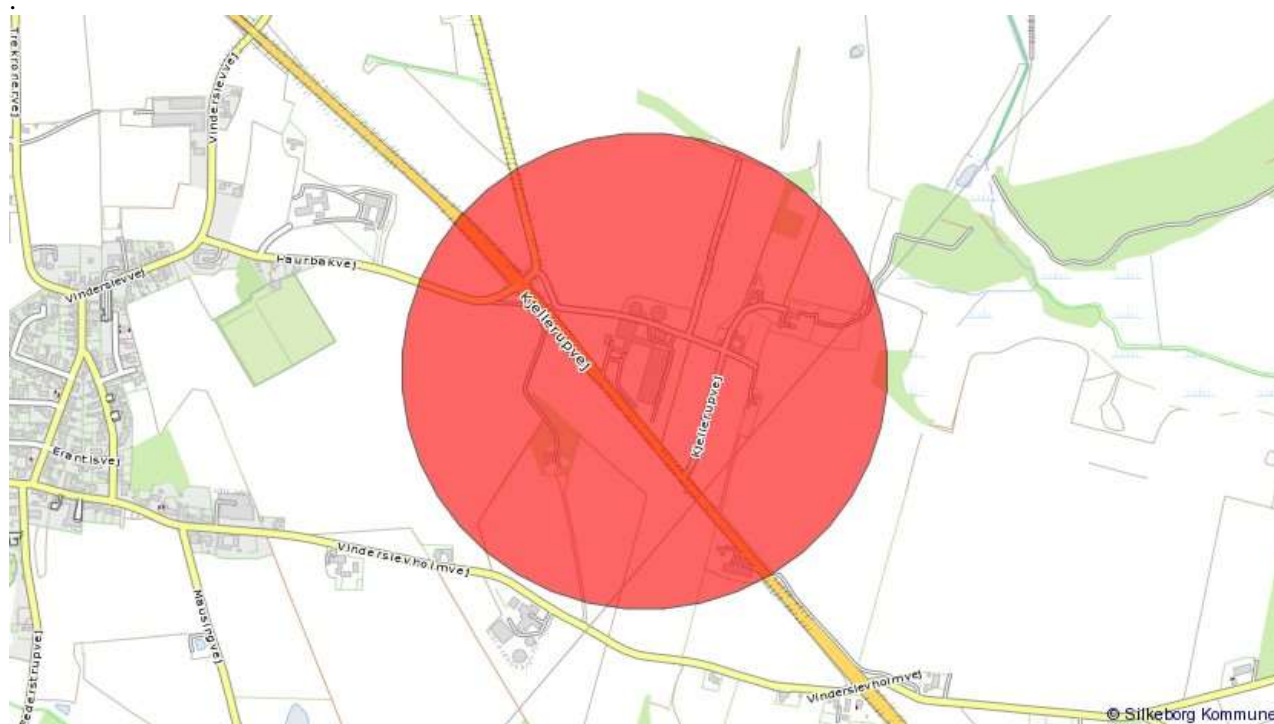
Øvrige parter

Ingen øvrige parter har modtaget et orienteringsbrev om, at der er lavet et udkast til miljøgodkendelse.

Ejer og lejere af beboelser indenfor det såkaldte "konsekvensområde".

Konsekvensområdet for lugt, som det er defineret i FMK-vejledningen, er et område, ”hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres”.

Konsekvensområdet kan erstattes af den i IT-ansøgningen beregnede lugtgenæfnafstand til byzone, der i denne ansøgning er beregnet til 453 m målt fra det vægtede lugtcentrum for husdyrbruget (se figur 0.1)

Figur 0.1 - Rødt område angiver lugtgenæfnafstanden på 453 m fra lugtcentrum på Kjellerupvej 67A.

Følgende ejendomme ligger indenfor lugtgeneafstand til byzone.

Niels Ole Olesen* Kjellerupvej 69 8620 Kjellerup	Hanne og Finn Pinholt Kjellerupvej 73 8620 Kjellerup	Jenny Herdis Kristensen Kjellerupvej 71 8620 Kjellerup
Maria & Kim Sørensen Vinderslevholmvej 49 8620 Kjellerup	Knud Erik Dahl-Hardt Kjellerupvej 84 8620 Kjellerup	

* Modtager samtidig et høringsbrev om dispensation for afstand til naboskel

Bortforpagtere af arealer:

Silkeborg Kommune (Grønningen 21, 8620) Søvej 1 8600 Silkeborg	Jens Christian Skov Jensen Vattrupvej 2 8620 Kjellerup	Levring Efterskole Bygaden 65 8620 Kjellerup
Gunner Sørensen Skovsborgvej 11 8620 Kjellerup	Jacob Hansen Klosterlundvej 10 D 7442 Engesvang	Hans Kolind Hvid Vinderslevholmvej 54a 8620 Kjellerup
<i>*Niels Ole Olesen Kjellerupvej 69 Nabohøring</i>	<i>*Knud Erik Dahl-Hardt Kjellerupvej 84 Nabohøring</i>	
Gylleaftaler		
Lars Abildskov Holmslørkevej 4 8620 Kjellerup	Einar Holmberg Frausingvej 6 8620 Kjellerup	

*Får automatisk tilsendt høring, da ejendommen ligger inden for lugtgeneafstanden til byzone.

Kopi af afgørelse sendt til:

Haurbak Vestergård IS, Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup

Allan Jensen
Kjellerupvej 67A
8620 Kjellerup

Hans Peter Iversen
Vinderslevholmvej 51
8620 Kjellerup

Konsulent:

Rune Schaltz, Agrinord, rsc@agrinord.dk

Kopi af afgørelse sendt til:

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. Ø - via e-mail: dn@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4 7182 Bredsten jkt@sportsfiskerforbundet.dk

Det økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – via e-mail husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh. V - via e-mail: natur@dof.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø – via e-mail nst@nst.dk

Sundhedsstyrelsen, Embedslægerne Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg – via e-mail midt@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia - via e-mail mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Formand: Niels Barslund – via e-mail nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1 sal, 1651 Kbh. V - via e-mail: ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postbox 2188, 1017 Kbh. K - via e-mail fbr@fbr.dk

Gjern Natur post@gjern-natur.dk

2 GENERELLE FORHOLD

2.1 BESKRIVELSE AF HUSDYRBRUGET

Ansøgningen om godkendelse omfatter de landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Haurbak Vestergård IS, Kjellerupvej 67A, 8620 Kjellerup. Haurbak Vestergård IS ønsker at udvide den nuværende besætning på 263 køer med fuldt kvieopdræt til 339 køer med fuldt kvieopdræt samt tyrekalvene den første levemåned, så der sker en produktionsmæssig udvidelse fra 403,3 DE til 641,11 DE (præcisering af husdyrholdets størrelse og eventuelle afvigelser fremgår af afsnit 4.1).

2.2 MEDDELELSESPLIGT – ANLÆG, AREALER, EJERFORHOLD

Haurbak Vestergård IS er bekendt med, at udskiftning af arealer kræver, at kommunen underrettes. Arealer kan for nuværende ikke skiftes på tværs af kategori uden tillæg til miljøgodkendelsen. Det vil f.eks. betyde at ejet jord kan skiftes til ejet jord og forpagtning til forpagtning, men ikke ejet til forpagtning og omvendt. Udskiftning i arealerne skal anmeldes til et nyt gødningsårs begyndelse.

2.3 GYLDIGHED

Haurbak Vestergård IS ønsker at have fem år til at udnytte miljøgodkendelsen efter, at kommunens endelige godkendelse er givet. Det skyldes bl.a. følgende forhold:

- 1) Hvis den endelige miljøgodkendelse og byggetilladelse foreligger sidst på året, vil man formodentlig ikke kunne få bygget før om foråret.
- 2) Der er en vis sandsynlighed for, at byggeriet ikke kan påbegyndes straks efter den endelige godkendelse er givet. Det er således forventeligt, at håndværkerne har andre byggeprojekter, der først skal færdiggøres eller passes ind i planlægningen af det ønskede byggeri.
- 3) Byggeriet i sig selv tager mellem tre og ni måneder og omfattende byggeri – som ved kvægejendommen her – tager typisk flere år, da det omfatter stalde, ensilagesiloer samt befæstede arealer/veje.
- 4) Grundet byggeriets størrelse og finanskrisen vil Haurbak Vestergård IS selv renovere de eksisterende stalde. Idet de også selv varetager stald og markdrift vil dette følgelig tage længere tid end hvis en entreprenør forestod arbejdet.
- 5) Udvidelsen af besætningen kan ikke lade sig gøre, hvis der først er plads til flere dyr, når den nye stald står klar.
- 6) Fra en kalv bliver født går der op mod 27 mdr., før den får sin første kalv. Derfor er den normale udnyttelsesfrist på to år for lidt, når man ønsker at udvide besætningen med egen produktion af opdræt i stedet for at indkøbe alle nye dyr.

Haurbak Vestergård IS forventer, at udvidelsen i hovedtræk kommer til at forløbe således:

- År 1: renovering af eksisterende stalde
- År 2: påbegyndt byggeri ungdyrstald
- År 3: ensilagesiloer og ungdyrstald ventes færdig
- År 4: renovering af eksisterende stalde
- År 5: besætning venter oppe i fuldt antal

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at det ud fra den angivne tidsplan for udvidelsen, ikke er realistisk kun med 3 år til at bygge nyt og udvide besætningen. Der tillades derfor en periode på 5 år, før godkendelsen skal være fuldt udnyttet. Der gøres opmærksom på at de dele af miljøgodkendelsen som eventuelt ikke er gennemført efter 5 år, bortfalder.

2.4 RETSBESKYTTELSE

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er 22. december 2019. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

2.5 REVURDERING AF MILJØGODKENDELSEN

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2019.

3 HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

3.1 BYGGE- OG BESKYTTELSESLINIER, FREDNINGER MV.

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Haurbak Vestergård IS er placeret i landzone, ca. 186 meter sydvest meter for nærmeste beboelse uden landbrugspligt. I forhold til den nye ungdyrstald er der 223 meter til denne nabo. Nærmeste nabo ligger ca. 123 m nordøst for den nuværende kostald der ligger øst for den nye ungdyrstald. Der er 530 meter til nærmeste byzone, Vinderslev, som ligger stik vest for Haurbak Vestergård IS. Nærmeste område, som er udlagt til boligområde (samlet bebyggelse) er også Vinderslev, hvor der til nærmeste hus, som kan samle i samlet bebyggelse, er ca. 670 meter. Til samme hus er der godt 700 meter fra den kommende ungdyrstald. Byzonen er således nærmere end samlet bebyggelse, hvilket hænger sammen med, at byzonegrænsen er den forventede fremtidige grænse. I dag er der boldbaner.

I øvrigt skal der i henhold til lovens⁷ § 8 redegøres for en række afstande, som vist i tabel 3.1.1 nedenfor.

Tabel 3.1.1 Afstandskrav og faktiske afstande i forhold til det planlagte byggeri.

	Afstandskrav (m)	Aktuel afstand (m)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Min. 25	> 25 m
Almene vandforsyningsanlæg	Min. 50	> 25 m
Vandløb, herunder dræn og søer	Min. 15	> 15 m
Offentlig vej og privat fællesvej	Min. 15	> 15 m
Levnedsmiddelvirksomhed	Min. 25	> 25 m
Beboelse på samme ejendom	Min. 15	7 m
Naboskel	Min. 30	5 m og 20 m

Den kommende ungdyrstald og den kommende ensilagesiloplads vil holde de samme afstande til omkringliggende parametre som de nuværende. Således vil ensilagesiloen holde 5 m til naboskel – hvilket også er tilfældet i dag. Ejeren på den anden side af skellet er den samme som for dispensationen til den eksisterende ensilagesilo. Der anmodes således om dispensation for skelafstand til opførslen af den kommende ensilagesilo.

I forbindelse med opførslen af den nye ungdyrstald vil denne bygges oven i den midterste længe af den oprindelige trelængede gård. I denne længe er der i nudriften opstaldet kalve i dybstrøelse. I den sydligste længe er der sidenhen lavet garage samt lejlighed til gårdens karle. Afstanden til denne lejlighed er i dag blot 7 m, mens der til stuehuset er 27 m. Ved opførslen af ungdyrstald vil disse afstande forblive de samme. Der anmodes således om bibeholdelse af denne afstand.

Samme ungdyrstald vil holde 20 meter til Landevej 52, mellem Viborg og Horsens, som er nærmeste skel. Den nuværende kostald fra 2007 holder 23 meter hertil. Der anmodes således om at denne dispensation for afstandskrav til skel fremadrettet også medtager ungdyrstalden.

⁷ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1468 af 04/12 2009

Logistisk og ikke mindst ejendommens byggefelt in mente fordrer til den valgte placering. Kjellerupvej 67 A er beliggende på en trekant. Veje afgrænser mod syd og nord mens naboskel afgrænser mod øst. Ensilagesiloer og kostald, som allerede har dispensation for afstandskrav til skel, udfylder pladsen mod øst. Mod vest udfylder stuehus og have spidsen af trekanten. Nord for grusvejen mod nord, er ejendommens gylletanke placeret. Flyttes ungdyrstalden om på denne side kommer den således dels ud i det åbne land, og dels vil den skulle graves ind i terrænet. Yderligere vil den herved være meget synlig i landskabet. På den valgte placering er den skærmet af eksisterende bygninger og mod landevej 52, mod syd, er der etableret et flerrækket læbælte. Mellem læbælte og eksisterende bygninger er der lige akkurat et lille tomt byggefelt, som passer til ungdyrstalden. Herved vil den interne logistik bevirke, at alle dyr kan flyttes under tag og ikke mindst at der er god logik i cyklus fra kalv til kvie og videre til ko og goldko, og retur igen. Dyrene vil herved flyttes rundt i arbejdsprocesser, som er meget arbejdsbesparende.

Der anmodes således om dispensation for afstand til skel samt til egen beboelse nr. 2.

Det ansøgte anlægs placering inklusiv det projekterede byggeri er vurderet i forhold til en række bygge- og beskyttelseslinjer i henhold til kendskab hertil på Danmarks Miljøportal den 14. april 2010. Der er ikke fundet overlap mellem udpegninger og anlægget.

Det lokale kulturhistoriske museum, Silkeborg Museum⁸, er underrettet om det planlagte byggeri med henblik på en vurdering af, om der kan være fortidsminder inden for byggefeltet. En indledende arkivalisk undersøgelse foretaget af museet indikerede ikke noget. Museet vil dog skulle udarbejde en arkæologisk forundersøgelse for at kunne komme med et bindende svar. I 2002 har daværende Viborg Stiftsmuseum foretaget en arkæologisk forundersøgelse af området hvor gyllebeholderen ligger (Vinderslev sogn, Lysgård herred, Viborg Amt, UTM: 527789/6234900 Zone 32). Denne viste ikke spor af fortidsminder.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der bygges ikke indenfor en afstand af 300 m til samlet bebyggelse, byzone, fremtidig byzone, sommerhusområder eller fremtidige sommerhusområder eller områder i landzone der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål (beboelse, institutioner, rekreative formål o.l.) jf. husdyrloven § 20, stk. 2.

Nedenstående tabel 3.1.2, viser den faktiske afstand fra nærmeste staldhjørne til de i §§ 6 og 8 i husdyrloven fastsatte afstandskrav.

Tabel 3.1.2 Afstandskrav og den faktiske afstand fra nærmeste staldhjørne på det kommende byggeri

	Afstandskrav (m)	Aktuel afstand (m)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Min. 25	93 m
Almene vandforsyningsanlæg	Min. 50	555 m
Vandløb, herunder dræn og søer	Min. 15	444 m
Offentlig vej og privat fællesvej	Min. 15	20 m
Levnedsmiddelvirksomhed	Min. 25	> 25 m
Beboelse på samme ejendom	Min. 15	7 m
Naboskel	Min. 30	5 m og 20 m
Nabobeboelse	Min. 50	123 m
Samlet bebyggelse	Min. 50	530 m

⁸ Silkeborg Museum, Hovedgårdsvej 7, 8600 Silkeborg, info@silkeborgmuseum.dk

Byzone/Fremtidig byzone	Min. 50	530 m
-------------------------	---------	-------

Der bygges ikke inden for strand-, klit-, sø-, å- og fortidsminde-beskyttelseslinjer. Der bygges ikke inden for skov-, eller kirke-byggelinjer.

Kommunen vurderer, at de generelle afstandskrav til vandforsyning og vej m.v. i henhold til § 8 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt.

Naboskel

Der er søgt om dispensation fra afstandskravet på 5 m fra naboskel. Ejeren af naboejendommen har haft mulighed for at gøre indsigelse mod en dispensation fra afstandskravet på 30 m. Silkeborg Kommune har ikke modtaget indsigelser. Da forholdet ligeledes er det samme i nudrift som ansøgt drift gives der med denne miljøgodkendelse dispensation til at fravige kravet om 30 m til naboskel.

Beboelse på samme ejendom

Der er søgt om dispensation for afstandskravet på 15 m til beboelse på samme ejendom. Der gives med denne miljøgodkendelse dispensation til at opføre den nye stald 7 m fra beboelse på samme ejendom. Der gøres dog opmærksom på, at der sandsynligvis vil blive stillet krav til brandsikring i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse.

Silkeborg Kommune vurderer samlet set, at der ikke vil forekomme væsentlige gener som følge af udvidelsen, da de generelle afstandskrav er overholdt med de givne dispensationer.

3.2 PLACERING I LANDSKABET

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der er tale om en eksisterende bedrift, som er beliggende i det åbne land i et område med spredt bebyggelse. Den spredte bebyggelse består primært af landbrugsejendomme. Terrænet omkring ejendommen er kuperet. Området er præget af dyrkede marker med spredte småbiotoper. Ejendommen er beliggende ca. 70 til 75 meter over havets overflade. Landevej 52 fra Viborg mod Horsens, via Silkeborg, giver en naturlig grænse gående fra sydøst til nordvest. Vejen ligger umiddelbart 5 meter lavere end ejendommen. Yderligere har ansøger plantet et læbælte langs med vejen i forbindelse med seneste udvidelse. Terrænforhold samt læbæltet bevirker, således at ejendommen ikke er synlig fra landevej 52. Naturligt er der endvidere et læbælte mod skellet øst for ejendommen. Dette skel ligger umiddelbart få meter fra ensilagesiloen. Skellet er endvidere et beskyttet sten- og jorddige. Læbæltet i skellet vil også skærme for den kommende ensilagesilos placering, nord for den eksisterende.

Pågældende læbælte fortsætter længere mod nord og forbi gylletankene. Disse er således ikke synlige fra landevej 52 eller for naboerne øst for ejendommen for den sags skyld. Stuehuset er beliggende vest for produktionsbygningerne. Byggefeltet er beliggende i en trekant med stuehus og have i spidsen af trekanten – mod vest. Haven er godt afskærmet af træer og buske. Ejendommen er således ej heller synlig fra vest. Ejendommen er således blot synlig fra nord og Kjellerup By. Hertil er der dog over 2 km. Mellem byen og Haurbak Vestergård IS er der dog mange små ejendomme og småbiotoper til at bryde og pryde landskabet.

Den kommende ungdyrstald ligger syd for de eksisterende stalde og ud til landevej 52. Landskabet vil således ikke påvirkes af dens opførelse.

Den kommende ensilageplads vil ligge øst for de nuværende gylletanke. Disse vil sammen med læbæltet og eksisterende byggeri afskærme herfor.

Det er ansøgers vurdering at nybyggeriet ikke vil påvirke landskabet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Den valgte placering af den nye stald, giver bygningsmassen på ejendommen en større sammenhæng. Der opnås en streng med 3 bygninger, der alle vender samme retning, og som gradvist øges i størrelse. Dermed skabes en fin sammenhæng i ejendommens bygninger. Der vil dog være en stor visuel påvirkning af landskabet, men etablering af slørende beplantning, vurderes at minimere denne påvirkning

Figur 3.2.1 - Ejendommens bygningsmæssige sammenhæng, ved etablering af den nye stald (grøn) mellem stuehus (lilla) og kostald (gul)

Der er etableret et læhegn langs med Kjellerupvej, som giver afskærmning fra vejen, men hegnet er endnu ikke ret højt (figur 3.2.2). Når den nye bygning opføres, vil der være behov for at bryde den store bygningsflade, der vender ud mod Kjellerupvej. Der stilles derfor vilkår om, at der skal plantes ”klumper” af høje træer, som kan bryde den store bygningsflade når man ser ejendommen fra Kjellerupvej. Nord for ejendommen er der meget åbent mod et bakket landskab. Synligheden af ejendommen er stor fra nord, bl.a. fra Silkeborgvej der forbinder Kjellerup By med Kjellerupvej i sydgående retning og derfor stilles der vilkår til etablering af læhegn nord for gyllebeholderne. Se beplantningsskitse bilag 3.

Vurderingen af den landskabsmæssige påvirkning, er betinget af læhegn, der allerede er etableret. Det gælder mod syd langs med Kjellerupvej, og mod hele det østlige skel. Mod vest er der store træer. Da vurderingen bygger på etablerede læhegn, stilles der vilkår om, at disse læhegn skal vedligeholdes.

Figur 3.2.2 billede af ejendommen fra vejen

Samlet vurdering

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg – efter udbygningen – vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Det vurderes, at de nye driftsbygninger, herunder gyllebeholderen, ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet samt at det ikke vil få indflydelse på det udpegede kulturmiljø. Det vurderes samlet, at udvidelsen og de deraf følgende ændringer i området ikke vil være i strid med hensynet til kulturhistoriske interesser.

Det vurderes, at de beskrevne foranstaltninger ved bedriftens ophør (afsnit 10), er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

VILKÅR

- 3.2.1 Der skal plantes 2 klumper af træer syd for den eksisterende kostald og den nye kviestald, med mindst 2 træer pr. klump der bliver højere end 6 m. Øvrige småtræer i træklumpen må først fjernes når de store træer er 4 m høje. Se beplantningsskitse, bilag 3
- 3.2.2 Der skal plantes Nord for det samlede anlæg. Der skal etableres en stedse vedligeholdt beplantning, som i løbet af 4-5 år giver en vedvarende, effektiv afskærmning. Beplantningsbæltet skal bestå af min. 3 rækker. Se beplantningsskitse, bilag 3
- 3.2.3 Etablerede læhegn i skellene mod øst og mod syd skal vedligeholdes og må ikke fjernes, så de giver en vedvarende effektiv afskærmning.

4 HUSDYRHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

4.1 HUSDYRHOLD OG STALDINDRETNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Den nuværende produktion er i forbindelse med regionplantillæg godkendt til 403,3 DE, fordelt på 263 køer og 263 stk. kvieopdræt (0 mdr. - kælvning). Der ønskes en udvidelse til 339 køer med fuldt kvieopdræt svarende til 641,11 DE.

Tabel 4.1 Husdyrholdets størrelse efter udvidelsen, fordelt på stalde, stipladser og staldsystemer. Numrene på staldafsnittene refererer til IT-ansøgningssystemet.

DYREHOLD OG STALDTYPE FOR ANSØGT DRIFT	Staldafsnit nr.	Vægt-/aldersgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Malkeko, tung race, dybstrøelse	1.1.1. Gl. sengestald	10.000 kg mælk	5		6,99
Malkeko, tung race, sengestald med spalter	1.1.2. Ny kostald	10.000 kg mælk	300		419,52
Malkeko, tung race, sengestald med præfabrikeret fast gulv	1.1.3. Ny kviestald	10.000 kg mælk	34		47,55
Kvie/stud, tung race, (6 mdr. – kælvning) sengestald med præfabrikeret fast gulv	1.1.3. Ny kviestald	11-25 mdr.	214		112,37
Småkalve, tung race, (0-6 mdr.) dybstrøelse	1.1.4. Spædkalve	0-2 mdr.	30		7,1
Tyrekalve, tung race, (0-6 mdr.), dybstrøelse	1.1.4. Spædkalve	40-80 kg	170	10	4,44
Småkalve, tung race, (0-6 mdr.) dybstrøelse	1.1.5. Gl. bindestald	2-4 mdr.	30		8,1
Småkalve, tung race, (0-6 mdr.) dybstrøelse	1.1.6. Kalvestald	4-6 mdr.	30		9,1
Kvie/stud, tung race, (6 mdr. – kælvning), spaltegulvbokse	1.1.7. Kviestald	6-11 mdr.	71		25,94
Dyreenheder i alt					641,11

I det følgende er de enkelte bygninger på ejendommen beskrevet. Bilag 2 angiver bygningerne i ansøgt drift.

1.1.1. Gl. sengestald. 42 x 11 m.. Bygningshøjde godt 5 m og en taghældning på 45⁰. Taget er beklædt med grå eternitplader. Naturlig ventilation, dog er der 3 ventilationsafkast på hver 0,7 m. Stalden er bygget i røde mursten. Facaden mod øst, den eneste synlige, indeholder en centreret 3 x 3 m port i grå plader. Gavlen i grønne stålplader. Almindelig grå staldvinduer på den nord- og sydlige side af bygningen.

I nudriften er der opstaldet kvier i sengebåse samt kalve, mens der i ansøgt drift vil være køer på fast gulv. Fast gulv forstået på den måde at spalterne er dækket til med en gummimåtte. I ansøgningssystemet er dette gulvsystem beregnet som værende dybstrøelse. Benyttes til kælvningsbokse i ansøgt drift.

Ved sammenbygningen med foderladen (hvori der er to områder med opdræt) fjernes de vestligste ca. 12 meter som i stedet vil være indkørsel til foderbordet i den nye kviestald. Indkørslen vil evt. være overdækket.

1.1.2. Ny kostald. 106 x 33m. Bygningshøjden er godt 10m og taghældningen er på 20°. Taget er altovervejende beklædt med grå og lysegrå eternitplader. Naturlig ventilation med grå gardiner i siderne som styres automatisk via vejrstation og åben kip. To rækker lysplader på hver taghalvdel. De første 20 meter af den nordøstlige side dog i røde sten, frem til den udendørs hvide kraftfodersilo, der måler godt 10 x 3 meter. Kompressor til malkerobotterne er ligeledes placeret her. Stalden er bygget i røde mursten. I begge facader er der en 4 x 4 m hvid hejseport, som er centreret i stalden. I hver gavl, over portene, er der henholdsvis røde mursten mod syd og røde plader mod nord. Den resterende del af gavlene er grå plader. Facaden mod nord endvidere arkitektonisk med 4 stk. rundbuevinduer med hvide karme. Udendørs belysning med sensor/timer ved begge facader.

Stalden anvendes i dag til malkekøer og er en sengestald med spalter. Der anvendes malkerobotter. I ansøgt drift optimeres pladsen og der bliver plads til endnu yderligere 37 køer. Herved vil alle køerne i pågældende stald være malkende. I ansøgt produktion etableres en spalteskraber.

1.1.3. Ny kviestald 80 x 33. Bygningshøjden er knap 10 m og taghældningen er på 25°. Taget beklædes med grå eller lysegrå eternitplader. Stalden vil bygges tilsvarende kostalden – dvs. rødesten i facaderne, og grå gardiner på siderne. Centreret 4 x 4m hvid port etableres. Der henvises til tegningsmaterialet fra Dansk Landbrugsbyggeri A/S.

Stalden anvendes dels til kvier og goldkøer. Den bygges dog også indover den eksisterende kalvestald (1.1.4. spædkalve) hvor bunden dog består. 1.1.4. Spædkalve vil i ansøgt drift anvendes til opstaldning af spædkalvene – dvs. kalvene indtil endt sødmælksperiode samt tyrekalvene indtil afhentning ved ca. 80 kg. Kvierne indsættes ca. ved 11 måneders alderen og fortsætter indtil kælvning. Køerne i denne stald vil udelukkende være goldkøer. Kvier og goldkøer vil gå i en sengestald med præfabrikeret fast gulv – eller en gulvtype som vil svare til denne ammoniakemission (det er fremme netop nu, at linespil med skrab bliver BAT-teknik på højde med præfabrikeret fast gulv eller forsuring). Ansøger vil således have friheden til at vælge gulvtypen, blot at denne svarer til ammoniakemissionen som for præfabrikeret fast gulv.

1.1.4. Spædkalve. 24 x 10 m. Bygningshøjde på knap 6m og en taghældning på 45°. Taget er dækket med grå eternitplader. Naturligventilation. Bygget i røde mursten. Sydlige gavl i grå plader. 4 x 4 meter hvid rulleport i sydlige facade.

Anvendes til kalve i dybstrøelse i nudriften. Vil fremadrettet ”overbygges” af den nye kviestald men bunden og kalvene vil forblive i stalden. Spædkalvene og tyrekalvene opstaldes heri i ansøgt drift.

1.1.5. Gl. Bindestald og 1.1.6. Kalvestald er en del af foderladen som måler 32 x 28 meter er bygget indover eksisterende gl. bygninger. Bygningshøjden er godt 7 meter og taghældningen er henholdsvis ca. 15° mod syd og 25° mod nord. Taget er beklædt med grå eternitplader. Bygget i røde sten. Grønne plader i den synlige østlige gavl. I denne facade er der en 4 x 4 meter portåbning. Naturlig ventilation. Gl. bindestald som delmængde måler således ca. 20 x 11 meter, og er placeret i den sydlige del af foderladen. I nudriften anvendes den til kvier, mens den i ansøgt produktion renoveres til kalve i dybstrøelse.

Den vestlige del af foderladen benyttes såvel i nudrift som ansøgt produktion til kalve i dybstrøelse. 1.1.6. kalvestald måles godt 17 x 9 meter.

1.1.7. Kviestald. 32 x 9 m. Taget fra foderladen fortsætter udover kviestalden. Taget er beklædt med grå eternitplader. Naturlig ventilation samt tre ventilationsafkast med en afksthøjde på 0,7 meter. Bygget i røde mursten. Alm. staldvinduer på den nordlige side af stalden.

Anvendes såvel i nudrift som ansøgt produktion til kvier på spaltegulvbokse. I ansøgt drift vil dyrene dog ikke forblive i denne stald så længe som i nudriften.

Øst for denne stald er der en mindre plads med separat afløb som anvendes til ensilage- og eller møddingsplads alt efter behov. I ansøgt produktion vil en del af denne anvendes som møddingsplads. (1.1.11. Møddingsplads). Den nordlige del af møddingspladsen er afgrænset af en fundablokmur med en højde på knap 2 meter.

1.1.8. Gl. gylletank. 200 m³ og en diameter på 12 m. Bygget i fundablokke. Højden er godt 2 m over niveau. Tanken er plomberet således, der blot kan være 200 m³ i den. Foran gylletanken, mod sydvest, er der en lille vaskeplads med afløb til denne tank. Vaskepladsen måler godt 25 x 6 meter.

1.1.9 Gylletank 1800 m³. 1800 m³ og en diameter på 24 m. Gylletankens elementer opnår en højde 2 m over niveau. Gylletanken er bygget i grå betonelementer. Der er monteret en fast pumpe på denne gylletank. Pumpen drives af en traktor.

1.1.10. Gylletank 3500 m³. 3500 m³. 30 m i diameter. Bygget i lysegrå betonelementer der opnår en højde 2 m over niveau. Foran, syd for, denne er der en lille vaskeplads på 11 x 5 m med afløb til gylletankene.

1.1.12. Markstak. Den del af gødningen som har en tørstofprocent over 30, og som indeholder betegnelsen kompost, ønskes som i nudriften opbevaret i en markstak. Markstakken dækkes efter ”påfyldning” og flyttes rundt på markerne år efter år.

Maskinhus. 24 x 17 m. Bygningshøjde på knap 6 meter og taghældning på 20°. Taget er beklædt med grå eternitplader. Sider, facader og gavle er beklædt med grønne stålplader. 4 x 4 meter grå rulleport er centreret i begge facader. Maskinhuset benyttes endvidere til opbevaring af diesel- og smøroleolie samt kemikalier. Alle på fast bund uden afløb.

Øst for den store gylletank ønskes der etableret en ny ensilagesiloplads. Pladsen måler ca. 50 x 50 meter og vil være en fast plads med afløb. Ingen sidebeklædning. Afløb til en brønd hvorfra ensilagevandet opsuges og udspreddes på bevoksede arealer. I ansøgt drift ønskes ensilagevandet udspreddt via et sprinkleranlæg jf. byggeblad nr. 103.09-05 vedr. dimensionering af sprinkleranlæg til ensilagesaft. Anlægget vil opstilles på en mark nær ejendommen, hvor græs vil være den fremherskende afgrøde.

Halvdelen af vandet fra den eksisterende ensilageplads vil ligeledes ledes til denne opsamlingsbrønd. Se beredskabskortet for angivelse. Den eksisterende ensilageplads måler godt 170 x 20 meter. Der er fald mod afløb i begge ender af pladsen. Mellem ensilageplads og kostald er der en intern befæstet transportvej.

Tagvand udledes til to nedsivningsanlæg. Se beredskabskortet for placering heraf. Den nye kviestald vil ligeledes opsamle tagvandet og udlede dette via faskine eller nuværende nedsivningsanlæg.

BAT

Drænet fast gulv

I den nye kviestald er der valgt et gulv med en meget lav ammoniakfordampning. Ansøger har ikke endeligt lagt sig fast på gulvtype, idet der lige i tiden rører sig meget på den front. Dels kommer der i tiden mange forskellige versioner af præfabrikerede faste gulve, og dels varsler Miljøstyrelsen om et snarligt BAT-teknologiblad for linespils anlæg med skrab, med samme emission som et præfabrikeret fast gulv. Ansøgningen er indsendt med præfabrikeret fast gulv, idet overstående gulvtype i skrivende stund ikke er endelig accepteret. Ansøger vil dog, når tiden sig nærmer, anvende en gulvtype med en ammoniakemission svarende til den type præfabrikeret fast gulv som der er BAT-teknologiblad for i dag.

Haurbak Vestergård IS har endnu ikke taget stilling til, om de ønsker at etablere det faste gulv af præfabrikerede elementer eller lade det støbe på stedet – hvis der vælges et fast gulv. I praksis er det pladsstøbte sidestillet med det præfabrikerede. I BAT-byggebladet er det dog forudsat, at gulvet er lavet af præfabrikerede elementer. I praksis er der dog ikke forskel på ammoniakfordampningen, hvis gulvet er korrekt anlagt.

Dybstrøelse

Haurbak Vestergård IS anvender et dybstrøelsessystem ud fra et synspunkt om bedre dyrevelfærd til kalvene. Dybstrøelse er BAT, hvis strøelsen anvendes sammen med god praksis. Det er bl.a. at have tilstrækkeligt med strøelse, hyppige skift samt passende udformning af gulvet. Det er i ansøgers interesse at sikre sig, at dyrene har tilstrækkeligt med strøelse, så lejet holdes tørt. Den passende udformning af gulvet sikres med beton, der er uigennemtrængelig for væsker. Derved sker der ikke tab af næringsstoffer til jord og grundvand. Det hyppige skift af strøelse sker ved spædkalvene, hvor der af sundhedsmæssige årsager muges ud hver 2-4 uge i sommerhalvåret. Ved de lidt større kalve sker der en løbende tilførsel af halm, så lejet i praksis skiftes ved etablering af en ny overflade. Der dannes efterhånden en tør, sammenpresset dybstrøelsesmåtte med iltfrie forhold. Derved opnås netop det, som den hyppige udskiftning skulle sikre; lavere ammoniakfordampning fra stalden og bedre dyrevelfærd.

Det er desuden nævnt i BREF-dokumentets resume⁹ (side ix), at ”Brugen af strøelse resulterer i fast gødning, der forøger det organiske stof i jorden. I nogle tilfælde er denne type gødning gavnlig for jordkvaliteten; dette er en meget positiv virkning på tværs af medierne.”

Ansøger vil i øvrigt henlede opmærksomheden på flg. forhold:

- Bedriftens ansvarlige har konstant fokus på hvilke staldsystemer der er bedst anvendelig i relation til miljø og dermed ammoniak til omgivelserne.
- Der følges løbende op på udviklingen på staldsystemer der giver den mindst mulige miljøbelastning.
- Ansøgningen og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet ny og bedre viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed.
- Ved hvert miljøtilsyn vil der blive orienteret om hvilke overvejelser der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi der giver det største miljøhensyn.
- Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket betyder at staldgulvene primært er forholdsvis tørre, men det store lugtskifte betyder ligeledes en lavere koncentration af ammoniak og lugt.

Fravalg af BAT

Drænet fast gulv

Præfabrikeret, drænet gulv er fravalgt i den eksisterende kostald, idet der er tale om at uudnyttede sengebåse anvendes. Etablering af et fast drænet gulv vil kræve væsentlige ændringer af eksisterende gulv- og kanalsystem, hvilket vil være en uforholdsmæssig stor omkostning. Endvidere er dette relativt nyopført (2002 og 2007) og således ej afskrevet.

Der udvides med køer i den eksisterende stald. I forbindelse med udvidelsen er der regnet på proportionalitet i forhold til skrab. For de uændrede køer på staldsystemet er der beregnet en årlig merudgift på 28.000 kr. for at etablere en spalteskraber i den eksisterende kostald. Spalteskraberen giver en effekt på 646 kg ~ svarende til 43 kr. pr .N der reduceres og 93 kr. pr. ko. Igen svarende til ca. ½ % af de årlige produktionsomkostninger som beregnet af Niras med henvisning til FØI årsrapporten fra 2005 vedr. driftsøkonomiske omkostninger. Ansøger vurderer således, at etablering af spalteskraber er BAT for den eksisterende stald.

⁹ <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/26ACA4B3-026B-4761-95D7-963A23BF54BD/0/Intensivfjerkræogsvineproduktionresume.pdf>

Selve udvidelsen er ikke medregnet i overstående, da den er svær at udskille særskilt, da der er tale om at stalden blot udnyttes 100 %.

Hvis forsøget alligevel skal gøres vil de årlige omkostninger, forudsat at der ikke etableres skrab hos de uændrede køer, være en årligudgift på 22.000. Efter overstående model giver en skraber for de 37 køer som der udvides med en udgift på 275 kr./N og således 594 kr. pr. ko ~ 7 % af de årlige produktionsomkostninger.

Særskilt for opfyldningen af stalden vurderer ansøger ikke, at etablering af en spalteskraber herfor er proportional, men i relation til hele stalden er den proportional. Beregninger for proportionalitet er foretaget i henhold til BAT-standardvilkår som har været i høring, men endnu ikke er besluttet. Ansøger har dog på nuværende tidspunkt ikke andet at forholde sig til, om end vilkårene kan anfægtes.

Der er ikke beregnet proportionalitet i eksisterende stald i forhold til forsuring eller at udskifte det eksisterende gulv med et andet. Dels grundet den er opført i dette årtusinde og dermed ej afskrevet og dels grundet at spalteskrabere i eksisterende stalde, i standardbladene, er vurderet som værende BAT såfremt de er proportionale at anvende. Desuden er det en eksisterende stald som BAT-standardvilkårene ikke beskæftiger sig med. Disse vedrører udelukkende bar-marksprojekter. Det vil således være forbundet med ekstra udgifter at etablere f.eks. forsuring i en eksisterende stald end angivet i BAT-standardvilkårene.

BAT-byggebladet for præfabrikerede drænedede gulve er nu sammen med forsuring, de eneste teknikker, der er udarbejdet BAT byggeblad for. BAT-byggebladene er dog ikke opdaterede. Det fremgår også af [FAQ nr. 57](#): ”Kommunerne skal imidlertid være opmærksom på, at de nuværende BAT-byggeblade ikke er opdaterede siden 2004, og de indeholder ikke i tilstrækkelig grad en økonomisk vurdering, der inddrager de størrelsesøkonomiske forhold for den enkelte teknologi.”

Ud over den økonomiske vurdering af de størrelsesøkonomiske forhold har der efter en længere drift af stalde med drænedede gulve vist sig en række problemstillinger, som ikke viste sig i den relative korte periode, som [FARM test kvæg nr. 21](#) blev gennemført over. FARM test kvæg nr. 21 er den FARM test der danner baggrund for BAT byggebladet for præfabrikerede drænedede gulve¹⁰.

Det har blandt andet vist sig, at sygdomsfrekvensen for klovlidelsen Digital Dermatitis, der er en smitsombetændelse i huden omkring klovene, synes at være større i stalde med fastegulve hvor gødningen skrubes over store afstande, idet den store mængde gødning foran skraberens forurener klovnene

Gulvene bliver glatte i tørre perioder, hvilket betyder, at køerne risikerer udskridning med skader til følge. Det største problem er dog klovenes sundhed. Digital Dermatitis er i dag et stort problem, og 90 % af alle besætninger er ramt i et omfang der svarer til, at 20 % af alle køerne konstant går med en grad af sygdommen. I dag findes der ikke den perfekte løsning til at komme problemet til livs. Faste gulve der skrubes er ofte skyld i en forværring af problemet, idet store mængder gødning foran skraberens forurener klovene med bakterier fra gødningen.

At have gode ben er en betingelse for, at en ko fungerer godt i moderne løsdriftstalde. Der er også store økonomiske tab forbundet med klov- og lemmelidelser. Beregninger viser, at omkostninger til dyrlæge, medicin etc. og mistede indtægter, der er forbundet med en behandling af de smitsomme klovlidelser ud fra standard- og gennemsnitstal af de produktions- og biologiske niveauer samt økonomiske niveauer af priser for mælk, kød og dyr, etc. beløber sig til 2.100,- kr. pr. behandling¹¹.

Ansøger har dog en forventning om, at de nye typer af faste gulve vil løse overstående udfordringer hvorfor Haurbak Vestergård IS vil forsøge at etablere denne type i den nye kviestald. Eller en type som har samme

¹⁰ Miljøchef Hans Roust Thysen, Dansk Landbrugsrådgivning|Landscentret

¹¹ Kvægfygelæge Kenneth Krogh, Dansk Kvæg og konsulent Morten Lindgaard, Dansk Kvæg

ammoniakemission. En anden type kunne f.eks. være linespil med skrab, hvis denne som det ser ud for øjeblikket, bliver godskrevet samme ammoniakemission som præfabrikeret fast gulv.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

For et kvægbrug kan der være en vis variation i antallet af dyr. Antallet af DE for den samlede bedrift forventes, at ligge et sted mellem 630 DE og op til maksimale tilladte dyrehold på 642 DE.

Miljøvurderingen er foretaget ud fra en besætning på 339 malkekøer med fuldt opdræt og en mælkeydelse på maksimalt 10.000 kg mælk pr. år. Dyreenhedsberegningerne kan med tiden ændre sig. Den maksimale produktion på bedriften er derfor 339 malkekøer med tilhørende opdræt.

Det vurderes, at den nye stald opføres efter princippet om BAT. Ansøger har redegjort for, at der anvendes en gulvtype, som lever op til samme lave ammoniakfordampning som præfabrikerede, drænede gulve med skraber der har en ammoniakfordampning på ca. 4 %. Da der anvendes en gulvtype med en ammoniakfordampning på 4 % i de beregninger, der er en forudsætning for miljøgodkendelsen, stilles der vilkår om, at der skal anvendes en gulvtype, der opfylder miljøstyrelsens teknologiblade, med en maksimal ammoniakfordampning på 4 %. For uddybende bemærkninger og vurdering af BAT – se afsnit 8.

Silkeborg Kommune gør opmærksom på, at der 14. november 2006 er meddelt miljøgodkendelse til Haurbak Vestergård. En forudsætning i beregningerne på ammoniakfordampning fra kostalden i denne godkendelse, er at der etableres skraberanlæg på spaltegulvet, med skraber, der kører 2-3 gange i døgnet for at holde gulvene rene og mindske gødningens overflade, og dermed fordampningen. Effekten af en skraber i den pågående miljøgodkendelse, kan ikke anvendes som et virkemiddel til reduktion af ammoniak, da den allerede er anvendt i nudriften.

VILKÅR

- 4.1.1 Ejendommen tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt 339 malkekøer (tung race) med en mælkeydelse på maksimalt 10.000 kg mælk pr. år. Sammen med tilhørende opdræt på ejendommen svarende til i alt 641,11 DE, beregnet efter Bekendtgørelse nr. 949 af 29/7 2010 om ændring af Husdyrgødningsbekendtgørelsen.
- 4.1.2 Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden når besætningen er nået op på maksimal tilladelig produktion svarende til 339 malkekøer med fuldt opdræt.
- 4.1.3 Spalteskraber i kostalden skal som minimum køre hver 4. time.
- 4.1.4 Skrabere/skrabeanlæg skal være forsynet med timer.
- 4.1.5 I den nye kviestald, skal der anvendes en gulvtype med maksimalt 4 % ammoniakfordampning. Gulvtypen skal leve op til miljøstyrelsens teknologiblade.

4.2 VENTILATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Kostalden og den kommende kviestald har begge fuldautomatisk naturlig ventilation. Kostalden har helsidegardiner på begge sider som styres af en automatisk vejrstation. Kviestalden vil få samme ventilations system.

De eksisterende gamle stalde har som hovedregel alle naturlig ventilation. Dog er det i sommerhalvåret nødvendigt at supplere med mekanisk ventilation. Således er der ventilationsafkast med en afgangshøjde på ca.

0,7 meter på flere af de gamle stalde. I det samlede energiregnskab er disse ventilationsafkast dog af negligerbar betydning.

BAT

Staldene er overvejende med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette. Ventilationen i kostalden er styret af et temperatur- og vejrstyringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt med hensyn til temperaturen i stalden.

De få mekaniske ventilationsafkast kontrolleres jævnligt at modstand undgås i ventilationssystemer gennem eftersyn og rengøring af luftkanaler.

Ansøger mener, at ejendommen efterlever BAT på området.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Naturlig ventilation giver et højt luftskifte uden forbrug af energi. Der forekommer ingen støjgener ved denne form for ventilation. Det vurderes, at ventilationssystemet ikke giver anledning til gener for omkringboende naboer. De få gange om året hvor udskiftningen af luft hjælpes lidt på vej i de gamle stalde, anses ikke for værende af betydning.

Naturlig ventilation er ifølge BREF-dokumentet bedst tilgængelige teknologi. Silkeborg Kommune vurderer, at der anvendes BAT i ved brug af naturlig ventilation.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår

4.3 FODRING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det er forureningsforebyggende at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor, ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Bedriftens arealer er meget robuste med hensyn til såvel kvælstof som fosfor. Sidste indikeres af seneste lave fosfortal udtaget på bedriften.

Der udtages foderanalyser af bedriftens grovfoder. Analyserne heraf indgår som en fast del i bedriftens foderplanlægning som fastlægges i dialog med foderingsrådgiveren. Der følges jævnligt op på foderplanen i forhold til EFK'er for at få klarlagt om input svarer til output. Er fodereffektiviteten ikke tilfredsstillende eller ændrer mælkens indhold af fedt, protein eller urea sig, korrigeres der løbende i forhold hertil. Således at ressourceforbruget løbende optimeres. Det vurderer ansøger som værende BAT.

Fravalg af BAT

Der fokuseres på optimal ernæring og derigennem dyrevelfærd ved at udarbejde foderplaner i samarbejde med en kvægkonsulent, som kan bidrage med den nyeste viden inden for kvægfodring. Til det formål tages der analyser af alt grovfoder, så foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet. Foderplanlægningen optimeres ved at foretage en-dagsfoderkontroller (EFK) med henblik på at optimere fodringen og fodersammensætningen.

Fodringstiltaget er ikke anvendt med hensyn til ammoniakemissionen, der kan reduceres ved at nedsætte foderets indhold af fordøjeligt råprotein. Tiltaget harmonerer ikke med den fodring, der praktiseres på Haurbak Vestergård IS. Ved ydelser over landsgennemsnittet, som tilfældet er her, skal der trædes varsomt i relation til at

reducere råproteinindholdet i køernes foder jf. DJF Foulum. Den højere ydelse opnås som en kombination af miljø og management samt køernes udnyttelse af foderrationen. I øvrigt advarer kvægbrugskonsulenter mod nedsættelse af råproteinindholdet, da det kan få konsekvenser for dyrenes sundhed. Der er således en betragtelig risiko forbundet med en relativt lille virkning på ammoniakfordampningen.

Teoretisk, hvis Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår, som blot har været i høring, kan anvendes uden forbehold, og trods de kun kan anvendes i knap halvdelen af landets besætninger, vil en reduktion til 164 gram råprotein pr. FE bevirke en samlet ammoniakreduktion på 648 kg N. Eller svarende til blot 12 % af bedriftens samlede emission. Dette skal sættes i perspektiv til at udvidelse på lidt over 200 DE blot bevirker en meremission på 85 kg N.

Haurbak Vestergård IS ligger ikke i nærheden af ammoniakfølsomme naturområder, der skal særligt beskyttes ifølge § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug¹². Derfor mener Haurbak Vestergård IS ikke, at det er proportionalitet i at skulle lægge sig fast på en bestemt fodringsstrategi med henblik på at nedbringe udskillelsen af kvælstof og derved reducere ammoniakfordampningen. Som før omtalt bevirker udvidelsen blot en øget ammoniakemission på 85 kg N. De valgte løsninger mht. staldteknologi i projektet lever således op til beskyttelsesniveauerne i bekendtgørelse om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug¹³. Målet med den generelle reduktion af ammoniakfordampningen, uanset om der er langt til nærmeste følsomme naturområde, har været at nedbringe baggrundsbelastningen med ammoniak. I den politiske aftale hedder det bl.a. ”Sigtet med at stille nye krav til ammoniakreduktionen er at sikre, at der både generelt og specielt i forhold til særligt sårbare naturområder sker en forstærket fortsat reduktion af ammoniakbelastningen af Danmarks natur.”¹⁴ Effekten af den generelle ammoniakreduktion slår bl.a. igennem ved, at Miljøministeriet forventer, at 90 % af alle dyreenheder vil stå i miljøgodkendte stalde i 2015¹⁵. Derved er nærværende projekt i overensstemmelse med de retningslinjer, som udstikker målene for sikre en mindre ammoniakpåvirkning af følsomme naturarealer.

Fosforindholdet i foderet til malkekøerne er reduceret til 4,05 g/FE. Herved opnås et fosforoverskud på 2 kg pr. ha. Den oprindelige ansøgning opretholdt som kuriosum et acceptabelt fosforoverskud på ca. 8 kg. Fosfortildelingen er reduceret, efter dialog med Silkeborg Kommune, for at opnå et tilstrækkelig lavt fosforoverskud på udspretningsarealerne, så de ikke udgør en risiko for vandmiljøet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Opbevaring af ensilage i plansiloer sikrer, at udsivning og afstrømning af næringsstoffer til overfladevand og grundvand er lav. Der er desuden mindre spild forbundet med opbevaring og håndtering af ensilage i plansiloer, hvilket giver en bedre udnyttelse af foderet.

Der er foretaget tilpasninger i foderet i form af reduceret tildeling af fosfor. Der tildeles kun 4,05 g fosfor pr. foderenhed til malkekøerne. Denne reduktion er lavet for at minimere et ellers betydeligt fosforoverskud på husdyrbrugets udspretningsarealer. Ansøger har selv valgt at bruge foderoptimering af fosfor, for at imødekomme krav om et lavere fosforoverskud.

Dokumentation for tildeling af reduceret fosfor i foderet skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det efterfølgende år. Det kan f.eks. være foderkontrol eller ajourførte foder planer eller afregninger fra mejeri eller lignende.

Ved blanding og udfodring af foder på basis af egen avl eller indkøbte foderstoffer, hvor indholdet af fosfor ikke fremgår, skal standardværdier for gram fosfor pr. foderenhed anvendes, jf. standardværdier for kvæg.

¹² Lov nr. 1486 af 04. december 2009

¹³ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009

¹⁴ <http://www.mim.dk/NR/rdonlyres/1C1EF706-22E0-4441-83F3-A39BA22378AE/0/06Landbrugsaftale.pdf>

¹⁵ http://www.mim.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/2006/2006-06-22_Landbrugsaftale.htm

For så vidt angår optimering af fosforudnyttelsen ved fodring af malkekvæg, vil mange fodermidler i praksis have et fosforindhold, som overstiger koens fysiologiske behov uden brug af mineralsk fosfor. Energirige kornarter med lavt fiberindhold som hvede, majs og milokorn har et lavt fosforindhold pr. foderenhed, mens indholdet er højere i grovfodermidler og højst i proteinfodermidler som sojaskrå og især rapsskrå/kage samt solsikkekrå. Hvedeklid og andre kornbiprodukter, som stammer fra kornskaldele, har også et højt fosforindhold.

Der er indsendt en ansøgning, hvor der udspredes 1,7 DE/ha fra husdyrbruget. I dette tilfælde viser beregningerne, at der er fosforbalance på arealerne. Det er et ønske fra ansøgers side, at der er mulighed for at væge et scenarie hvor der udspredes 1,7 DE/ha i stedet for de 2,3 DE/ha som der søgt om med ”hovedansøgningen”. Det vurderes, at ved udspredding af 1,7 DE/ha er der ikke behov for at tildele fosfor pr. foderenhed under normen, da der i dette tilfælde vil være fosforbalance på arealerne. Det skal dog bemærkes, at kravet om reduceret fosfortildeling til 4,05 g fosfor pr. FE, gælder så snart dyretrykket på arealerne overstiger 1,70 DE/ha.

VILKÅR

4.3.1 Der må højst tildeles 4,05 g fosfor pr. FE til malkekøerne med mindre der kun udspredes 1,70 DE/ha og resten af gyllen afsættes til biogasanlæg.

4.4 ENSILAGE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der bliver ca. opbevaret 11.388 m³ ensilage om året. Ensilagen opbevares i eksisterende køresilo på ca. 3230 m² samt i den nye ensilagesilo på 2500 m². Med udvidelsen af den nye ensilagesilo er det planen at al ensilage kan opbevares på fast underlag ved ejendommen. Markstakke er således kun undtagelsen.

Ensilage opbevares på siloplads med afløb til separatopsamlingstank, hvorfra det køres ud på marken eller udspredes via et sprinkleranlæg som der er ansøgt om. Kraftfoder, for den del som ikke tildeles i malkerobotterne, opbevares i foderladen sammen med bl.a. mineraler og korn. Forbrug i nudrift og ansøgt produktion fremgår af nedenstående tabel 4.4.1.

Tabel 4.4.1 Forbrug af foder før og efter udvidelsen

Foder	Nudrift	Ansøgt
Grovfoder, FE	1.727.910	2.277.600
Kraftfoder, FE	959.950	1.255.600
Mineralblanding, T	13,4	17,6

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Opbevaring af ensilage i et plansiloanlæg, giver den mindste påvirkning af omgivelserne. Der vil være lavere risiko for udvaskning af næringsstoffer til overfladevand og grundvand, samt mindre spild og dermed bedre udnyttelse af foderet.

Det vurderes, at opbevaringen er BAT ifølge referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF), og at husdyrbruget i øvrigt overholder de generelle regler for ensilageopbevaring, jf. §§ 12-13 i BEK. 1695 af 19/12 2006, Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Det er vigtigt, at kasseret ensilage og ensilagespild opsamles løbende fra pladsen og opbevares overdækket for at undgå, at der opstår lugtgener. Der er med denne miljøgodkendelse stillet vilkår til håndtering af kasseret

ensilage. Fordærvet ensilage der ikke fjernes dagligt, er kilde til lugtgener, som bidrager til ejendommens samlede lugtpåvirkning fra stald og lager af husdyrgødning. Det er derfor vigtigt, at pladsen dagligt holdes ren.

Silkeborg Kommune vurderer, at opbevaring og håndtering af ensilage sker på en forsvarlig og miljømæssig god måde, idet saft afløb fra ensilagen opsamles.

VILKÅR

- 4.4.1 Kasseret ensilage fra ensilagesiloen skal løbende opsamles og opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.
- 4.4.2 Afløb fra ensilagepladser skal føres til separat opsamlingsbeholder med en opbevaringskapacitet på minimum én måned. Opbevaringskapaciteten skal beregnes ud fra forventet nedbør og størrelsen på de befæstede arealer ved ensilagepladserne. Der kan ske udsprinkling jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Beholderen skal overholde kravene i DS 432.
- 4.4.3 Der skal etableres en overfyldsaktiveret pumpe, som sørger for at pumpe vand og ensilagesaft til gyllesystemet i tilfælde af overfyldning af beholderen. Pumpekapaciteten skal svare til dimensionsgivende regnskyl (minimum. 110 l/s/ha i 10 minutter). Der skal indsendes et projekt til godkendelse. Der skal indsendes samlet ansøgning inden etablering af ensilagepladsen.
- 4.4.4 Gammelt overdækningsmateriale fra ensilagepladser ol. skal løbende og minimum en gang om ugen, fjernes fra ensilagepladsområdet.

4.5 ENERGI- OG VANDFORBRUG

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Elektricitet anvendes til malkning, nedkøling af mælk, valsning, ventilation, gyllepumpning samt belysning. Bedriftens årlige elforbrug til gårdens drift forventes at stige fra 200.000 kWh og til 250.000 kWh efter udvidelsen. Stigningen skyldes en ekstra robot samt skrabe anlæg i staldene. Fyringsolie anvendes kun til privat brug.

Stalden forsynes af vand fra Kjellerup Vandværk. Der forbruges ca. 15.750 m³ årligt til drikkevand i kvægsbesætningen og rengøring af produktionsanlægget.

Dieselolieforbruget ventes at stige med 6.000 l, dels grundet en større del af arealerne fremadrettet dyrkes med grovfoder samt et væsentlig forøget energiforbrug ved nedfældning af gylle på sort jord og i græs..

Energi

Nedenstående tabel 4.5.1 viser energiforbruget i nudrift og ansøgt drift

Tabel 4.5.1 Råvare- og energiforbrug (tons, m³, kg, l)

(Faktisk/beregnet)	Nudrift	Efter udvidelse	Opbevaring
Dieselolie til traktorer mv., l	12.840	18.500	Maskinhus
Fyringsolie, l	3.000	3.000	Garage, lejebolig
Smørelolie, l	200	200	Maskinhus
Elforbrug, kWh	200.000	250.000	

Vand

Vandforbruget er beregnet ud fra normværdier. Inden udvidelsen anvendes der omkring 12.200 m³ og efter udvidelsen vil der blive brugt omkring 15.750 m³ vand. Stigningen skyldes det øgede antal dyr samt opsætning af en ekstra robot. Normtal for det private vandforbrug er 170 m³.

Alt markarbejde, på nær snitning af ensilage, udføres af Haurbak Vestergård IS selv, hvorved de har et lidt større vaskebehov end for kvægbrug normalt. Ejendommen har i øvrigt to vaske/påfyldningspladser med afløb til gylletankene.

Foruden drikkevand forefindes der en vandindvindingstilladelse på 43.000 m³ vand fra egen markboring.

Tabel 4.5.2 Vandforbrug. Beregningerne er foretaget p.b.a. normtal angivet i Håndbog i kvæghold 2006.

	Nudrift, m ³	Ansøgt, m ³
Drikkevand	11.189	14.523
Vask malkeanlæg	789	1.020
Vask maskiner	30	30
Husholdning	170	170
Vand i alt	12.178	15.743

Energibesparende foranstaltninger - el:

På ejendommen minimeres elforbruget ved:

- Energisparepærer/lysstofrør – Der er opsat lavenergi lysstofrør i kostalden. I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde udskiftet til lavenergi lysstofrør. Lyset i staldene er tændt efter behov og styres af foderstyringsystemet. Der er lys i staldene i ca. 10 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 2 timer i døgnet i sommerhalvåret. Tidsrummet kan dog variere.
- Genanvendelse af varme fra de gamle stalde - bruges til opvarmning af stuehus
- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Den mekaniske ventilation vedligeholdes og renholdes således, at det altid fungerer optimalt, og der ikke bruges energi på unødigt ventilation. Den naturlige ventilation styres via temperatur- og vejrstyring.
- Automatisk styret belysning i kostalden både dag og nat. Sensor og timer ved udendørsbelysning.
- Energikonsulent, for løbende optimering af elforbruget.
- Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme vand i stalden.
- Vakuumpumpen til malkeanlægget er frekvensstyret og derved energibesparende.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Energibesparende foranstaltninger - vand:

- Vandet der anvendes til vask af malkeanlægget bliver genbrugt ~300 l.
- Genanvendelse af vand fra malkenedkøling ~ varmt vand i stalden.

På ejendommen minimeres vandforbruget ved:

Til aktiviteter, hvor der bruges vand, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre alt det følgende:

- Daglig eftersyn af vandkopper samt vandkar.
- Genanvendelse af vand fra køling og til vask og varme fra køling til varmt vand.
- Bedriftens drikkekar rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Vaskevandet fra rengøring af mælketank og malkeanlæg genanvendes.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Ingen nedgravede rør til markkar til græssende dyr.
- Rørsamlinger er synlige.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Energi

Fra 1. januar 2011 er husdyrgødningsbekendtgørelsen ændret, således at al udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græs, skal ske ved nedfældning. Brugen af nedfælder mindsker ammoniakfordampningen og lugtgener i marken, men kræver mere energi i form af dieselolie til traktorer. Arbejdsbredden på gyllevogne med nedfælder er ofte mindre end ved slangeudlægning, så der skal køres flere km pr. ha jord med nedfælder.

Silkeborg Kommune vurderer, at forbruget af dieselolie svarer til husdyrbrugets størrelse og ansøgte dyrehold. Der vil ofte være en større andel af græsmarker på et husdyrbrug med malkekvæg end for plantebrug og svinebrug, og dermed et større areal hvor gyllen skal nedfældes, hvilket medfører et højere forbrug af diesel.

El

Ifølge normtal fra EnergiMidt bør elforbruget ikke overstige følgende:

Malkekvægbesætning = 850 - 900 kWh/ko + vanding ved brug af malkebotter. En besætning med 339 malkekøer bruger dermed maksimalt 309.000 kWh årligt. Haurbak IS har skønnet et forbrug på 250.000 kWh pr. år, hvilket er næsten 20 % lavere end normen. Det vurderes, at husdyrbruget, med de tiltag der beskrives til at minimere el-forbruget, ikke bruger unødvendig meget el. Et lavt elforbrug er med til at begrænse udledningen af CO₂ (medmindre det er fra vedvarende energi) og bedriftens bidrag til klimaforandringer og de medfølgende temperaturstigninger, er dermed lavere end husdyrbrug der har et elforbrug som følger normen. Der er redegjort for brugen af energibesparende foranstaltninger, herunder brugen af energikonsulent. Der stilles vilkår i miljøgodkendelsen om energieftersyn af husdyrbruget minimum hvert 4 år, hvor der udarbejdes en rapport med resultater og evt. forslag til energiforbedringer.

Silkeborg Kommune vurderer, at bedriften er af en sådan størrelse, at el-forbruget skal kunne følges præcist. Der stilles derfor vilkår om at elforbruget løbende registreres elektronisk via fjernaflæsning, så der løbende kan reageres på et for højt elforbrug. Det vil til alle tider være i ansøgers egen interesse, at reducere forbruget og dermed omkostningerne ved driften.

Vand

Silkeborg Kommune har vha. normtal fra 'Håndbog om kvæghold, 2009' beregnet vandforbruget til ca. 13.500 m³ i ansøgt drift inkl. vand til rengøring og malkeanlæg. Dette tal er dog ikke korrigeret for den høje mælkeydelse der er på husdyrbruget. Det vurderes, at ansøgers estimerede vandforbrug på 15.743 m³ er et fornuftigt bud på vandforbruget og at der ikke bruges mere vand end nødvendigt på bedriften. Ejendommen forsynes via Kjellerup Vandværk. Vandforbruget skal kunne sammenlignes med de tidligere års forbrug for at se om forbruget har været stigende. Der stilles vilkår om, at vandforbruget løbende registreres f.eks. i en logbog. Der skal minimum registreres vandforbrug hver måned dermed er det muligt hurtigt at opdage unaturlige høje udsving i vandforbruget og finde årsagen hertil.

Der gøres opmærksom på at der fra 2010 trådte nye regler i kraft inden for krydsoverensstemmelses-området, som omhandler forvaltning af vand. Dette fremgår af krav 4.11 i bekendtgørelse nr. 1697 af 15. december 2010 om krydsoverensstemmelse. Kravet lyder som følger:

- Grundvand og overfladevand må ikke indvindes uden tilladelse.
- Vandindvindingsanlæg skal være forsynet med en anordning til måling af det indvundne vand. Kommunalbestyrelsen kan til enhver tid bestemme måleanordningens art.

- Ejeren af et vandindvindingsanlæg skal **hvert år** indberette årsindvindingen til kommunalbestyrelsen.
- Vilkåret i tilladelsen vedr. maksimal indvindingsmængde af grundvand og overfladevand pr. år må ikke overskrides.

Overtrædelse af kravet kan medføre nedsættelse af landbrugsstøtten i henhold til krydsoverensstemmelsesreglerne.

Varme

Opvarmning af stuehuset ved varmegenindvinding fra stalde er en rigtig god løsning. Det vurderes at varmegenvindingsteknologien er en klimavenlig opvarmningsform da overskudsvarmen fra stalden udnyttes. Genindvinding af varme fra mælkekøleanlægget er ligeledes en klimavenlig løsning.

Samlet set vurderes det, at husdyrbruget med de ansøgte, energi- og vandbesparende tiltag, sikrer et så lavt forbrug som muligt. Minimering af energi- og vandforbruget er i ansøgers egen økonomiske interesse, og kommunen vurderer derfor, at forbruget til alle tider er så lavt som muligt.

VILKÅR

- 4.5.1 Der skal på bedriften foretages et energifetersyn af et energiselskab eller energikonsulent mindst hvert 4. år, hvor de energiforbrugende processer i virksomheden gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energispare-forslag. Rapporten skal forelægge på ejendommen og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 4.5.2 Forbruget af el skal fra ibrugtagning af miljøgodkendelsen løbende registreres elektronisk via fjernaflæsning. Oplysningerne gemmes og fremvises ved tilsyn.
- 4.5.3 Forbrug af vand skal registreres minimum en gang om måneden

4.6 SPILDEVAND HERUNDER REGNVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Spildevand fra produktionen udgøres af vaskevand fra mælketank samt robotter samt vand fra vaskepladsen, i alt ca. 1050 m³. Mængden af spildevand øges ikke væsentligt efter udvidelsen. Spildevandet ledes til gylletankene.

Ensilagesaft ledes til separat opsamlingsbeholder hvorfra det udsprede på bevoksede arealer eller udsprede direkte via sprinkleranlægget. Overfladevand fra øvrige befæstede arealer udledes diffust til jordoverfladen. Alt vand fra tagoverflader føres til nedsivning i lukkede ledninger.

Sanitært spildevand fra stald, stuehus samt lejebolig ledes til septiktanke og tømmes herefter via kommunal tømmeordning.

Vand fra de to vaskepladser, ledes gennem afløb til gyllebeholderne.

Rengøringsvand fra stalde ledes til gyllesystem.

Tagvand ledes til to nedsivningsanlæg på bedriften – se angivelse på beredskabskorte. Fra maskinhuset samt de få tagoverflader af de eksisterende bygning, hvor der ej er opsat tagrender, udledes vandet diffust til jordoverfladen.

Påfyldning af sprøjte sker på enten på vaskepladserne eller direkte i marken. Sprøjtning foretages af personer med sprøjtecertifikat. Midlerne håndteres efter forskrifterne og der bruges relevant beskyttelsesudstyr (f.eks. maske, handsker, dragt).

Sprøjteudstyret rengøres indvendig med integreret rengøringsssystem, hvorefter skyllevand sprøjtes ud på den netop sprøjtede mark.

Afvask af sprøjteudstyr sker på mark eller fast plads med afløb til gyllebeholder.

Der må ikke tages vand til påfyldning af sprøjteudstyr direkte fra boring eller overfladevand.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Rengøringsvand fra rengøring i stalde, mælkerumsvand ledes til gyllesystem. Dette er i henhold til gældende lovgivning. Spildevandsmængden forventes, at være indregnet i normtallene for gødningsmængder. Vaskevand fra vaskepladser ledes også i gyllebeholder og skal derfor også indgå i kapacitetsberegningerne.

Kommunen vurderer, at opbevaringskapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand, i ansøgt drift. For yderligere oplysninger henvises til afsnit 5 om gødningsproduktion.

Der er søgt om udsprinkling af ensilagesaft fra den eksisterende og den nye ensilageplads. Udsprinkling af ensilagesaft i stedet for opbevaring i gylletank er en god løsning, da der kræves færre gyllekørsler, hvilket medfører mindre støj/støv gener for naboer m.f. Der spares desuden brændstof, hvilket er en økonomisk fordel samtidig med at udledningen af drivhusgasser mindskes. Der gøres opmærksom på at der skal søges om tilladelse ved Silkeborg Kommune til at udsprinkle ensilagesaft. Se afsnit [4.4 om ensilage](#).

Kommunen vurderer, at bortskaffelse af tagvand og overfladevand fra befæstede arealer sker på forsvarlig vis i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår

4.7 AFFALD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Klinisk risikoaffald i form af medicin glas og rester samt kanyler afleveres til apotek eller dyrlægen tager det med retur efter endt medicinering. Opbevares i separat rum og kanyler i kanyleboks.

Der er ikke de store mængder affald ved den daglige drift i stalden, da foder altovervejende ankommer i løs vægt. Det daglige affald fra stalden består primært af emballage fra sækkevarer.

Tabel 4.7.1 Ejendommens håndtering af affald.

EAK – koder	Opbevaring	Bortskaffelse
16 01 03 Udtjente dæk	Ved ensilageplads	Leverandør/Værksted Kommunal genbrugsplads
16 01 06 Blyakkumulatorer	Maskinhus	Kommunal genbrugsplads
13 02 04 Mineralisk ikke chlorede motor, gear og smøreolier	Maskinhus	DLG
16 01 07 Oliefiltre	Maskinhus, hvis på bedriften	Kommunal genbrugsplads Værksted
02 01 09 Landbrugskemikalieaffald	Maskinhus	Kommunal genbrugsplads Leverandør
15 01 01 Papir og pap - emballage	Halvcontainer ved maskinhus	Marius Pedersen A/S
Klinisk risikoaffald (medicینگlas og -rester samt kanyler)	Malkerum	Afleveres til dyrlæge
16 01 19 Landbrugsplastic	Halvcontainer ved maskinhus	Marius Pedersen A/S
Rengjorte kemikaliedunke	Halvcontainer ved maskinhus	Marius Pedersen A/S
Husholdningsaffald	Stuehus	Dagrenovation
Brændbart affald	Halvcontainer ved maskinhus	Marius Pedersen A/S

Der er indgået en aftale med Marius Pedersen A/S om en halvcontainer på 12 – 14 T som afhentes hver anden uge. Denne container er placeret ved maskinhuset og medtager såvel ensilageplast, kemikalieemballage samt andet brandbart materiale. Mængden forventes stort set uændret i ansøgt drift. Plastikmængden som er den altovervejende affaldstype på ejendommen ventes uændret idet markstakke, som der er i nudriften, kræver mere plast end ensilagesiloer som alt ensilagen vil kunne opbevares på i ansøgt drift.

Jern og andet ikke hyppigt affald opsamles periodevis og afsættes til en produkthandler.

Andet affald opsamles og opbevares på bedriften inden det afleveres til behørig modtagestation.

Døde dyr (EAK-kode 02 01 02)

Placering af døde dyr sker på sydsiden af maskinhuset, således at DAKA-lastbilen ikke kommer ind på bedriften, og dermed ikke i unødigt kontakt med foder eller levende dyr. Døde dyr overdækkes med presenning/kadaverkappe og afhentes af destruktionsanstalt med dags varsel.

Døde dyr placeres på et befæstet og afdækket areal i henhold til den nye bekendtgørelse. Dvs. typisk på en udtjent spalte/palle og overdækkes via en kadaverkappe.

EAK-kode 020109 Landbrugskemikalieaffald

05.12 Sprøjtemiddelsrester og emballage opbevares i aflåst rum. Affaldet afhentes af kommunal miljøbil/leverandøren eller afleveres på kommunalt affaldsdepot. I de tilfælde hvor produktet i mellemtiden er blevet forbudt afhentes det af den kommunale miljøbil eller afleveres på det kommunale affaldsdepot. Den årlige affaldsmængde af emballage vil afhænge af sprøjtemidlernes form og varierer derfor fra år til år. Emballagen

skylles tre gange (skyllevand ledes til gyllebeholder) og bortskaffes som brandbart affald til Marius Pedersen A/S.

05.13 Lægemedelsrester opbevares aflåst i original emballage. Brugte kanyler opbevares aflåst i kanyleboks/plastdunk. Affaldet afhentes af dyrlæge/miljøbil eller afleveres til kommunalt affaldsdepot.

EAK-kode 050105 Spildolie

06.00 Spildolie opbevares i tønder i maskinhus, på fast underlag uden afløb, og afleveres til Leverandøren (DLG) eller til kommunalt affaldsdepot. Årlig affaldsmængde estimeres til 200 l.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Bedriften er omfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, derfor skal alt affald fra ejendommen bortskaffes i overensstemmelse med kommunes affaldsregulativ. De gældende affaldsregulativer kan findes på kommunens hjemmeside. www.silkeborgkommune.dk

Farligt affald skal anmeldes til kommunen. Affald som blyakkumulatorer, lysstofrør, medicin og kemikalier samt motor-, gear- og smøreolie er farligt affald. Ved anmeldelse angives mængder pr. år samt transportør og modtager af det farlige affald. Anmeldesskema kan findes på [kommunens hjemmeside](#).

Medicinrester og klinisk affald må ikke smides i affaldsbeholder til dagrenovation. I stedet skal det afleveres på apoteket i kanyleboks, eller på en kommunal genbrugsplads.

Kommunen vurderer, at der ikke vil være problemer med bortskaffelse af affald fra virksomheden.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår

4.8 RÅVARER OG HJÆLPESTOFFER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Mængder og opbevaring af ensilage- og foderopbevaring er vist i afsnit 4.4.

Der anvendes omkring 250 stk. bigballer om året til foder og strøelse. Halm kan forårsage støvgener. Halmen opbevares i markstakke. Der forefindes ingen strømaskine til oprivning af halm. Iblanding i fodervognen forgår ved lave omdrejninger hvorved evt. støvgener i forbindelse med håndtering af halm vurderes som værende små. Placeringen af råvarer og hjælpestoffer angivet i nedenstående tabel 4.8.1.

Tabel 4.8.1 Opbevaring og mængder af råvarer og hjælpestoffer

Råvare/hjælpestof	Mængde	Opbevaring (beholdertype samt sted)
Dieselolie (tankkapacitet = 2500l)	18.500 l	Tank på fast gulv under tag i lade/maskinhus
Fyringsolie (tankkapacitet = 1200l)	3.000 l	Garage ved lejebolig
Pesticider	25 tab., 6000 gram, 270 l	I original emballage i aflåst, frostfrit i maskinhus, fast bund uden afløb.
Halm (tons el. antal baller)	125 T	Markstak

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af kemikalier m.v. vil foregå på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende regler og nedenstående vilkår overholdes.

Det vurderes, at råvarerne opbevares forsvarligt, således at der ikke opstår uhygiejniske forhold. Kunstgødning er meget brandfarligt og skal derfor opbevares i forsvarlig afstand til kemikalier, sprøjtemidler og dieselolie / fyringsolie / spildolie.

Afstanden fra oplaget af kunstgødning til dieselolietanken bør være mindst 25 m. I tilfælde af brand vil der ikke være risiko for forurening af jord og grundvand, da der er fast bund uden afløb og i tilfælde af smeltede kemikaliebeholdere og lign. vil farlige væsker ikke kunne løbe i jorden eller væk via afløb. Oplysninger om handelsgødning er givet til Silkeborg Kommune, og det vurderes at den mængde gødning der til tider er på ejendommen, opbevares forsvarligt.

Det skal sikres, at der ikke sker spild ved tankning af dieselolie på traktorer og andre maskiner. Derfor stilles der vilkår for tankning af diesel. Se nedenstående.

Det vurderes samlet set, at husdyrbrugets brug og opbevaring af råvarer og hjælpestoffer foregår på en miljømæssig forsvarlig måde.

VILKÅR

- 4.8.1 Tankning af diesel skal foregå på en plads med fast bund, enten med afløb via olieudskiller eller således at evt. spild kan opsamles.
- 4.8.2 Tankpistol må ikke kunne fastlåses under påfyldning, medmindre der er automatstop ved fyldt tank.
- 4.8.3 Opbevaring af diesel / fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

4.9 DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Sker der uheld der kan medføre alvorlige påvirkninger af natur om miljø vil alarmcentralen straks blive kontaktet. Ligeledes vil Silkeborg Kommunes Tekniske Forvaltning efterfølgende blive underrettet. Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld. Medarbejdere og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen, vedlagt som bilag 4. I tabel 4.9.1 er lavet en liste over typer af uheld der kan ske og håndtering af disse.

Tabel 4.9.1 Typer og håndtering af driftsforstyrrelser på ejendommen.

Type	Forebyggende foranstaltninger	Akut håndtering af uheld
Gylleudslip	Der er sugeanordning på gyllevognene Der er ikke fast pumpe på gyllebeholderen Pumpning fra stald og til fortank og fortank til gyllebeholder under opsyn Gyllebeholdere tilses jævnligt og bliver kontrolleret hver 10. år.	Ved uheld vil gyllen samle sig i lavningen på marken nord for gyllebeholderne. Herefter vil den kunne opsuges. Halm og sand/jord kan skærme for markvadboringen vest for gylletankene
Strømsvigt	Traktortrukken nødstrømsgenerator	Opstart af nødstrømsgenerator så malkerobotter og køletank kan fungere
Olieudslip	Alle tanke er overjordiske og placeret på fast bund uden afløb	Sand, savsmuld, halm ol.
Kemikalieudslip	Påfyldning på vaskeplads eller i marken. Opbevares aflåst på fast bund uden afløb	Sand, savsmuld ol.
Andet	Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen	

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at der er redegjort for hvordan ejer og medarbejdere skal handle i tilfælde af uheld efter følgende punkter:

- Brand- og evakuering
- Overløb af gylle
- Kemikalie- og oliespild
- Strømsvigt
- Transport af bekæmpelsesmidler

Det skal fremgå af kortbilag til beredskabsplanen hvor på ejendommen der er nødudgange/flugtveje for dyr, slukningsudstyr og førstehjælpsudstyr, trykflasker, handelsgødning, kemikalier og olie.

Der skal løbende udarbejdes oversigter over ejendommens bygninger, med angivelser af placering af ovenstående. Når den nye ungdyrstald er bygget og færdigmeldt, skal beredskabskort opdateres, så disse også omfatter ungdyrstalden.

Såfremt nedenstående vilkår samt gældende lovgivning overholdes vurderes det, at de typiske uheld eller ulykker der kan opstå på ejendommen er beskrevet tilstrækkeligt i beredskabsplanen og at konsekvenserne af disse uheld i videst mulige omfang kan begrænses.

VILKÅR

4.9.1 Beredskabskortet skal opdateres med den nye ungdyrstalds nødudgange, slukningsudstyr, stophaner samt med placering af førstehjælpsudstyr, trykflasker og handelsgødning senest når ungdyrstalden er færdig.

5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBLING

5.1 GØDNINGSTYPER OG MÆNGDER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Bedriftens produktion samt afsætning af husdyrgødning fordelt på typer med oplysninger om indhold af N og P fremgår af IT-ansøgningskemaet og kapacitetsberegningen som er vedlagt som bilag 5 til ansøgningen.

Gyllen opbevares primært i egne gyllebeholdere. Herudover er det indgået skriftlig opbevaringsaftale om 1200 m³ på Lillemøllevvej 10 og 600 m³ på Midstrupvej nr. 10. Gyllen hertil transporteres i vinterhalvåret i lukket lastbil indenfor normal arbejdstid. Yderligere afsættes i nudriften godt 1300 m³ til gylleaftaler.

Kapacitetsberegningen tager udgangspunkt i 2,3 DE/ha, da dette er vurderet som værende worst-case scenarior. I ansøgt produktion produceres der godt 9363 m³ gylle og 279 T dybstrøelse. Dybstrøelsen opbevares på møddingspladsen indtil det er kompost, hvorefter det udlægges i markstak for den del som ikke direkte nedmuldes efter udmugning.

I nudriften produceres der henholdsvis godt 7243 m³ gylle og 215 T dybstrøelse.

I nedenstående tabel 5.1.1 gives en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres, modtages og afsættes i den ansøgte produktion.

Tabel 5.1.1 - Gødningstyper og mængder i ansøgt produktion.

GØDNINGSTYPE	Kg kvælstof*	Kg fosfor*	Udnyttelses %	DE
Gylle	56824,1	8166,0	70	605,38
Dybstrøelse	3465,4	440,2	45	35,73
Afsat til gylleaftaler	12943	2256,5	70	150
I alt til rådighed	47346,5	6349,7	-	491,11

*Indholdet af kvælstof og fosfor, bygger på beregninger i en fiktiv ansøgning, der er lavet efter de nyeste normtal.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der afsættes husdyrgødning fra i alt 491,11 DE på ejede og forpagtede arealer. Det svarer til et dyretryk på 2,3 DE/ha. For at udbringe 2,3 DE/ha skal en følgende betingelser overholdes (bek. nr. 1695 af 19. december, om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v., bilag 2):

- 1) På kvægbruget skal 70 procent eller mere af arealet til rådighed for tilførsel af husdyrgødning dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder.
 - a. Ved roer forstås foderroer.
 - b. Ved græs forstås permanente græsarealer eller græs i omdrift.
 - c. Ved græsefterafgrøder forstås græs udlagt i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs.
 - d. Græsudlæg efter silomajs skal udlægges senest 1. august.
- 2) Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31. august til 1. marts på et græsareal, som pløjes i samme planperiode. Der skal foreligge en dateret erklæring underskrevet af driftsherren til dokumentation heraf.

- 3) Pløjning skal efterfølges af en afgrøde med kvælstofbehov, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.
 - a. Græsarealer i omdrift må kun pløjes om i perioden 1. marts til 1. juni.
- 4) Græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes 1. marts.
- 5) Bælgsæd og andre kvælstoffikserende afgrøder, som f.eks. rød- og hvidkløver må ikke dyrkes på bedriftens arealer, dog undtaget herfra kløvergræs med under 50 pct. kløver.
- 6) Der skal foretages N- og P-analyser af jord i omdrift mindst hvert 3 år/5 ha. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor f.eks. i form af N-min beregning og jordanalysekort.
- 7) Det skal angives på bedriftens mark- og gødningsplan, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, at bedriften i indeværende planperiode udbringer en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode, jf. bekendtgørelsens § 27, stk. 3. Der skal endvidere årligt indsendes et underskrevet gødningsregnskab for bedriften til Plantedirektoratet, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvor det angives, at bedriften i den afsluttede planperiode har forpligtet sig til at overholde bestemmelserne i bekendtgørelsens § 27, stk. 3.

Overholdelse af disse betingelser, vil blive kontrolleret ved tilsyn. Det vurderes, at harmonikravet er overholdt.

Aftalearealerne modtager i alt 150 DE. Dette svarer til et dyretryk i gennemsnit på samtlige aftalearealer på 1,57 DE/ha. For bedrifter der indgår i produktionsmæssig sammenhæng med husdyrbruget gælder samme harmonikrav som for husdyrbruget. Plantebruget Frausingvej 6 med tilhørende arealer, indgår i produktionsmæssig sammenhæng med husdyrbruget på Kjellerupvej 67A, dvs. minimum 50 % af afgrøderne på Frausingvej 6 afsættes til foder på Kjellerupvej 67A. Der anvendes et dyretryk på 1,7 DE/ha på aftalearealerne på Frausingvej 6, hvilket vurderes at opfylde harmonikravet.

Det fremgår af vejledning om gødsugning og harmoniregler 2010/2011, at der skal indgås en skriftlig aftale mellem to bedrifter der indgår i produktionsmæssig sammenhæng. Der stilles vilkår om, at Haurbak Vestergaard IS skal kunne dokumentere produktionsmæssig sammenhæng med Frausingvej 6.

Dokumentationen skal angive mængderne af afgrøder der leveres fra Frausingvej 6 til Kjellerupvej 67A. Derudover skal der indsendes skriftlige aftaler for alle aftalearealer tilknyttet Kjellerupvej 67A.

VILKÅR

- 5.1.1 Det skal dokumenteres, at husdyrbruget indgår i produktionsmæssig sammenhæng med plantebruget Frausingvej 6. Dokumentationen skal indeholde oplysninger om mængderne af afgrøder leveret f.eks. i form af kvitteringer.
- 5.1.2 Der skal foreligge kontrakter med myndighedsgodkendte aftagere af gylle. Kontrakterne skal mindst have 1 års opsigelse og som minimum indeholde følgende oplysninger:
 - leverandørens og modtagers navn, adresse og CVR nr.
 - hvor mange kg N og kg P aftageren modtager,Kontrakten skal opbevares på husdyrbruget og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

5.2 FLYDENDE HUSDYRGØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Oversigt over kapacitet og produktion af flydende husdyrgødning fremgår af tabel 5.2.1 og tabel 5.2.2.

Tabel 5.2.1 Opbevaring af flydende husdyrgødning på ejendommen. Numrene på gyllebeholderne refererer til numrene i IT-ansøgningskemaet.

Beholder	Beholder nr.	Kapacitet (m ³)	Dimension, m (højde over og under jorden)	Byggeår	Kontrolår	Overdækning	Pumpe-system fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder	1.1.8.	200	1 (2)	1974	2008	flydelag	traktorpumpe
Gyllebeholder	1.1.9.	1850	2	1992	2003	flydelag	sugeanordning
Gyllebeholder	1.1.10.	3500	2	2007	-	flydelag	sugeanordning
Kanaler (nudrift)		700			-	-	-
Opbevaringsaftaler		3100					
I alt		9350					

Tabel 5.2.2 Produceret mængde af flydende husdyrgødning.

Type	Gyllesystem	Antal	Mængde, m ³
Årskøer, st. race, 10.000 kg mælk	Spaltegulv med bagskyl/ringkanal	299	6744
Årskøer, st. race, 10.000 kg mælk	Fast gulv	34	787
Opdræt, st. race, 6-11 mdr.	Spaltegulvbokse	71	378
Opdræt, st. race, 11-25 mdr.	Fast gulv	214	1453
Spildevand			1221
I alt			10.583

Den samlede kapacitet rækker til 10,6 måneders opbevaring af flydende husdyrgødning.

BAT

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT herunder at planlægge gødning af markerne korrekt. Haurbak Vestergård IS har tilstrækkelig opbevaringskapacitet og lever derudover op til andre aspekter af BAT mht. opbevaring af flydende husdyrgødning. Det er således BAT:

- At den flydende husdyrgødning opbevares i en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske, samt kemiske påvirkninger.
- At beholderens bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring.

- At beholderen tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvist hvert år.
- At der først sker omrøring af gyllebeholderen kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspredding.
- At beholderen dækkes ved at bruge et flydelag, såsom snittet halm, foderrester, dybstrøelse fra spædkalveboksene eller andet som bevirker et naturligt flydelag.

Haurbak Vestergård IS mener, at deres praksis vedr. udbringning af flydende husdyrgødning lever op til BAT på nedenstående punkter. Det er således BAT:

- At minimere emissionerne fra gødning til jord og grundvandet ved at afbalancere mængden af gødningen med afgrødens forventede behov.
- At tage hensyn til de pågældende markers karakteristika, når der tilføres gødning på dem; dette gælder i særdeleshed jordbundsforholdene, jordtypen og arealets hældning, klimatiske forhold, nedbør og kunstvanding, jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift. Det sker bl.a. ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner samt gennemgang af markerne med en planteavlskonsulent.
- At man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspreddingsarealet og afgrødens gødningsbehov i forhold til anvendt kunstgødning og frigivelse af næringsstoffer fra jorden. Det kan bl.a. ske ved:
 - mark- og gødningsplanlægning
 - jordbundsanalyser
 - at analysere gyllen for indhold af kvælstof og fosfor
- At reducere forurening af vand ved navnlig at gøre alt det følgende:
 - ikke at tilføre gylle til stejlt hældende marker
 - ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb (ved at efterlade et stykke jord ubehandlet)
 - at sprede gødning så tæt så muligt før den maksimale afgrødevækst og optagelse af næringsstoffer finder sted
 - ikke at tilføre gødning til jorden, når marken er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket
- Ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræbes det at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtig og vindstille eller ved direkte nedfældning.
- At nedfælde gylle på sort jord og i græsmarker.
- At transportere gylle til markgyllebeholdere i vinterhalvåret.
- At håndtere spredningen af gødning således, at lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan berøres, ved navnlig at gøre alt det følgende:
 - at sprede gødning i løbet af dagen, når der er mindre sandsynlighed for at folk er hjemme samt at undgå weekender og helligdage
 - at være opmærksom på vindretning i forhold til nabohusene

Fravalg af BAT

Der er ikke etableret fast overdækning på gylletankene. Med kvæggylle er det almindeligvis ikke problematisk at etablere et godt flydelag og der er derfor begrænset effekt ved etablering af fast overdækning. Som supplement for at opretholde et naturligt fast flydelag kan halm fra spædkalveboksene, foderrester eller lignende anvendes som helgardering.

Gyllen er herved konstant overdækket med et tæt og stabilt naturligt flydelag, der også er BAT. Flydelaget kontrolleres jævnlige - der føres logbog – hvilket sikrer, at der altid er minimal emission af ammoniak.

I relation til en teoretisk beregning på overdækning af gyllebeholderne for de to eksisterende gylletanke vil en sådan reducere ammoniakemissionen med 94 kg N og 211 kg N henholdsvis lille og stor gylletank ~ i øvrigt

svarende til at totalammoniakfordampningen blot reduceres fra 2 % og til 1 % ved fast overdækning. Overdækning for en eksisterende gylletank koster mellem 250.000 til 300.000 kr. Følgelig forudsat at de eksisterende tanke kan bære vægten fra overdækningen. Med alderen for den mindste af de to store gylletanke i betragtning er der nok tvivlsomt for denne.

De årlige udgifter som overdækning af den store tank beløber sig kr. 45.500 hvilket giver en pris på 215 kr. pr. kg N reduceret. Ellers svarende til 591 kr. pr. ko som der udvides med eller 272 kr. pr. DE som der udvides med. Overstående er væsentlig mere end 1 % af de årlige produktionsomkostninger som anvendes i Niras's beregninger i BAT-standardvilkårene, såfremt de overhovedet kan anvendes.

Dels grundet at eksisterende naturlige flydelag er tilstrækkeligt og dels grundet proportionalitetsforholdene vurderer ansøger at gængs praksis på ejendommen er BAT. Specielt når det tages i betragtning, at det naturlige flydelag også er BAT ifølge BREF-dokumentet samt, at der ikke er ammoniakfølsom § 7-naturområder i nærheden. De valgte løsninger mht. opbevaring, staldteknologi mv. i projektet lever således op til beskyttelsesniveauerne i bekendtgørelse om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug¹⁶. Målet med den generelle reduktion af ammoniakfordampningen uanset, om der er langt til nærmeste følsomme naturområde, har været at nedbringe baggrundsbelastningen med ammoniak. I den politiske aftale hedder det bl.a. "Sigtet med at stille nye krav til ammoniakreduktionen er at sikre, at der både generelt og specielt i forhold til særligt sårbare naturområder sker en forstærket fortsat reduktion af ammoniakbelastningen af Danmarks natur."¹⁷ Effekten af den generelle ammoniakreduktion slår bl.a. igennem ved, at Miljøministeriet forventer, at 90 % af alle dyreenheder vil stå i miljøgodkendte stalde i 2015¹⁸.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning samt vaskevand, møddingssaft og vand fra befæstede arealer. En forudsætning for tilstrækkelig kapacitet er dog, at der er tilstrækkelig med lejet kapacitet. Der skal derfor indgås skriftlige aftaler med ejere af de gyllebeholdere Haurbak I/S anvender. De skriftlige aftaler skal indsendes til Silkeborg Kommune senest 1. august 2013, og skal kunne forevises ved tilsyn.

Fra 1. januar 2011 er der krav til gyllebeholdere i særlige risikoområder om etablering af gyllebarrierer, alarm for udslip af gylle eller terrænændringer. Det vurderes, at ingen af de ejede gyllebeholdere tilhørende Haurbak I/S ligger i et risikoområde. Eventuelle gylleudslip fra beholderne, vil løbe ned af en skråning, men samler sig i en lavning på en mark, hvorfra det kan opsamles. Der er ingen vandløb eller søer indenfor en afstand af 100 m af gyllebeholderne.

Beholderne kontrolleres for styrke og tæthed mindst hvert 10 ende år og senest i år 2012 (beholder 1.1.9 og 1.1.10) og 2018 (beholder 1.1.8). Det skal bemærkes, at beholderne skal kontrolleres senest 10 år efter deres opførelsesår. Det medfører, at beholderen fra år 1992 skal kontrolleres senest i år 2012, selv om den sidst blev kontrolleret i år 2004.

Der er ingen påfyldningsplads ved gyllebeholderne. Der suges direkte i to af beholderne og der er udstyr på gyllevognene til sikring af, at der ikke sker overløb ved påfyldning af gyllevognen. Der er et nødoverløb på gyllevognen, således at når gyllevognen er ved at være fuld, vil skum og overskydende gylle løbe tilbage i tanken. På den mindste tank benyttes en traktordrevet pumpe til påfyldning af gyllevogn. Der er tale om en lille beholder på 200 m³.

Såfremt der ikke benyttes en gyllevogn med sugeanordning i de to største gyllebeholdere, skal der etableres en fast påfyldningsplads med afløb til opsamlingsbeholder. Risikoen for spild af gylle er lille når der suges direkte i beholderen og der er nødoverløb på sugekranen.

¹⁶ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009

¹⁷ <http://www.mim.dk/NR/rdonlyres/1C1EF706-22E0-4441-83F3-A39BA22378AE/0/06Landbrugsaftale.pdf>

¹⁸ http://www.mim.dk/Nyheder/Pressemeddelelser/2006/2006-06-22_Landbrugsaftale.htm

VILKÅR

- 5.2.1 Der skal indsendes skriftlige aftaler om opbevaring af 3100 m³ husdyrgødning senest den 1. august 2013.
- 5.2.2 Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
- 5.2.3 Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås. Der må dog benyttes en traktordrevet pumpe til påfyldning af gyllevogn, i den lille gyllebeholder på 200 m³.

5.3 GYLLEFORSURING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fravalg af BAT

Der installeres ikke forsøringsanlæg i den nye kviestald, idet der er tale om en staldtype med fast gulv og skraber – eller en gulvtype som vil have samme ammoniakemission som denne. Der vil derfor kun kunne opnås en reduktion i ammoniakfordampningen fra lagertanken svarende til ca. 1 %. Det er dermed ikke rentabelt at installere forsøringsanlæg. Der henledes til beregningen med fast overdækning, som er under halv pris af de årlige udgifter forbundet med etablering af et forsøringsanlæg. Herved er disse ikke lavet.

I de gamle stalde er det blot kvier på spaltegulvbokse som det kunne være aktuel for, idet de andre er opstaldet på dybstrøelse, som i sig selv er BAT. Kvierne på spaltegulvbokse beregner sig til knap 26 DE. Det vil således ikke være proportionelt at etablere et forsøringsanlæg her.

Der installeres ikke forsøringsanlæg for udvidelse i den eksisterende kostald. De ekstra dyr kan umiddelbart adskilles i den eksisterende stald hvis de henregnes til behovet for en ekstra robot. Dog vil der være store omkostninger forbundet med at etablere et forsøringsanlæg til disse 37 køer. Der skal således etableres to rørføringer til gylletankene, og der skal etableres en ekstra fortank og gylletank, idet forsuret gylle ikke bør blandes med ikke forsuret gylle, da der herved kan opstå lugtgener. Herved skal der yderligere etableres en ny gylletank til forsuret gylle.

Teoretisk vil gylleforsuring for de 37 køer som der udvides med i den eksisterende stald give en merammoniakreduktion på 119 kg. i forhold til det indsendte BAT valg (spalter med skraber). De årlige udgifter uden ekstra tværkanal, fortank og gyllebeholder beløber sig alene til godt 78.000 kr. Dvs. 655 kr./N og 2108 kr./ko. Det overstiger langt 1 % af produktionsomkostningerne. Det vurderer ansøger ikke som værende proportional.

Generelt vedr. forsuring i eksisterende stalde. Gylleforsøringsanlæg kan etableres i eksisterende stalde, men producenten anbefaler det ikke generelt. Ved uhensigtsmæssig rørføring kan der dannes luftlommer, hvorved forsuringen ikke virker optimal. Ydermere kan der være risiko for dannelse af giftig svovlbrinte.

Med det aktuelle produktionsanlæg er det ikke muligt at installere forsuring i alle staldafsnit.

Idet ejendommen ikke er placeret i umiddelbar nærhed af sårbar natur og de 25 % ammoniakreduktion kan opfyldes på anden vis fravælges risikoen for forværrede lugtgener i forhold til nærliggende samlet bebyggelse og byzone, der er relativ tæt på ejendommen.

I øvrigt ligger der ikke sårbar natur i umiddelbar nærhed og idet det generelle ammoniakreduktionskrav (jf. afsnit 6.1) kan opfyldes på anden vis er forsøringsanlægget derfor fravalgt. Udvidelsen har i øvrigt blot en meremission på 85 kg.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Den nye ungdyrstald opfylder alene med valg af fast gulv med 2 % hældning og skrab hver anden time eller tilsvarende gulvtype med samme ammoniakreduktion, det højeste BAT- niveau for en kvægstald, og derfor stilles der ikke krav til etablering af gylleforsuring. Se desuden afsnit 8 for yderligere redegørelse om BAT. Det er hverken proportionelt eller praktisk muligt at forsure gyllen i de eksisterende stalde.

5.4 GYLLESEPARERING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fravalg af BAT

Haurbak Vestergård IS har valgt ikke at investere i et separationsanlæg. Da de umiddelbart har tilstrækkeligt med harmoniareal.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Gylleseparering er ikke omfattet af BAT – byggeblade for husdyrbrug med kvæg. Gylleseparering er et virkemiddel, der ændrer fosfor-kvælstof fordelingen i gyllen, så der i separeret gylle (den flydende fraktion) opnås højere kvælstofindhold i forhold til fosfor. I den pågældende ansøgning er der tilnærmelsesvis fosforbalance og dermed ikke behov for at reducere udledningen af fosfor yderligere.

5.5 GYLLEKØLING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fravalg af BAT

I svinestalde er det muligt at opnå en ammoniakreducerende effekt ved installation af gyllekøling. Tilsvarende dokumentation findes ikke for kvægstalde og der er på nuværende tidspunkt ikke udført forsøg i Danmark der viser en effekt af gyllekøling i kvægstalde. Ansøger imødekommer også ammoniakreduktion- og BAT-krav ved anden vej.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Gyllekøling anvendes primært i svineproduktioner. Silkeborg Kommune stiller ikke krav til at der anvendes gyllekøling i det pågældende projekt. Der er kun et meget lille volumen i den tværgående gyllekanal i det ønskede staldsystem og det er derfor ikke proportionelt at etablere gyllekøling.

5.6 FAST GØDNING INKL. DYBSTRØELSE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Bedriftens produktion samt evt. modtagelse og afsætning af husdyrgødning fordelt på typer med oplysninger om indhold af N og P fremgår af IT-ansøgningskemaet vedlagte kapacitetsberegning.

Dybstrøelsen lægges på møddingspladsen, øst for kviestalden indtil den er kompost lignende. Herefter ligges den del i markstak som ikke udbringes direkte fra stald og møddingsplads. Afløb fra møddingspladsen ledes til opsamlingsbrønd, hvorfra det pumpes til gyllebeholder. Dybstrøelsen overdækkes med mindre der er daglig tilførsel, jf. reglerne i husdyrbekendtgørelsen.

Dybstrøelsen lægges i markstak, hvis placering roterer hvert år. Dybstrøelsen overdækkes med mindre der er daglig tilførsel, jf. reglerne i husdyrbekendtgørelsen¹⁹.

På Haurbak Vestergård IS vil der kun være dybstrøelse fra kvie- og tyrekalvene, hvor der muges ud hyppigt. Med udmugning hver anden ugen, i fluesæsonen, vil mængden, der nedpløjes direkte i marken efter udmugning være yderst begrænset. Langt det meste kommer således til at ligge på lager inden udbringning og nedpløjning i marken. Jo mere dybstrøelse, der nedpløjes direkte, desto mindre er ejendommens ammoniaktab. Tabet fra dybstrøelsesmåtten, i stalden før udmugning, er således væsentligt lavere end det tab, der sker fra den iltede dybstrøelse, mens den ligger på mødding eller i markstak. Af hensyn til de små kalves sundhed og trivsel sker der hyppig udmugning for at mindske smittespredning. Dybstrøelseslageret bidrager kun med en mindre del af ejendommens samlede ammoniakfordampning, hvilket vil sige godt 3,5 %.

Den yderst begrænsede mængde dybstrøelse der bliver fremover, fra spædkalveboksene, kan også med fordel benyttes som ekstra flydelag i gylletankene for den dels vedkommende, der ikke nedpløjes direkte.

BAT

Godt landmandskab er en vigtig del af BAT, herunder at planlægge gødning af markerne korrekt. Det er således også BAT, at udforme lagringsfaciliteterne for husdyrgødning med tilstrækkelig kapacitet, indtil yderligere behandling eller tilførsel på markerne kan udføres²⁰. Haurbak Vestergård IS har tilstrækkelig opbevaringskapacitet og lever derudover op til andre aspekter af BAT mht. opbevaring af fast husdyrgødning og dybstrøelse. Det er således BAT:

- At anvende et betongulv med et opsamlingsystem og en beholder til afstrømningsvæske for gødningsstakke, der altid anbringes samme sted – møddingspladsen.
- At placere enhver nyopførelse af gødningslagerarealer hvor der er mindst mulig chance for, at de kan forårsage gener over for receptorer, der er følsomme over for lugt, idet der tages hensyn til afstanden til receptorerne og den fremherskende vindretning.
- At anbringe midlertidige gødningsstakke på marken væk fra følsomme receptorer, såsom naboer og vandløb (inkl. markdræn), som afstrømningsvæske kan løbe ned i. Denne kan dog først anvendes når gødningen kan karakteriseres som værende kompost.

Ansøger mener, at hans praksis vedr. udbringning af fast husdyrgødning og dybstrøelse lever op til BAT på nedenstående punkter. Det er henvises til 5.2 ”flydende husdyrgødning” for yderligere afdækning af disse forhold.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der produceres 279 tons dybstrøelse årligt. Denne mængde har ca. et volumen på 475 m³. Der er i ansøgningen angivet en møddingsplads med en kapacitet på 200 m³. Luftfotos af samme plads fra 2008, viser imidlertid at der er kapacitet til mere end beskrevet. Her er der lagt ensilage i en stak på ca. 17 m x 24 m, hvilket svarer til en

¹⁹ Bek. nr. 1695 af 19. december 2006, <http://www.lr.dk/lovogret/bek/bek20061695.htm>

²⁰ BREF-resumé, s. v og xvi

kapacitet på ca. 600 m³ når stakken lægges i en højde på 1,5 m. Pladsen afgrænses af en bygning mod vest og en støttemur mod nord. Langs de andre to sider (syd og øst) skal der være en 2 m randzone, som er fri for gødning. Det er i ansøgningen angivet, at mindst 65 % af al dybstrøelse køres direkte i marken og pløjes ned. Dermed reduceres den årlige mængde fast gødning til opbevaring, til 167 m³. Der er dermed rigelig kapacitet på møddingspladsen til at opbevare den producerede faste gødning.

Ansøger ønsker at benytte markstak til fast gødning, når denne er tilstrækkelig komposteret til at kunne lægges i markstak. Fast husdyrgødning skal ifølge 'vejledning om etablering og overdækning af kompost i markstakke...' have ligget i en stald i 3-4 mdr. i gennemsnit før end den er så kompostlignende, at den kan opbevares i marken. I praksis vil det betyde, at gødning på møddingspladsen skal have ligget i ca. 6 mdr., for at kunne lægges i markstak.

Der vil altid være en større udsivning af næringsstoffer fra en markstak, end fra en møddingsplads med fast bund og opsamling af møddingssaft. Der vil derfor altid være en større risiko for forurening af overfladevand og grundvand, ved opbevaring af fast gødning i marken.

Silkeborg Kommune vurderer, at der er kapacitet på møddingspladsen til at opbevare fast gødning. Det vurderes samtidig, at der ikke er behov for, at flytte fast gødning i markstak. Hermed sikres det også, at der ikke er risiko for forurening af overfladevand og grundvand fra markstakke med fast gødning. Der vil desuden være et fald i ammoniaktab fra den faste gødning på møddingspladsen, i forhold til håndtering og flytning af komposteret gødning til en markstak, hvor der i forbindelse med håndteringen af gødningen vil være en hvis fordampning.

Det fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsen, at lagre uden daglig tilførsel skal overdækkes med kompostdug eller lufttæt materiale straks efter udlægning. Daglig tilførsel af fast gødning, er kun i de tilfælde hvor der er et udmugningsanlæg. Møddingspladsen på Haurbak Vestergård skal overdækkes, da der ikke er tale om daglig tilførsel via udmugningsanlæg.

Der stilles følgende vilkår:

VILKÅR

5.6.1 Al dybstrøelse og fast gødning skal fra 1. januar 2012 opbevares på møddingsplads med afløb til gyllesystemet, indtil det udbringes på markerne, eller det skal køres direkte fra staldene til udbringning på markerne.

5.7 ANDEN ORGANISK GØDNING

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Der anvendes ikke anden organisk gødning, f.eks. spildevandsslam, kartoffelfrugtsaft, e.l.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Miljøvurderingen af husdyrbrugets udledning af fosfor (afsnit 7.2 / 7.3) bygger på en gennemsnitlig udvaskning / udsivning af fosfor fra arealerne på 2,0 kg fosfor pr. ha. år. Der er lagt vægt på det lave fosforoverskud.

Det vurderes, at der ikke må modtages anden organisk gødning på husdyrbruget til udspreddning på arealerne, da der oftest er store mængder fosfor i de gødningstyper, der kan anvendes på marker. Ved tilførsel af fosforrigt gødning ville vurderingen af husdyrbrugets fosforregnskab ikke være korrekt, da der netop er lagt vægt på det lille fosforoverskud.

VILKÅR

5.7.1 Der må ikke modtages slam eller anden organisk gødning på ejendommen

6 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

6.1 AMMONIAK OG NATUR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ved udvidelser eller nyetableringer af husdyrbrug over 75 DE stilles generelle krav om reduktion af ammoniakfordampningen fra staldanlægget. I 2007 var det 15 % reduktion, i 2008 var det 20 % reduktion og i 2009 er udgangspunktet en minimumsreduktion på 25 %. I år 2010 er kravet en reduktion på 25 %. Denne reduktion beregnes i forhold til et referencestaldsystem, der er et tidssvarende staldsystem beregnet med normtal for 2005/2006. Kravet om reduceret ammoniakemission gælder for udvidelser samt stalde, der renoveres, men kan efterleves ved reduktion af ammoniaktabet for både de eksisterende og det nye anlæg. På kvægbrug, hvor græsandelen i grovfoderet udgør mere end 40 %, fastholdes det generelle ammoniakreduktionskrav dog på 15 %. På Haurbak Vestergård IS anvendes der ikke mere end 40 % græs i grovfoderet, så ansøgningen skal leve op til et generelt ammoniakreduktionskrav på 25 %.

Foruden det generelle ammoniakreduktionskrav er der særlige restriktioner for ejendommen inden for 1.000 meter fra særlige følsomme naturområder. Restriktionerne skelner mellem 0-300 meter fra anlægget (bufferzone 1) og 300-1.000 meter fra anlægget (bufferzone 2). Inden for bufferzone 1 må ammoniakfordampningen fra anlægget ikke forøges ved udvidelse af dyreholdet og inden for bufferzone 2 må ammoniakfordampningen forøges i forhold til, hvor mange andre ejendomme med dyrehold over 75 DE der påvirker naturområdet. Med en afstand på ca. 4,3 km fra Haurbak Vestergård IS og til nærmeste § 7-naturområde, vurderes det ikke aktuelt at beskæftige sig med bufferzonekriterierne. It-ansøgningssystemet beregner da også at merdepositionen i naturområdet er 0,00. De valgte løsninger mht. staldteknologi i projektet lever således op til beskyttelsesniveauerne i bekendtgørelse om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug²¹.

Endnu et af tiltagene i bekendtgørelse om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug²² er, at krav til udbringningsmetode på bestemte arealer. Udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker inden for 1.000 m til de i § 7 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug²³ nævnte naturtyper skal således ske ved nedfældning ifølge § 22, stk. 2 i husdyrgødningsbekendtgørelsen²⁴. Blot mark 51 af de ejede og forpagtede arealer ligger helt eller delvist inden for 1.000 meter fra § 7-beskyttet natur.

Ansøger vurderer han lever op til BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen fra stalde og arealer. Dels grundet den lave emission fra stald og lager og dels grundet en stor del af gyllen nedfældes på sort jord og græsmarker – også udenfor bufferzonerne.

BAT

Haurbak Vestergård IS har som tidligere omtalt har valgt et dybstrøelsessystem ud fra et synspunkt om bedre dyrevelfærd til kalvene. Dybstrøelse kan være BAT, hvis strøelsen anvendes sammen med god praksis. Det er bl.a. at have tilstrækkeligt med strøelse, hyppige skift samt passende udformning af gulvet. Det er i landmandens interesse at sikre sig, at hans dyr har tilstrækkeligt med strøelse, så lejet holdes tørt. Den passende udformning af gulvet sikres med beton, der er uigennemtrængelig for væsker. Derved sker der ikke tab af næringsstoffer til jord og grundvand, hvilket også i sig selv er BAT (jf. bl.a. afsnit 5.2). Det hyppige skift af strøelse sker ved spædkalvene, hvor der af sundhedsmæssige årsager muges ud hver 2 uge i fluesæsonen. Ved de større kalve sker der en løbende tilførsel af halm, så lejet i praksis skiftes ved etablering af en ny overflade. Der

²¹ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009

²² Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009

²³ Miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov 2006-12-20, nr. 1572

²⁴ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006

dannes efterhånden en tør, sammenpresset dybstrøelsesmåtte med iltfri forhold. Derved opnås netop det, som den hyppige udskiftning skulle sikre; Lavere ammoniakfordampning fra stalden og bedre dyrevelfærd.

Det er desuden nævnt i BREF-dokumentets resume²⁵ (side ix), at "Brugen af strøelse resulterer i fast gødning, der forøger det organiske stof i jorden. I nogle tilfælde er denne type gødning gavnlig for jordkvaliteten; dette er en meget positiv virkning på tværs af medierne."

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Beregninger i ansøgningssystemet viser at bedriften overholder det generelle ammoniakreduktionskrav med en margin på 486 kg N/år. Da ansøgningen er indsendt i år 2010 er kravet 25 % for nybyggeri og ændringer i eksisterende stalde.

Størstedelen af udvidelsen foregår i nye stalde, der derfor er omfattet af 25 % reduktionskravet.

Kostalden er med spalter og skraber med ajledræn. Denne gulvtype reducerer ammoniakfordampningen (fra 8 % til 6 %) i forhold til reference-staldsystemet, som er et gulv med spalter og rundskyl/bagskyl.

Ungdyrstalden er med fast gulv og skrabning hver 2. time. En gulvtype der lever op til BAT, med en halvering af ammoniakfordampningen i forhold til referencestalden med spalter.

Det generelle ammoniakkrav på 25 % reduktion i forhold til referencestald er overholdt med ansøgningen.

Der gøres opmærksom på at alle marker med græs eller sort jord fra 1. januar 2011 er omfattet af kravet om nedfældning af husdyrgødning. Det gælder således ikke kun for de områder inden for 1000 m af naturområder omfattet af § 7 i husdyrloven.

Naturområder 0-300 m fra anlægget

Der findes ingen beskyttede naturområder eller værdifuld skov indenfor 300 meter fra anlægget.

Naturområder 300-1000 m fra anlægget

Moser og enge langs Haurbæk

Ca. 400 meter øst for anlægget ligger et stort sammenhængende mose- og engområde langs Haurbæk. Området er besigtiget i 2010 og vegetationen er domineret af uglejet højstaudemose med forekomst af lidt mere artsrige vældskråninger hist og her. Fin sammenhængende natur, men uden væsentlig forekomst af meget kvælstoffølsomme arter og naturtyper.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at der ikke er nogen merdeposition på mose- og engområdet, samt at den totale deposition er ca. 1,5 kg N/ha/år.

Tålegrænsen for højstaudemose er 20-25 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen, 2005) og baggrundsbelastningen i Silkeborg Kommune er ca. 14 kg N/ha/år. (DMU, 2007).

På baggrund af ovenstående vurderes udvidelsen ikke at medføre væsentlige påvirkninger af mose- og engområdet.

Hingeballe Skov

Den stejle del af skråningen i Hingeballe Skov, der ligger ca. 920 m øst for anlægget, som går ned til engene, har været træbevokset i mange år og har sandsynligvis aldrig været intensivt drevet med hensyn til omlægning, gødskning og sprøjtning. Skoven er flere steder domineret af store gamle bøgetræer og der findes rester af enkelte store gamle træruiner. I skoven og ved foden af skrænten findes der kilder.

²⁵ <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/26ACA4B3-026B-4761-95D7-963A23BF54BD/0/Intensivfjerkræogsvineproduktionresume.pdf>

På baggrund af dele af skovens lange kontinuitet og forekomsten af kildevæld rummer skovområdet sandsynligvis en mangfoldig flora og fauna.

Kvælstofdepositionen på skovområdet øges imidlertid ikke som følge af udvidelsen og på den baggrund vurderes den ansøgt udvidelse ikke at medføre væsentlige negative påvirkninger af skovområdet.

Overdrev på skrænterne ved Ødemølle bæk

Langs Ødemølle bæk, som ligger ca. 700 meter syd for anlægget, findes en sammenhængende mosaik af beskyttet natur bestående af eng, mose og overdrev. Overdrevet ligger tættest på anlægget og er samtidig den mest kvælstoffølsomme naturtype. Overdrevet er mindre end 1 ha og således ikke omfattet af husdyrlovens § 7.

Ved seneste besigtigelse den 22. juni 2009 var arealet domineret af hundegræs og andre forholdsvis almindelige overdrevsarter som alm. røllike, lancetvejbred, alm. syre og næringstolerante arter som stor nælde og vild kørvel.

Overdrevet og de omkringliggende naturtyper kommer ikke til at modtage mere kvælstof fra luften som følge af udvidelsen og den totale deposition er beregnet til 0,2 kg N/ha/år på den del af overdrevet, som ligger nærmest anlægget på Kjellerupvej 67A.

Overdrevsarealet vurderes på baggrund af vegetationens sammensætning allerede at være påvirket af næringsstoffer og udvidelsen vil ikke medføre en påvirkning af arealet.

§ 7 beskyttet natur

Der findes umiddelbart ikke særligt kvælstoffølsomme naturtyper omfattet af husdyrlovens § 7 indenfor en 5 km radius fra Kjellerupvej 67A. Der vurderes således ikke at være mulighed for påvirkninger på disse § 7 naturtyper som følge af udvidelsen.

Internationale beskyttelsesområder

Nærmeste Natura2000-område er Stenholt Mose og Stenholt Skov, som ligger ca. 6,5 km vest for anlægget. Som følge af den store afstand vil området ikke blive påvirket af udvidelsen.

Bilag IV arter

Silkeborg Kommune har ikke kendskab til forekomst af arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV på selve ejendommen eller de ansøgte arealer.

Det er sandsynligt, at der findes bilag IV arter på de naturarealer som flere steder grænser op til udbringningsarealerne. På baggrund af en gennemgang af luftfotos af de ansøgte udbringningsarealer vurderes der ikke at være risiko for, at eventuelle beskyttede arters yngle- og rasteområder beskadiges som følge af udvidelsen.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår

6.2 LUGT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Miljøstyrelsens ansøgningssystem, husdyrgodkendelse.dk, har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabellen nedenfor. Her ses også de målte afstande til den nærmeste beboelse inden for hver type.

Tabel 6.2.1 Afstandskrav og faktiske afstande fra ejendommen.

OMRÅDETYPE	Lovens krav - minimum afstand (m) (geneafstanden)	Den vægtede gennemsnitsafstand (m)	Faktisk afstand (m)
Byzone / sommerhusområde	453	538	530
Samlet bebyggelse	302		700
Enkelt bolig	110		223

Nærmeste samlede bebyggelse er Vinderslev ca. 700 m vest for den kommende ungdyrstald. Vinderslev er samtidig også nærmeste byzone idet et område øst for byen er udlagt til fremtidig byudvikling. I dag er dette dog en sportsplads, hvortil der er ca. 530 meter til fra ungdyrstalden. Nærmeste nabobeboelse uden nabopligt ligger ca. 223 meter nordøst for ungdyrstalden. Definitionen på om en beboelsesejendom ligger i samlet bebyggelse er formuleret i husdyrgødningsbekendtgørelsens²⁶ § 4, st. 3, nr. 1: ”Ved en samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 m fra beboelsesbygningen ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom, jf. § 2 i lov om udstykning og anden registrering i matriklen.

Beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler samt beboelsesbygninger, der ejes af driftsherren, medregnes ikke.” Derfor er den nærmeste beboelsesejendom, der udløser samlet bebyggelse, Kjellerupvej 71 og ikke én af de landbrugsejendomme, der fysisk ligger tættere på Haurbak Vestergård IS – f.eks. Kjellerupvej 69.

Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Lugtens udbredelse i nærområde, afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. I den samlede vurdering af lugtgenerne fra husdyrbruget skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug større end 75 DE inddrages, hvis disse ligger indenfor 300 meter til byzone/samlet bebyggelse eller 100 meter til nabo, som Haurbak Vestergård IS staldanlæg bidrager til. I forhold hertil er der ikke andre landbrug over 75 DE inden for 100 meter til nabo, men det kan ikke afvises, at en enkelt landbrugsejendom ligger inden for 300 meter til Vinderslev. Geneafstanden er således justeret i forhold til husdyrbruget beliggende Vinderslevvej 65, grundet forsigtighedskriteriet.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre væsentligt øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone ligger udenfor de beregnede geneafstande.

Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal ejendommen lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

Det anbefales at varsle de nærmeste naboer inden der udbringes gylle.

²⁶ Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., nr. 814 af 13/07 2006

Lugtgenerne fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men lugtgenerne vil kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødningen afsættes på i staldene. Kommunen har derfor indført følgende vilkår:

VILKÅR

- 6.2.1 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fordringsanlæg holdes rene.
- 6.2.2 Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal ejendommen lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget. Dog højst en gang årligt.

6.3 FLUER OG SKADEDYR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Det er i ansøgningen oplyst, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse af rotter og mosegrise sker i henhold til Statens Skadedyrslaboratoriums retningslinjer.

For flue og rotte bekæmpelse på Haurbak Vestergård IS er der indgået aftale med No-mus herom.

Generel bekæmpelse af skadedyr

Der er god orden i og omkring staldanlægget. Derudover er der et højt hygiejneniveau.

Fluegener

I sommerperioden muges der ud ved spædkalvene hver 14. dag, for at reducere fluegenerne mest muligt. Derudover udføres fluebekæmpelse efter behov med kemiske midler ifølge Statens Skadedyrsbekæmpelse

Rottebekæmpelse

Rotter bekæmpes ved udlægning af rottegift. Der er indgået aftale med privat firma om bekæmpelsen på ejendommen. Aftalen resulterer i faste årlige besøg.

Der er ikke certifikat til bekæmpelse af mosegrise på ejendommen. Evt. bekæmpelse udføres af fagmand.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt.

Silkeborg Kommune vurderer, at der kan være en risiko for opformering af fluer og andre skadedyr. Det er derfor vigtigt at der opretholdes en god hygiejne, og daglig rengøring er en væsentlig parameter til bekæmpelse af fluer.

Denne lille stueflue kan sprede sig op til 1 km fra udklækningsstedet, men plagen er dog størst inden for en lille halv kilometer. Ejeren af husdyrbruget har pligt til at bekæmpe fluer, og den grundlæggende kendsgerning er:

Et husdyrbrug kan ikke producere fluer, hvis larverne ikke kan finde føde dvs. frisk, fugtig gødning.

Den vigtigste forholdsregel er derfor, at holde husdyrbruget ren for gødning. Da tiden fra æg til fuldvoksen larve varer ca. 3 uger kan der ved hyppig rengøring forebygges fluegener.

Fast gødning skal dækkes med plastik eller lignende. Herved forhindres de voksne fluer i at komme væk, og en stor del af dyrene dræbes af varmen fra solen og gæringsprocesserne i gødningen.

Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

VILKÅR

- 6.3.1 Opbevaring af foder skal ske på en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.).
- 6.3.2 Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, bl.a. skal stiarealer og båse holdes tørre, og stalde og fodringsanlæg holdes rene.
- 6.3.3 Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
- 6.3.4 Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
- 6.3.5 Stalde, lagre og andre anlæg holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.

Såfremt der efter Silkeborg Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan Silkeborg Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

6.4 TRANSPORT

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Transport af dyr til og fra ejendommen sker ad Kjellerupvej via indkørsel fra Kjellerupvej (landevej 52). Transport af foder, brændstof ol. til og fra ejendommen sker ad samme vej, i hverdage indenfor normal arbejdstid. Ejendommen ligger op til den trafikerede landevej 52 mellem Horsens og Viborg. Der passerer ikke andre huse fra landevej 52 og til Haurbak Vestergård IS på Kjellerupvej 67A. Herved vil omkringboende ikke blive påvirket af antal eksterne transporter, og de interne transporter bliver kun marginalt større. Der er desuden også transporter af husdyrgødning når denne flyttes til beholdere beliggende Lillemøllevej 10 og Midstrupvej 10 i vinterhalvåret på hverdage indenfor normal arbejdstid. Transportveje til de enkelte udspretningsarealer er vist på bilaget "Transportveje og arealer" bilag 6.

Tabel 6.4.1 Tabel over transporter til og fra ejendommen før og efter udvidelsen.

Art	Antal transporter, stk.		Kapacitet	
	Før	Efter	Før	Efter
Mælk	365	365	32 T	32 T
Levering af kraftfoder	30	36	32 T	32 T
Egen foderproduktion	320	316	30 m ³	40 m ³
Levering af brændstof	5	7	-	-
Indlevering af dyr	12	12	-	-
Dyr til slagteri	17	17	-	-
Udbringning af gylle	272	378	20 T	20 T
Udbringning af dybstrøelse	21	28	10 T	10 T
Afsætning af gylle uden for sæson (til opbevaring på andre ejendomme)	51	51	35 T	35 T
Døde dyr	26	35	-	-
Andet	5	5	-	-
I alt	1124	1250		

Hovedparten af transporterne sker indenfor normal arbejdstid. Ligeledes er hovedparten af arealerne placeret således at gyllekørsel sker på interne veje eller vejstrækninger hvor der kun er få beboelser.

Transport til lejet gylleopbevaringskapacitet sker i vinterhalvåret med lukkede lastvogne på hverdage indenfor normal arbejdstid. Dette reducerer antal transporter på gyllevogne om foråret samt reducerer evt. lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødningen.

Godt to tredjedele af markerne ligger umiddelbart op ad Haurbak Vestergård. Således kan langt de fleste transporter med gylle klares via interne transportveje. For arealerne der er placeret længere væk, dem omkring Lillefølvej og Midstrupvej bringes gyllen hertil i vinterhalvåret med lastbil, således at antal transporter med gyllevogne på offentligvej i gyllesæsonen minimeres til et minimum.

Af hensyn til transporter med afgrøder og gylle vil grovfoderafgrøderne primært koncentreres omkring ejendommen. Således vil der være et minimalt antal transporter med gylle og grovfoder fra de fjernt liggende arealer, da de herved blot skal have udbragt og høstet en gang pr. sæson. Græs ”høstes” jo flere gange over sæsonen og tildeles gylle efter hver slæt.

Transporter gennem Kjellerup og Levring kan ikke undgås, men der er som sagt stor opmærksomhed rettet mod afgrødevalg, og tidspunkt transport til markerne. Således vil der ikke udbringes gylle i weekender eller på helligdage. Gylleudbringning søges endvidere foretaget indenfor normal arbejdstid.

Haurbak Vestergård kan via interne køreveje og ensilagesiloerne håndtere langt størstedelen af foderet på fast underlag. Foruden at det bevirker til en højere udnyttelse af ressourcerne, vil det lette arbejdet med rengøring og minimere skadedyrenes muligheder. Når alt foder kan opbevares ved ejendommen minimerer det endvidere antal af transporter.

Vælges scenarioet med 1,7 DE skal de overskydende DE afsættes til biogas. Herved vil fordelingen af transporter ændres lidt. Antallet vil stort set være det samme, men antallet med gyllevogn vil falde med ca. 100 stk. Dette opvejes dog af et tilsvarende antal eksterne transporter med gylle på lastbil.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Udviklingen i antallet af forskellige typer transport ses af tabel 6.4.1. Det skal bemærkes, at antallet ikke er bindene.

Det samlede antal transporter til og fra produktions anlægget øges med ca. 11 % i forbindelse med projektets gennemførelse.

Det er kommunens vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården.

Transport af gylle til udbringning på markerne, vil hovedsageligt foregå ad de veje, der er indtegnet på bilag 6.

Silkeborg Kommune vurderer, at de anførte transportveje for gylle til markerne medfører forholdsvist få gener for områdets beboere, idet trafikken gennem landsbyerne begrænses mest muligt.

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelser i øvrigt, når nedenstående vilkår for miljøgodkendelsen overholdes.

VILKÅR

- 6.4.1 Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.
- 6.4.2 Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til lejede gyllebeholdere, skal foregå i transportvogne, der ikke anvendes til udspreddning af husdyrgødningen i marken.
- 6.4.3 Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til lejede gyllebeholdere, skal ske på hverdage i perioden. 1. oktober til 1. april
- 6.4.4 Ved tilsmudsning af offentlig vej, som følge af landbrugsmæssige aktiviteter herunder kørsel med markmaskiner og udkørsel til og fra markarealer, skal vejen rengøres umiddelbart efter ophør af aktiviteten.
- 6.4.5 Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til udbringningsarealer, med en transport vej på mere end 10 km fra gylletanken, skal foregå i transportvogne, der ikke anvendes til udspreddning af husdyrgødningen i marken

6.5 STØJ FRA ANLÆGGET OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Beskrivelse af støjklider

Ejendommens støjklider er hovedsageligt kornvalse, fuldfodervogn, malkeanlæg, gyllepumpe, kompressor samt den daglige brug af traktor og eksterne transporter til/fra ejendommen.

De væsentlige støjklider på bedriften er foderblanding, valse samt kompressor.

Driftsperiode for støjklider

Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde (eksempelvis ensilering og efterårsarbejde i marken) der går udover dagtimerne.

Malkning foregår ved robotter som er i gang 23 timer af døgnet. Følgelig er de meget støjsvage. I stalden kan blot pulsator-frekvensen høres når robotterne er i funktion. Kompressor hertil er placeret øst for malkerummet.

Tiltag mod støjklider

Kompressor er placeret i maskinhus og valsen i foderladen, hvorved støjgener begrænses mest muligt.

Ansøger vurderer, at der ikke er støjgener der kan erkendes udenfor ejendommen, derfor skønnes det ikke nødvendigt med tiltag mod støj. Ansøger er ikke bekendt med om ejendommens støj skulle have været påklaget på et tidligere tidspunkt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at støjafgivelsen fra husdyrbrugets produktionsanlæg generelt vil være lav.

Eventuel støj fra bedriftens interne transportere samt støj fra de forskellige transportere til og fra anlægget, må forventes at stige en lille smule i takt med, at antallet af transportere øges i forbindelse med produktionsudvidelsen, se tabel 6.4.1.

Silkeborg Kommune vurderer dog, at støjen fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støjgener ved de omkringliggende nabobeboelser, i det de stationære støjkloder er placeret indendørs.

Såfremt der indkommer klager over støj fra produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter, vil Kommunen indhente dokumentation for, at støjkravene i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om 'Ekstern støj fra virksomheder' overholdes.

VILKÅR

6.5.1 Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Dog højst en gang årligt

6.6 STØV FRA ANLÆG OG MASKINER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med levering af kraftfoder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da blandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der derfor ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Støvcykloner er påmonteret på kraftfodersiloen ved malkerobotten. Andet kraftfoder tippes af som løs vare. Der anvendes ikke strømaskine.

Halmen opbevares i markstakke, hvorved der ikke er støvgener herfra. Iblanding af halm i foderet sker ved få omdrejninger hvorved der ikke vil være støvgener herfra. Spædkalvene strøs manuelt hvorved evt. støvgener herfra vil være minimale.

Ved beboelser langs grusveje er der ved transport med gylle og grovfoder megen opmærksomhed rettet mod disse. Der køres derfor altid efter forholdene.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Da der sker en stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme flere støvgener. Men da transporten primært foregår på asfalteret vej, vurderes det ikke at give anledning til væsentlige støvgener.

Støv fra bedriftens interne transportere samt støv fra de forskellige transportere til og fra husdyrbruget, må forventes at blive mere hyppigt forekommende i takt med, at antallet af transportere øges i forbindelse med produktionsudvidelsen.

Silkeborg Kommune vurderer dog, at produktionsanlægget med tilknyttede aktiviteter generelt ikke vil give anledning til væsentlige støvgener ved de omkringliggende nabobeboelser, blandt andet fordi der er forholdsvis langt fra produktionsanlægget til nærmeste naboer og da ansøger vil være opmærksom på at køre efter

forholdende langs grusveje med beboelser ved transport med gylle. Støvudvikling fra grusveje vil typisk være i sommerhalvåret, og her vil de læbælter der omkranser ejendommen, fange en stor del af det støv der hvirvles op ved kørsel på grusveje internt på ejendommen.

Såfremt der modtages klager over støvgener, vil kommunen lave en konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå støvgener.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår

6.7 LYS

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Kostalden er etableret med to rækker lysplader på hver taghalvdel. I stalden er der automatisk styret belysning, således lyset automatisk er på vågeblus om natten.

Der er udendørs lys ved malkerum, ved den nordlige facade, som aktiveres via sensor. I den modsatte gavl er der timer styret hyggelys som oplyser ejendommens navn mod syd – ud mod landevej 52.

I de andre stalde er der ikke nær det samme behov for lysstyring, som i kostalden, idet disse fremover vil opstalde kalvene i dybstrøelse, samt de mindste kvier på spaltegulvbokse. I den nye ungdyrstald vil der ligeledes som i kostalden etableres automatisk lysstyring idet ungdyr i forbindelse med løbealderen er meget følsomme for manglende lysintensitet. Der vil dog maksimalt være lys 16 timer i døgnet. Staldens placering i forhold til eksisterende byggeri og ikke mindste placering i forhold til terræn og læbælter vil bevirke, at forekomsten af generende lys vurderes som værende minimal.

I vinterhalvåret vil lys fra maskiner i forbindelse med afhentning af foder til blandevogn selvfølgelig kunne forekomme. Ensilagesiloerne er dog afskærmet af bygninger og læbælter, og arbejdet vil kun forestå en begrænset periode hver dag.

Lys fra anlæg eller maskiner vurderes af ansøger ikke som værende generende for omkringboende eller for trafikken på landevej 52.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er stillet vilkår til etablering af beplantning i afsnit 3.2. Det vurderes, at afskærmning af ejendommens facade mod syd med levende hegn og træer, vil reducere de trafikale lysgener fra anlægget til et minimum i sommerhalvåret hvor der er blade på træer og buske, men i vinterhalvåret vil beplantningen yde dårlig afskærmning af lys.

Silkeborg Kommune vurderer, at belysning af navnet på den sydvendte gavl på kostalden ikke har noget egentligt produktionsmæssigt formål og at det derfor skal være slukket i tidsrummet fra kl. 20.00 til 06:00.

Lyskilder i den nye ungdyrstald vurderes at blive skjult mod nord, øst og vest af eksisterende bygninger og beplantning. Mod syd vil der i sommerhalvåret være afskærmning af træer, mens der i vinterhalvåret ikke vil være afskærmning af lys fra stalden. Det synlige lys fra stalden, vil typisk være fra portåbninger og fra lysningsplader i taget. Det vurderes, at lyskilderne fra ungdyrstalden ikke vil være til gene for trafikanter og naboer, hvis porten i gavlen mod syd holdes lukket uden for normal arbejdstid og hvis porten udføres uden vinduer. Derudover stilles der vilkår om, at der lyset i ungdyrstalden skal være slukket fra kl. 21 til kl. 5. Det vurderes, at vågelyset i kostalden ikke vil være til gene for naboer og trafik på Kjellerupvej.

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at anvendelsen af lys i forbindelse med husdyrbrugets produktionsanlæg ikke vil være til væsentlig gene for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt.

Der ligger flere naboer inden for 200 m af Haurbak Vestergaard. Det vurderes, at der mellem Haurbak Vestergaard og disse naboer er beplantning og bygninger, som hindrer lys fra staldbygningerne i at kunne ses.

Såfremt der indkommer klager over lysgener, vil Kommunen lave en mere konkret vurdering og evt. stille mere specifikke krav for at undgå lysgener.

VILKÅR

- 6.7.1 Lyskilder i ungdyrstalden skal være styret af timer og må ikke være tændt i tidsrummet 21.00 til 05:00. Lovpligtig nødbelysning er undtaget herfra.
- 6.7.2 Portene i de sydvendte gavle, skal være lukket uden for normal arbejdstid. Der skal dog være mulighed for at åbne porte, hvis der er et produktionsmæssigt behov for det.

7 PÅVIRKNING FRA AREALERNE

7.1 UDSPREDNINGSAREALERNE

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Haurbak Vestergård IS råder over arealerne vist i tabel 7.1.1. Bilaget ”transportveje og arealer” (bilag 6) angiver alle arealer både ejede, forpagtede og aftalearealer. Hvoraf de alle ligger udenfor udpegede nitratklasser. Af de egne ejede og forpagtede arealer ligger harmoniarealerne udenfor nitratfølsomme drikkevandsinteresser. Blot en enkelt mark er omfattet heraf – mark 100 som er skov. Mange af bedriftens arealer er drænet, men blot få af disse er beliggende i lavbundsområder. Herved er blot 14,5 ha omfattet af fosforklasse 2 – primært fordelt på markerne 19, 32-1, 48, 59 og 60 mens er par andre marker har udpegede områder i størrelsesordenen 0,01 til 0,04 ha.

Der er indgået gylleaftaler med to planteavlbrug på henholdsvis Holmslækkevej 4 og Frausingvej 6. Disse er ligeledes udenfor nitratklasser og nitratfølsomme drikkevandsinteresser. For gylleaftalen ved Holmslækkevej er der ikke fosforklasse 2 for arealerne, dog er der et lille overlap med fosforklasse 1-3. Der er dog ej tale om lerjorde efter vejledningen til husdyrloven (JB 5 – 10). Således er der ej udarbejdet en § 16 arealgodkendelse herfor. For den anden gylleaftale på Frausingvej er der til gengæld 3 marker i fosforklasse 1-3 som har JB nr. 6 og der er ligeledes 3 andre marker som har udpeget lavbundsområder. Således skal der udarbejdes en § 16 arealgodkendelse for denne gylleaftale. § 16 arealgodkendelsen fremsendes inden kommunen fremsender § 12 udkastet i høring. Alle udspretningsarealer, ejede, forpagtede og aftalearealer, er vedlagt som GIS-filer og deres fysiske placering kan ses på bilag 6 ”transportveje og arealer”.

Tabel 7.1.1 Udspretningsarealer fordelt efter ejerforhold med tilhørende mulighed for afsætning af husdyrgødning.

Type	Udspretnings-areal, ha	Harmoni, DE/ha	DE, i alt
Ejet	140,36	2,3	323,5
Forpagtet, Bygaden 65	19,68	2,3	45,4
Forpagtet, Vattrupvej 2	6,68	2,3	15,4
Forpagtet, Grønningen 21	3,78	2,3	8,7
Forpagtet, Kjellerupvej 69	12,64	2,3	29,1
Forpagtet, Skovsborgvej 11	3,57	2,3	8,2
Forpagtet, Kjellerupvej 84	5,56	2,3	12,8
Forpagtet, Klosterlundvej 10 D mfl.	6,91	2,3	15,9
Forpagtet, Vinderslevholmvej 54a	13,91	2,3	32,1
Total, ejet og forpagtet	213,09	-	491,1
Gylleaftale, Frausingvej 6	76,23	1,7	129,6
Gylleaftale, Holmslækkevej 4	14,17	1,4	20,4
Total, gylleaftaler	90,4	-	150,0
Total, ejet, forpagtet og gylleaftale	303,49		641,1

Det fremgår af tabel 7.1.1 at Haurbak Vestergård IS har 303,49 ha til rådighed for udspredding af husdyrgødning. På de ejede og forpagtede arealer udbringes husdyrgødning i forholdet 2,3 DE/ha, mens det for gylleaftalerne udbringes med henholdsvis 1,7 og 1,4 DE/ha. Der laves således produktionsmæssig sammenhæng med gylleaftalen på Frausingvej 6. Sammenstemmende betyder dette, at det generelle harmonikrav på ejendommen efterkommes.

Der er i forbindelse om ansøgning om miljøgodkendelse af ejendommen anmodet om to forskellige scenarier vedr. dyretryk på egne og forpagtede arealer. Worst-case scenarieret er vurderet værende 2,3 DE/ha, hvorfor dette scenario er indsendt til vurdering. Vælges der at anvende 1,7 DE/ha vil ejede og forpagtede arealer kunne modtage 363,8 DE. Afsætning til gylleaftalerne vil forblive uændret, mens de overskydende 128 DE vil afsættes til biogas – sandsynligvis det kommende biogasanlæg ved Rødkærsgårdsbro.

I forbindelse med landbrugslovens ophævelse af april 2010 er der ikke længere relevant at diskutere opfyldelse af ejer og harmonikrav. Ansøgningen opfylder dog disse i forhold til de gamle regler med krav om 81,1 ha ejet jord og harmoniareal krav på 279 ha.

Beskyttelseslinjer på arealerne

Der er ikke kendskab til beskyttede fortidsminder i forbindelse med arealerne, ej heller at disse skulle være omfattet af beskyttelseszonerne på 100 m hertil. Dog er mark 51 mod syd beliggende i et fredet område af anden årsag - § 7 bufferzone, hvorved gyllen skal nedfældes på sortjord og græs jord. Endvidere grænser arealer op til EF-habitat. De andre arealer her ikke direkte kontakt til EF-habitat.

Ud over mark 51 skal der ikke nedfældes gylle på bedriftens andre arealer for sortjord og græsmarker i henhold til § 7 bufferzonerne.

Fredskov er udpeget på markerne 35-01 og 35-1-01 som begge er udenfor harmoniarealet og er skov. Træerne kan således ikke umiddelbart skoves. Skovbeskyttelseslinjer berører således mark 51 men også markerne 1, 2, 10, 17, 35 og 35-1. Der skal i midlertidig ikke bebygges på disse arealer.

Vedr. beskyttelseslinjer hidrører kirkebeskyttelseslinjen mark 33. Her bygges der ej.

Flere af bedriftens arealer grænser op til beskyttede sten- og/eller jorddiger. Ingen dog direkte på markerne. Således har markerne 2, 3, 4-1, 6, 6-1, 17-1, 23, 25, 31, 32 og 48 alle berøring med sten- og/eller jorddiger men alle i markskellene.

Der er ingen særlige kulturhistoriske interesser for bedriftens arealer.

Beskyttelseslinjer på baggrund af Danmarks Miljøportal den 30. marts 2010.

§ 3 natur

Beskyttede naturområder findes kun i begrænset omfang på bedriftens arealer.

Markerne 17 og 18 er helt eller delvist udpeget til mose og er følgelig udtaget af harmoniarealet.

Kultureng er udpeget på markerne 19, 35 og 35-1. De sidste to anvendes til afgræsning og har ikke været omlagt i nyere tid. Mark 19 omlægges med mellemrum – har tidligere været brak – og er senest omlagt i år 2008. Denne indgår følgelig i harmoniarealet.

For bedriftens andre arealer er der små overlap med § 3 natur på markerne 2, 6, 33 og 51 det være sig henholdsvis mose, overdrev, kultureng og mose. Overlappene er minimale og skyldes sandsynligvis forskydninger i kortene. Derfor beskæftiges der ikke yderligere med overstående lille overlap.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 213,09 ha udspreddingsarealer og 90,4 ha aftalearealer, som fremgår af bilag 1. Inden der foretages ændringer af bedriftens udspreddingsarealer eller af markarealer hos tredje mand skal der indgives anmeldelse herom til kommunen. Udskiftning af arealer inden for samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemands arealer) kan ske uden en ny godkendelse, såfremt kommunen

vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Aftalearealer

Silkeborg Kommune har i § 16-miljøgodkendelse af januar 2012 vurderet og godkendt de 76,23 ha aftalearealer tilknyttet Frausingvej 6. Arealerne behandles derfor ikke yderligere i indeværende miljøgodkendelse.

Ikast-Brande Kommune har i § 21-høringssvar af 1.07.2011 (jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug) foretaget vurderingen af de ca. 6,2 ha aftalearealer beliggende i kommunen. Ikast Brande Kommunes vurdering fremgår af bilag 7. Silkeborg Kommune har dog lavet den endelige habitatvurdering i forhold til habitatområder tilknyttet Skive Fjord (se afsnit 7.3).

Afsætningen af husdyrgødningen til aftalearealerne i Ikast-Brande Kommune som beskrevet i ansøgningen, forudsætter ikke en miljøgodkendelse efter § 16 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, idet overholdelsen af de til enhver tid gældende generelle miljøregler vurderes at sikre tilstrækkeligt imod, at der vil ske væsentlige virkninger på miljøet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på de pågældende arealer.

VILKÅR

- 7.1.1 Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 213,09 ha udspretningsarealer og 90,4 ha aftalearealer, som fremgår af bilag 1.
- 7.1.2 Den samlede mængde husdyrgødning udbragt eller afsat ved afgræsning på bedriften må ikke overstige et gennemsnit på 2,3 DE/ha på de ejede og forpagtede arealer.

7.2 PÅVIRKNINGER AF SØER OG VANDLØB

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Fosfor er et særligt fokusområde i Silkeborg Kommune. Husdyrgodkendelse.dk, som alle ansøgninger efter 1. januar 2007 over 75 DE skal indsendes igennem, regner med de forudsætninger som er gældende på indsendelsestidspunktet. Passerer en ansøgning et årsskifte vil der for ammoniak f.eks. gælde indsendelsesårets krav og ikke afgørelsesårets krav. Samme forhold gør sig gældende for flere parametre. Idet pågældende ansøgning er indsendt for over 1½ år siden bliver den påvirket af overstående forudsætninger i systemet.

Dette er midlertidig ikke fagligt korrekt, for ansøgninger med lang ventetid, idet der er kommet andre forudsætninger (herunder rettelser af fejl i tidligere beregninger), ny viden samt nye normer for bl.a. fosfor. For at medtage disse forudsætninger har Haurbak Vestergård IS indsendt en ny identisk ansøgning gennem ansøgningssystemet – skema nr. 29.931. Herved regnes fosfor på nyeste opdaterede grundlag. Da fosfor er et element i sagsbehandlingen der tillægges særlig fokus, bør ansøgningen afgøres på nyeste grundlag.

Ved at regne med nyeste data og viden skal Haurbak Vestergård IS reducere fosforindholdet i køernes foder til 4,05 gram pr. FE. Herved opnås et fosforoverskud på 2 kg pr. ha. Den oprindelige ansøgning opretholdte som kuriosum et accepteret fosforoverskud på ca. 8 kg.

Til ejendommen Kjellerupvej 67A hører der 213,1 ha ejede/forpagtede udspretningsarealer og 90,4 ha aftalearealer. Heraf ligger et eget/forpagtet areal 51 på 6,2 ha i Ikast-Brande Kommune. Resten af udspretningsarealerne ligger i Silkeborg Kommune. Der ansøges om driftsændring fra nudrift 475 DE til ansøgt drift på 641,1 DE i kvæg. På ejede/forpagtede arealer udspredes husdyrgødning svarende til 2,3 DE/ha i nudrift og i ansøgt drift. Der udspredes i gennemsnit 1,6 DE/ha på aftalearealerne i ansøgt drift. 1,7 DE/ha på 76,23 ha aftalearealer til Frausingvej 6 og 1,4 DE/ha på de resterende 14,17 ha aftalearealer. Kjellerupvej 67A

og Frausingvej 6 indgår i produktionsmæssig sammenhæng og derfor kan der udspredes 1,7 DE/ha på aftalearealerne på Frausingvej 6, under forudsætning af, at minimum 50 % af afgrøderne på Frausingvej 6 anvendes som foder på Kjellerupvej 67A.

Bilag 1 viser alle udspretningsarealer tilknyttet Kjellerupvej 67A.

Der vandes på markerne 1, 1-1, 2, 3, 4, 4-1 og 10. Der er valgt et K12 sædskifte på alle arealer, da der udspredes 2,3 DE/ha.

6,2 ha ejede/forpagtede udspretningsarealer i Ikast-Brande Kommune afvander til Karup Å, som munder ud i Skive Fjord. Der indgår ikke aftalearealer i oplandet til Skive Fjord. 206,9 ha ejede/forpagtede udspretningsarealer og samtlige 90,4 ha aftalearealer afvander til en eller flere af søerne Hinge Sø, Alling Sø, og Tange Sø og herfra videre til Gudenåen og Randers Fjord. Se tabel 7.1.2 for en nærmere beskrivelse af afvandingsforholdene for de enkelte arealer.

Der ligger ikke indskudte søer i vandløbssystemet mellem udspretningsarealerne og Skive Fjord, mens der for alle arealer i oplandet til Randers Fjord indgår oplande til de ovenfor nævnte søer. Der indgår stærkt skrånende partier, på og grænsende til flere af udspretningsarealerne. Dele af arealerne omfatter drænet lavbund. Flere af bedriftens udspretningsarealer ligger tæt på vandløb.

Kvælstof

Ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk tilføres der i nudrift 45220,2 kg N/år og i ansøgt drift 47346,5 kg N/år (222 kg N/ha/år) til de ejede og forpagtede udspretningsarealer. Kvælstofudvaskningen fra egne arealer er beregnet til 42,2 kg N/ha ud ad rodzonen eller i alt 8992 kg N/år i ansøgt drift.

Fosfor

Fosforregnskabet fremgår af tabel 7.2.1. Fosforoverskuddet udgør 2,0 kg P/ha/år eller i alt 426,2 kg P/år i ansøgt drift ved det valgte K12 sædskifte på ejede/forpagtede arealer.

Tabel 7.2.1 – Fosforregnskab

	Nudrift		Ansøgt drift	
Produceret*	6968,0 kg P/år		8606,2 kg P/år	
Afsat til Aftalearealer	0 kg P/år		2256,5 kg P/år	
Afsat på egne og forpagtede arealer (213,1 ha)	6968,0 kg P/år	34,5 kg P/ha/år	6349,7 kg P/år	29,8 kg P/ha/år
Fraført (K12-sædskifte*)	5438,1 kg P/år	25,4 kg P/ha/år	5924,2 kg P/år	27,8 kg P/ha/år
P-overskud*	<i>ikke beregnet</i>	<i>ikke beregnet</i>	426,2 kg P/år	2,0 kg P/ha/år

* Beregningerne bygger på nyeste normtal via en fiktiv ansøgning, vedlagt som bilag 8

Tabel 7.2.2 – Detaljeret oversigt over afvanding fra udspretningsarealer til nærrecipient (vandløb/sø) og til kystområde. Nogle arealer afvander til forskellige vandområder og kan derfor være nævnt flere gange. Målsætning for det pågældende vandløb er markeret med hævet skrift. Sømålsætninger er angivet i selvstændig tabel i vurderingsafsnittet. Arealer angivet med blå er ejede/forpagtede og arealer angivet med rødt er aftaler. Samlet areal af henholdsvis ejede/forpagtede arealer og aftalearealer er angivet i parentes, hvor begge typer indgår i samme opland til et vandløb.

Marknummer	Samlet areal (ha)	Vandløb	Søopland (Første sø)	Kystområde
13, 30, 31, 32, 32-1, 33, 46, 61, 61-1, 62	51,5	Tange Å ^{B1}	Tange Sø	Randers Fjord
3, 1+2+4	17,4	Mausing Møllebæk ^{B1} /Haurbæk ^{B1}		
1, 1-1, 2, 3, 4, 4-1, 5, 6, 8, 8-1, 10, 15, 19, 23, 24, 25, 57, 58, 59, 60	131,8			
47, 48	23,6	Tanghus Bæk ^{B3}		
1, 2, 3, 4, 5-1, 6, 6-1, 13, 14, 15, 16, 17, 18	73,2	Hinge Å ^{B2}	Alling Sø	
51	6,2	Karup Å	-	Skive Fjord
I alt	213,1			
	90,4			

I bilag 9 er givet en oversigt over de enkelte arealers status i forhold til dræn, jordbundstype, okkerklasse,

vandløbsnærhed, skrånende partier og det beregnede overskud af kvælstof og fosfor som følge af udspredding af husdyrgødning. Der er angivet en risikovurdering for tab af fosfor ved udsivning, udvaskning eller direkte afstrømning, baseret på status for det enkelte areal. Bedømmelsen af risiko er knyttet til kommunens vurdering i det følgende afsnit og således ikke en del af den miljøtekniske redegørelse. I de tilfælde, hvor der ikke er overensstemmelse mellem ansøgningens oplysninger og Silkeborg Kommunes registreringer, er kommunens registreringer lagt til grund for vurderingerne.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune finder det rimeligt at anvende nyeste normtal ved beregninger af gødningsmængder udspreddt på arealerne. Nedenstående vurdering er således pågået med de nyeste normtal for fosfor og kvælstof. I nedenstående tabel er givet en oversigt over målsætning, status for målopfyldelse og trusler for de berørte søer. Ingen af de berørte søer omfatter områder i Natura 2000. Tabellen er baseret på udtræk fra amternes og miljøcentrenes basisanalyser. Badevandmålsætningerne er fra kommuneplan 2009 for Silkeborg Kommune. Fosforkvoterne er fra regionplan 2005 for Århus Amt, nu optaget i Landsplandirektivet. Sminge Sø er ikke medtaget, fordi den anses for at være en del af Gudenåen og derfor målsat som en del af vandløbet.

Søer større end 1 ha i Silkeborg Kommune, som er blevet målsat i regionplaner.

Tabellen er baseret på udtræk fra amternes og miljøcentrenes basisanalyser.

Dog er målsætningerne for vandkvalitet og badevand tilrettet i overensstemmelse med amternes regionplaner.

Gråtonet tekst er fra regionplan 2005, dog er Bølling Sø er ikke omtalt, fordi den er nyetableret.

Navn	Areal (ha)	Middel vanddybde (m)	Målsætning ¹⁾	Målsætning opfyldt	Risikogruppe ²⁾	Påvirkningstype ³⁾	Indsatsprogram ⁴⁾	Behov for yderligere fosforreduktion	Fosforkvote (kg)
Afstørningsområde Randers Fjord:									
Alling Sø	40,9	1,6	B	nej	IIB	--	? SB	?	44 (SPA)
Allinggård Sø	6,7	<3	B	?	Ila	--	?	?	
Hinge Sø	91,4	1,2	A2/B	nej	IIB	--	? SB	?	
Tange Sø (SM)	590*	2,8	A2/B	nej	IIB	--	--	--	

SM = stærkt modificeret vandområde

* En del af arealet ligger i tilstødende kommuner

¹⁾ Målsætninger:

A. Skærpet målsætning:	Det naturlige plante- og dyreliv i søen må ikke påvirkes af menneskelige aktiviteter i sø/opland
A2. Skærpet målsætning	Søen skal kunne anvendes til badning, aktiviteter i søen eller i oplandet.
B. Generel målsætning	Det naturlige plante- og dyreliv i søen må kun påvirkes svagt af spildevand. Tilførslen af fosfor fra alle kilder skal søges mindsket mindst muligt.
C. Lempet målsætning	Det naturlige dyreliv i søen tillades væsentligt påvirket af spildevand, dog skal tilførslen søges mindsket mest muligt.

²⁾ Risikogruppe:

Ia:	Det er allerede klart uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplanmål nås.
Ib:	Tilgængelige data indikerer ikke risiko for, at gældende regionplanmål ikke nås, men kvaliteten og anvendeligheden af de tilgængelige data kan forbedres.
Ila:	Det er muligt at gældende regionplanmål ikke nås, men der mangler data til at vurdere dette tilstrækkelig sikkert.
Ilb:	Det er sandsynligt, at gældende regionplanmål ikke nås, men yderligere karakterisering og / eller overvågning er nødvendig for at iværksætte foranstaltninger.
Ilc:	Det er allerede klart uden yderligere karakterisering eller overvågning, at gældende regionplanmål ikke kan nås.

³⁾ Påvirkningstype:

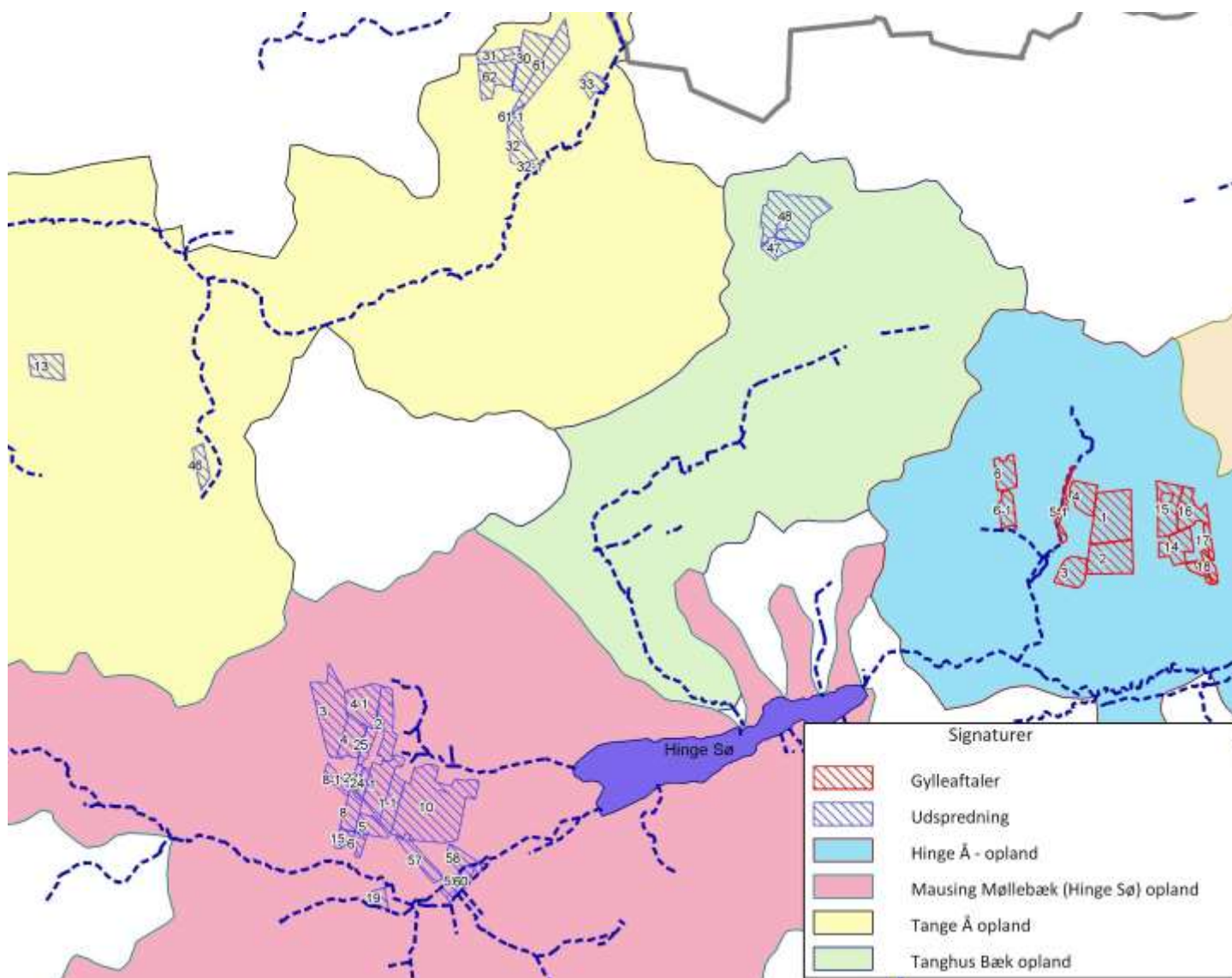
N: Påvirkning med næringsstoffer og organisk stof

⁴⁾ Indsatsprogram:

SB: Spredt bebyggelse
 SPA: Spildevandsanlæg
 DAM: Dambrug
 Landbrug: Det fremgår ikke af identifikationen i basisanalysen, ved hvilke søer der skal ske reduktion af landbrugsbidraget.

Størstedelen af de ansøgte udspretningsarealer i Silkeborg Kommune ligger i oplandet til Tange Sø, Hinge Sø og Alling Sø, som alle ligger i Gudenåens vandsystem med udløb i Randers Fjord, hvor der indgår internationalt beskyttelsesområde. Udspretningsarealet i Ikast-Brande Kommune ligger i oplandet til Skive Fjord. Hinge Sø og Tange Sø er målsat som badesøer i kommuneplanen. Ifølge basisanalysen er målsætningen for søerne ikke opfyldt. Generelt bemærkes, at ingen af de berørte søer anses for særskilt kvælstoffølsomme, idet fosfor anses for at være den primært styrende faktor for graden af algevækst i disse.

De angivne jordbundstyper i ansøgningen stemmer overens med Silkeborg Kommunes oplysninger om jordbundsforholdene undtagen for areal 58, der ifølge Silkeborg Kommunes oplysninger er Humus (JB11).

Figur 7.2.1 - Oversigt over de vandløb som arealerne afvandes af

Tange Sø

Tange Sø er i Regionplan 2005 fra Århus Amt målsat med en generel målsætning (B) om et naturligt og alsidigt plante- og dyreliv, som kun er svagt påvirket af menneskelig aktivitet. Den er endvidere målsat med en skærpet målsætning A2 som vandområde til badning. Hverken den generelle målsætning eller badevandsmålsætningen er opfyldt, idet der hver sommer optræder store mængder alger, som gør vandet uklart og uegnet til badning. Tange Sø anses først og fremmest for at være følsom overfor belastning med fosfor. Badevandsinteresserne indgår med stor vægt i Silkeborg Kommune, og der er badevandsstation i Tange Sø ved Tange Sø Marina. Af retningslinje F7 om badning i kommuneplan 2009 fremgår, at vandkvaliteten og de hygiejniske forhold i alle badesøer skal være tilstrækkelig god til, at søerne kan anvendes til badning i hele badesæsonen, som dækker perioden fra 1. juni til 1. september. Det vil sige, at grænseværdierne for forekomst af fækale bakterier fra mennesker og dyr ikke må overskrides, og at algevæksten ikke må give anledning til sundhedsproblemer i forbindelse med badning. Silkeborg Kommunes badevandsanalyser har traditionelt vist, at vandet i Tange Sø i sommerhalvåret normalt er mindre egnet til badning trods tilfredsstillende hygiejnisk kvalitet på grund af kraftig algeforekomst. De seneste 4 år er vandet blevet mere klart på grund af den invasive art vandremuslingens indtog i Gudenå-systemet. Basisanalysen bekræfter, at der vil være behov for en indsats overfor belastningen med fosfor.

Med vores nuværende vidensgrundlag bør effekten af en pludseligt forekommende invasiv art ikke tillægges afgørende vægt ved vurderingen af risiko for forringelse af miljøtilstanden. Det er derfor fortsat kommunens opfattelse, at reduktion i fosforbelastningen er nødvendig for at opnå tilstrækkelig god vandkvalitet i Tange Sø, hvor naturtilstanden ikke er tilfredsstillende som følge af næringsstofbelastning. En reduktion er også i overensstemmelse med kommunens mål og retningslinjer for anvendelsen til badevand.

Hinge Sø

Hinge Sø har en generel målsætning B, som betyder, at der ønskes et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv, og at søen højst må være svagt påvirket af menneskelig aktivitet. Søen har også en skærpet målsætning A2 som badevandssø. Den generelle og skærpede målsætning er ikke opfyldt på grund af tilførsel af utilstrækkeligt rensset spildevand fra spredt bebyggelse og tilførsel af fosfor fra dyrkede arealer i kombination med intern belastning med fosfor fra søbunden. Silkeborg Kommunes aktuelle badevandsanalyser viser, at vandet i sommerhalvåret er mindre egnet til badning trods normalt tilfredsstillende hygiejnisk kvalitet på grund af massiv forekomst af alger i søvandet. Forekomsten af alger i Hinge Sø er primært reguleret af adgangen til fosfor, og søen anses derfor ikke for at være særskilt kvælstoffølsom. Af basisanalysen i forbindelse med den statslige vandplanlægning fremgår, at belastningen med fosfor er for høj til, at målopfyldelse kan opnås uden yderligere indsats. Silkeborg Kommune vurderer, at indgreb overfor spildevand i sig ikke vil være tilstrækkelig, og at der også vil være behov for at nedbringe belastningen med fosfor fra landbrugsarealer.

Alling Sø:

Vandet fra Hinge Sø strømmer videre til den B-målsatte Alling Sø, som alt andet lige anses for mindre sårbar eller lige så sårbar som Hinge Sø med hensyn til fosfor. Søen anses ikke for at være særskilt kvælstoffølsom. Der er ikke fastsat badevandsinteresser i søen. Den B-målsatte Allinggård Sø, som ligger i Hinge Å nedstrøms Alling Sø, er ikke specifikt vurderet, da vandkvaliteten i høj grad afhænger af vandkvaliteten i Hinge Sø og Alling Sø. Vidensgrundlaget for søen er ufuldstændigt, men på baggrund af søens størrelse og hydrologi lægges til grund, at søen er lige så sårbar eller mindre sårbar overfor belastning med fosfor end de opstrøms beliggende søer, og at søen ikke er særskilt kvælstoffølsom.

Af tabel 7.2.2 og figur 7.2.1 i den miljøtekniske redegørelse fremgår, hvilke arealer der afvander til hvilke vandområder.

For en detaljeret vurdering af risikoen for tilførsel af fosfor fra udspretningsarealerne til de berørte søer henvises til afsnittet om hav og fjord, som også er dækkende for søer. Her skal blot kort opsummeres, at da der er tale om et lavt fosforoverskud i projektet og derfor ikke indgår arealer af betydende omfang med forhøjet tabsrisiko, vurderes der ikke at være væsentlig risiko for påvirkning af vandkvaliteten i de berørte søer og dermed heller ikke badevandskvaliteten i Hinge Sø og Tange Sø. Da der er lagt særlig vægt på forudsætningen om det lave fosforoverskud, indarbejdes der vilkår herfor i miljøgodkendelsen.

Der indgår flere små vandhuller beskyttet efter § 3 på og i nærheden af udspretningsarealerne. Areal 2 indeholder et enkelt lille vandhul, men den lovpligtige bræmme er overholdt. Det vurderes, at udspretning af husdyrgødning på det pågældende areal, ikke vil udgøre en væsentlig påvirkning af vandhullet, da jorden omkring det har været dyrket i mange år. De resterende vandhuller vurderes alle at være i en så stor afstand til udspretningsarealerne, så der ikke vil ske en øget påvirkning af dem.

Vandløb

Vandløb anses generelt ikke for at være følsomme overfor tilførsel af næringsstoffer. Direkte afstrømning af husdyrgødning kan skade levevilkårene for flora og især fauna i vandløbene. Flere arealer ligger vandløbsnært og der indgår skrånende arealer direkte mod vandløb, vandhuller eller mose fra de ejede og forpagtede udspretningsarealer. Det vurderes, at der er væsentlig risiko for afstrømning af husdyrgødning på areal 19 og 32-1. Areal 19 er et engstykke, der i perioder er vandlidende. Det er samtidig et lavbundsområde. Der stilles vilkår om etablering af en 10 m dyrkningsfri bræmme ved vandløbet, der ligger langs med areal 19 (se bilag

10). Vilkåret stilles for at sikre, der ikke sker afstrømning af husdyrgødning til vandløbet, og for at sikre at der ikke tabes kvælstof og fosfor til vandløbet. På areal 32-1 er der et område med hældninger over 12° mod Tange Å. Der stilles vilkår om en 20 m dyrkningsfri bræmme langs med dele af vandløbet for at undgå afstrømning af husdyrgødning direkte til vandløbet (se bilag 11). Areal 32-1 er også et lavbundsareal.

På aftalearealerne indgår et enkelt areal 6-1 med partier indenfor 20 m fra vandløbets kant, som skrånere mere end 6° mod vandløb. Der er søgt om arealgodkendelse efter husdyrlovens § 16 for dette og 76,2 ha aftalearealerne, heriblandt areal 6-1. Der henvises til risikovurderingen i arealgodkendelsen.

Der er lavbund i fosforklasse II, med risiko for udsivning af fosfor på følgende arealer: 8-1, 10, 19,32-1, 33, 48 og 60. Arealerne er samtidig dræned. Arealerne afvander til Natura 2000 området - Randers Fjord, der er overbelastet med fosfor. Arealerne er efter husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau flyttet i P-klasse II.

VILKÅR

- 7.2.1 Fosforoverskuddet på ejede og forpagtede arealer må ikke overstige 2,0 kg P/ha/år. Det forudsættes, at der ikke tilføres fosfor med handelsgødning/uorganisk gødning, såfremt der er balance eller fosforoverskud på arealerne (startgødning til majs undtaget). Der må ikke tilføres arealerne anden organisk gødning med indhold af fosfor.
- 7.2.2 Der skal udlægges 20-meter-bræmmer langs dele af vandløb på mark nr. 32-1). Placeringen af bræmmer fremgår af bilagene 11. Indenfor bræmmen, må der ikke gødskes, sprøjtes, foretages jordbehandling eller køres med maskiner. Der skal bevares en naturlig vegetation i bræmmerne. 20-meter-bræmmen regnes fra vandløbets/søens kronekant (punktet, hvor brinken slutter, og hvor man er i niveau med de omgivende marker).
- 7.2.3 Der skal udlægges 10-meter-bræmmer langs vandløbet på mark nr. 19. Placeringen af bræmmer fremgår af bilag 11. Indenfor bræmmen, må der ikke gødskes, sprøjtes, foretages jordbehandling eller køres med maskiner. Der skal bevares en naturlig vegetation i bræmmerne. 10-meter-bræmmen regnes fra vandløbets/søens kronekant (punktet, hvor brinken slutter, og hvor man er i niveau med de omgivende marker).

7.3 KVÆLSTOF OG FOSFOR TIL FJORD & HAV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Ca. 206,9 ha af ejet/forpagtede udspretningsarealer samt alle 90,4 ha aftalearealer afvander til Randers Fjord. De resterende arealer 6,2 ha afvander til Skive Fjord.

Randers Fjord er overbelastet med fosfor ifølge statens kortlægning. Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor er ifølge ansøgningssystemet overholdt.

Kvælstof

Ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk tilføres der i nudrift 45220,2 kg N/år og i ansøgt drift 47346,5 kg N/år (222 kg N/ha/år) til de ejede og forpagtede udspretningsarealer. Kvælstofudvaskningen fra egne arealer er beregnet til 42,2 kg N/ha ud ad rodzonen eller i alt 8992 kg N/år i ansøgt drift.

Ingen af udspretningsarealerne ligger i nitratklasse 1-3. Dette betyder at der ifølge husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau ikke stilles krav om beskyttelse af arealerne ud over de generelle krav til udbringning af husdyrgødning.

Fosfor

Som redegjort for ovenfor genereres et årligt fosforoverskud på de ejede og forpagtede udspretningsarealerne på gennemsnitlig 2,0 kg P/ha/år eller i alt ca. 426,2 kg P/år.

Ifølge ansøgningen er husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for kvælstof og fosfor i oplandet til de af loven omfattede, beskyttede vandområder overholdt.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Randers Fjord

Dele af Randers Fjord er en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15, EF-habitatområde nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord og Ramsar-område. Grund Fjord og den inderste del af Randers Fjord er udlagt med generel målsætning i Regionplan 2005. Fra Uggelhuse og til Udbyhøj har fjorden skærpet målsætning i Regionplan 2005. Det skyldes, at denne del af fjorden har status som internationalt naturbeskyttelsesområde. Fra Uggelhuse er Randers Fjord en del af EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Fra Mellerup og til Udbyhøj er fjorden en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsar-område nr. 11.

Oplandet til Randers Fjord udgør 3256 km². Ifølge en opgørelse fra Århus Amt blev fjorden i 2004 tilført i alt ca. 4.100 tons kvælstof og ca. 130 tons fosfor til Randers Fjord. Silkeborg Kommune har ikke kendskab til nyere opgørelser. Målsætningen for Randers Fjord er ikke opfyldt, idet miljøtilstanden er kraftigt påvirket af for store tilførsler af næringsstoffer til fjorden og dens opland. Belastning med fosfor fra spildevand og landbrugsarealer i Silkeborg Kommune er medvirkende årsag til, at målsætningen ikke er opfyldt. For at opnå en bedre miljøtilstand skal tilførslerne af kvælstof og fosfor reduceres.

Kvælstofoverskud

Oplandet til Randers Fjord er af staten udpeget som opland til meget kvælstof-sårbart Natura 2000-vandområde. Ifølge Statens reviderede nitratklassekort er kvælstoftilbageholdelsen 76 – 100 % i den del af oplandet til Randers Fjord, som ligger i Silkeborg Kommune, og 82 % i området hvor udspretningsarealerne ligger, hvorfor det generelle beskyttelsesniveau som udgangspunkt kan anses for tilstrækkeligt.

Med en kvælstoftilbageholdelse på 82 %, forventes 7,6 kg N/ha/år eller i alt 1618 kg N/år af husdyrbrugets samlede kvælstofudledning (inkl. handelsgødning) at nå frem til Randers Fjord. Hertil kommer et bidrag på ca. 721 kg N/år fra aftalearealerne.

Silkeborg Kommune vurderer, at statens kortværk og nitratklasser pt. udgør nyeste viden på området, og med en kvælstoftilbageholdelse indenfor intervallet på 76-100 % finder kommunen ikke, at der er grundlag for at stille krav om at nedbringe kvælstofbelastningen fra hele eller dele af udspretningsarealet på grund af lokale forhold. Det vurderes, at de generelle harmoniregler er tilstrækkelige i den konkrete sag i forhold til beskyttelse af overfladevandet i forhold til kvælstof, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Det er kommunens vurdering, at kvælstofudvaskningen fra det ansøgte projekt ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter udgør en risiko for forringelser af miljøet i Randers Fjord.

Fosforoverskud

Fosforoverskuddet er i ansøgningen beregnet til 2,0 kg P/ha/år på de ejede og forpagtede arealer. På størstedelen af aftalearealerne er der en fosforfraførsel med afgrøderne på 27,8 kg P/ha/år (K4-sædskifte). Der er beregnet fosforbalance på disse 76,2 ha af aftalearealerne. De resterende aftalearealer (14,2 ha) kan modtage op til 1,4 DE/ha, og det skønnes derfor, at disse arealer ikke bidrager væsentligt til det samlede fosforoverskud begrundet med det forholdsvis lille areal og ud fra en almindelig cost benefit-betragtning, hvor det antages, at der ikke sker overdosering af fosfor med handelsgødning eller andre gødningstyper. Det er derfor rimeligt at antage fosforbalance på samtlige aftalearealer.

Silkeborg Kommune har vurderet hvert enkelt udspretningsareal for en række tabsrisici for fosfor jf. bilag 9. Ved vurderingen er lagt vægt på arealernes beskaffenhed med hensyn til jordbundstype, nærhed til vandløb, skrånende partier mod vandløb/sø, dræning og lavbund.

Der gøres opmærksom på, at der indgår flere ejede/forpagtede drænedede arealer i okkerklasse II og IV, som afvander til Natura 2000-området Randers Fjord og derfor er omfattet af fosforklasse II ifølge godkendelsesbekendtgørelsen, hvor der ikke må ske en merbelastning med fosfor. Disse arealer er udfyldt i korrekt ansøgningssystemet, og vurderes i praksis ikke at give anledning til skærpede krav på bedriftsniveau..

Alle arealer i oplandet til Randers Fjord vurderes umiddelbart at have en lav til moderat tabsrisiko for fosfor, da der er et fosforoverskud på 2,0 kg P/ha/år selvom arealerne alle er drænedede og flere arealer indeholder lavbund eller ligger i tæt på vandløb. Der lægges i vurderingen stor vægt på fosforoverskuddets størrelse.

Fosforoverskuddet kan på baggrund af de beregnede balancer opgøres til i alt 2,0 kg P/år i oplandet til Skive Fjord. Der indgår ikke arealer i betydende omfang, hvor der er forhøjet tabsrisiko for fosfor. Det vurderes, at et overskud af den beregnede størrelse er af helt underordnet betydning for vandmiljøet i Skive Fjord og videre ud i Limfjordssystemet. Et enkelt areal ligger i Ikast-Brande Kommune, der har vurderet at det areal, der afvander til Skive Fjord, er et robust areal, hvor der ikke skal stilles vilkår. Den samlede vurdering fra Ikast-Brande Kommune kan ses i bilag 7

Det vurderes, at udspredding af husdyrgødning på 6,2 ha i oplandet til Skive Fjord ikke vil medføre væsentlig risiko for forringelse af miljøet i Skive Fjord i sig selv eller i kumulation med andre projekter på grund af tilførsel af fosfor fra det ansøgte projekt.

Fosforoverskuddet kan på baggrund af de beregnede balancer opgøres til i alt 2,0 kg P/år i oplandet til Randers Fjord. Det vurderes, at et overskud af den beregnede størrelse er af underordnet betydning for vandmiljøet og de internationale beskyttelsesinteresser i fjorden.

Habitat-vurdering

EU's habitatdirektiv er i Danmark udmøntet i miljømålsloven. Ifølge habitatdirektivets artikel 6 kan kommunen ikke give tilladelse til et projekt, som vurderes at ville skade et internationalt naturbeskyttelsesområde, og ifølge artikel 12 om strengt beskyttede arter må kommunen ikke give tilladelse til noget, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de arter, der er omfattet af direktivets bilag IV.

Habitatvurdering for Randers Fjord

Habitatområdet Randers Fjord er i nitratklassekortlægningen i husdyrgodkendelseslovgivningen klassificeret som meget sårbart. Ifølge basisanalysen for området i forbindelse med vandplanlægningen i henhold til miljømålsloven er Randers Fjord overbelastet med kvælstof, og kvælstofbelastning anses for at være en trussel imod at opnå gunstig bevaringsstatus.

Kommunen skal foretage en vurdering af, om det ansøgte projektet kan medføre skade på habitatområdet Randers Fjord som følge af nitratudvaskning.

Vurdering Pkt.1: Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Ejendommen Kjellerupvej 67A ligger indenfor det kystopland til Randers Fjord, som i vandplanlægningen udgør Gudenåens opland. Inden for oplandet er der sket en strukturudvikling i husdyrproduktionen, idet Miljøstyrelsens opgørelse over dyretrykket i danske vandoplande viser, at antallet af DE i oplandet er faldet med 2,6 % fra år 2007 til 2010. Etableringer og udvidelser af husdyrbrug er således blevet modsvaret af nedlæggelser af andre husdyrbrug. Kommunens øvrige viden om ophørte husdyrbrug og meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som endnu ikke er udnyttede, giver ikke anledning til justering af udviklingstendensen for husdyrtrykket i oplandet. Det vurderes endvidere, at andre kilder til nitratudvaskning,

fx ny bebyggelse og dambrug, ikke har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007.

Da dyretryk og den samlede nitratudvaskning fra Gudenå-oplandet til Randers Fjord har været faldende siden 2007 vurderes det derfor, at det ansøgte ikke i kumulation med andre husdyrprojekter (andre projekter) i oplandet vil have en skadevirkning på det aktuelle Natura 2000 område.

Vurdering Pkt. 2. Påvirkning fra projektet i sig selv

Randers Fjord er klassificeres som et meget sårbart vandområde, da fjorden kan karakteriseres som et lukket bassin med ringe vandudskiftning. Fjorden omfatter habitat-naturtypen flodmundinger (naturtype nr. 1130). Da der er tale om et meget sårbart vandområde, skal nitratudvaskningen fra det samlede husdyrbrug være mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning til fjorden (fra Gudenå-oplandet), for at det uden rimelig videnskabelig tvivl kan udelukkes, at projektet ikke medfører skadesvirkninger på habitatområdet.

Nitratudvaskningen fra rodzonen er beregnet til 42,2 kg N/ha/år. Bidraget fra husdyrgødningen er beregnet til 3,2 kg N/ha/år, via FarmN (efter metoden beskrevet i bilag 1 til 'Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven').

Ca. 206,9 ha udspretningsarealer (297,3 ha ejede/forpagtede/aftaler) afvander via Gudenå-systemet til Randers Fjord. Idet kvælstofreduktionspotential er sat til 82 % i oplandet, kan det beregnes, at udspretning af husdyrgødning på arealerne vil påvirke Randers Fjord med i alt ca. 171,2 kg N/år (297,3 ha * 3,2 kg N/ha/år * 0,18).

Den samlede tilførsel af kvælstof til Randers Fjord fra Gudenå-oplandet vurderes at være ca. 3.415.000 kg N/år ud fra oplysninger i basisanalysen jf. tabel 7.3.1 nedenfor.

Ifølge kommunens beregninger vil det ansøgte udgøre 0,005 pct. af den samlede udvaskning til Randers Fjord via Gudenå-oplandet. Det vurderes, på baggrund af de oplyste afskæringskriterier, at det ansøgte ikke i sig selv vil have en skadevirkning på habitatområdet Randers Fjord.

Tabel 7.3.1. Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning til Randers Fjord.

Natura 2000-området	
Delområde	Randers Fjord via Gudenå
Hele oplandet til Randers Fjord	325.600 ha
Gudenå-oplandet til Randers Fjord	271.077 ha
Tilførsel af kvælstof til Randers Fjord (2004, basisanalysen))	4.100.000 kg N/år
Udvaskning i alt via Gudenå-oplandet*	3.415.000 kg N/år
Det ansøgte	

Natura 2000-området	
Delområde	Randers Fjord via Gudenaå
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	82
Areal til udspredding i alt, 207,9 ha ejede/forpagtede+ 95,6 ha aftalearealer	297,3 ha
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning (udvaskning svarende til planteproduktion er fratrukket)	3,2 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Randers Fjord, kg N/år (323,9 x 10 x 0,18)	171,2 kg N/år

* Ifølge statens forslag til Vandplan, oktober 2010 bliver fjorden tilført ca. 3700 tons kvælstof ved baseline 2015.

Tilførslen fordeles forholdsmæssigt indenfor de tre kystoplande til Randers Fjord ud fra oplandenes størrelse.

Det er Silkeborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en skadesvirkning på Natura 2000-området Randers Fjord, hverken i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter.

Skive Fjord og Limfjorden

Oplandet til Skive Fjord, Lovns og Risgårde Bredning er i nitratklassekortlægningen klassificeret som sårbart Natura 2000 område. Limfjorden er overbelastet med kvælstof, som anses for at være en trussel imod at opnå gunstig bevaringsstatus. Kommunen skal derfor foretage en vurdering af om det ansøgte projektet kan medføre skade på habitatområder som følge af nitratudvaskning.

Skive Fjord er en del af Limfjorden og står i forbindelse med Lovns Bredning, som er udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde (14) *Lovns Bredning*, og EF-habitatområde (30) *Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simensted og Nørre Ådal, Skarvad Bæk*. Fjorden afvander desuden til Løgstør Bredning, som er del af EF-fuglebeskyttelsesområde (12) *Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage*, EF-habitatområde (16) *Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg* og Ramsarområde (6) *Vejlerne og Løgstør Bredning*.

Oplandet til Skive Fjord, Lovns og Risgårde Bredning er på 144.300 ha og er domineret af landbrugsarealer, som udgør ca. 70 %, hvilket svarer til et landbrugsareal på ca. 101.000 ha.

De mest betydende forurenende stoffer i Limfjordens opland er næringsstofferne kvælstof og fosfor, iltforbrugende organiske stoffer og miljøfarlige stoffer. Den største påvirkning med kvælstof sker fra landbruget. 63 % af afstrømningen af kvælstof fra oplandet til Limfjorden sker som en diffus udledning fra landbrugsarealer.

Risikoanalysen har vist, at hele fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålene i 2015. Årsagen hertil er en for stor tilførsel af næringsstoffer fra land.

Vurdering Pkt.1: Påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Delarealer til ejendommen Kjellerupvej 67A ligger indenfor kystoplandet til Skive Fjord. Inden for oplandet er der sket en strukturudvikling i husdyrproduktionen, idet Miljøstyrelsens opgørelse over dyretrykket i danske vandoplande viser at antallet af DE i oplandet er steget med 4 % fra år 2007 til 2010. Ifølge miljøstyrelsens

notat: 'Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk', skal kommunen se bort fra stigninger under 5 % i dyretrykket begrundet i usikkerheder ved beregningerne, samt at stigninger under 5 % ifølge miljøstyrelsen ikke er problematisk i forhold til Habitatdirektivet. En stigning på 5 % i dyreenheder vil ikke give en merbelastning af vandområdet på over 1 % i den periode, hvor det øgede dyretryk er til stede.

Anvendelse af husdyrgødning kan generelt set kun øge udvaskningen med ca. 10 kg N/ha ud af en samlet udvaskning på ca. 60 kg N/ha ud af rodzonen. Ved en stigning i dyretrykket under 5 % vil udvaskningen på oplandsniveau højst øges med 0,5 kg N/ha, hvilket er under 1 % af den samlede udvaskning.

Kommunens øvrige viden om ophørte husdyrbrug og meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som endnu ikke er udnyttede, giver ikke anledning til justering af udviklingstendensen for husdyrtrykket i oplandet. Det vurderes endvidere, at andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse og dambrug, ikke har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007

Det vurderes, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrprojekter (andre projekter) i oplandet ikke vil have en skadevirkning på Natura 2000 områder tilknyttet Skive Fjord.

Vurdering Pkt. 2. Påvirkning fra projektet i sig selv

Skive Fjord kan karakteriseres som et lukket bassin, hvorfor nitratudvaskningen fra husdyrbruget skal være mindre end 1 % af den samlede nitratudvaskning til fjorden, for at det uden rimelig videnskabelig tvivl kan udelukkes at projektet ikke medføre skadesvirkninger på tilknyttede habitatområder.

Nitratudvaskningen fra rodzonen er beregnet til 42,2 kg N/ha/år. Bidraget fra husdyrgødningen er beregnet til 3,2 kg N/ha/år, via FarmN (efter metoden beskrevet i 'Bilag 1' til 'Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande ved vurdering af ansøgninger efter husdyrgodkendelsesloven').

Ca. 6,2 ha udspretningsarealer afvander via Karup Å til Skive Fjord/Limfjorden. Idet kvælstofreduktionspotentialer ifølge nitratklassekortlægningen er 84 % i oplandet, kan det beregnes, at udspretning af husdyrgødning på arealerne vil påvirke fjorden med i alt ca. 3,2 kg N/år. Den samlede tilførsel af kvælstof til Skive Fjord vurderes at være ca. 1.039.250 kg N/år, jf. tabel 7.3.2 nedenfor.

Ifølge kommunens beregninger vil det ansøgte udgøre 0,0003 pct. af den samlede udvaskning til Skive Fjord. Det vurderes, at det ansøgte ikke i sig selv vil have en skadevirkning på habitatområderne tilknyttet fjorden.

Tabel 7.3.2. Nitratudvaskningen fra den udbragte husdyrgødning til Skive Fjord.

Natura 2000-område	
Delområde	Skive Fjord, Lovns og Risgårde Bredning
Opland til Natura 2000 område	144.339 ha
Dyrket areal i vandoplandet 70 %	101.039 ha
Øvrige arealer i vandoplandet 30 %	43.300 ha
Reduktionspotentialer for oplandet (jf. nitratklassekortlægningen)	76 - 100 %
Gnms. udvaskning fra rodzonen fra dyrkede arealer i oplandet (jordtypeafhængig)*	78 kg N/ha/år

Natura 2000-område	
Delområde	Skive Fjord, Lovns og Risgårde Bredning
Udvaskning fra landbrugsarealer i oplandet	985.130 kg N/år
Udvaskning fra øvrige arealer i oplandet (standard betragtning på 10 kg pr ha.)	54.000 kg N/år
Udvaskning i alt fra oplandet	1.039.250 kg N/år
Det ansøgte	
Ansøgte areal til udspreddning	6,2 ha
Reduktionspotentiale for udspreddningsarealer i oplandet (jf. nitratklassekortlægningen)	84 %
Udvaskning fra rodzonen (udvaskning svarende til kunstgødgede arealer fratrukket)	3,2 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Natura 2000 områder tilknyttet Skive Fjord	3,2 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området	0,0003 %

*(78 kg N/ha/år * 100 % sandjord)/100 + (47 kg N/ha/år * 0 % lerjord)/100

Det er Silkeborg Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre skadesvirkning på Natura 2000-områder tilknyttet Skive Fjord, hverken i sig selv eller i kumulation med andre planer og projekter.

Konklusion overfladevand

EU's habitatdirektiv er i Danmark udmøntet i Miljømålsloven. Ifølge habitatdirektivets artikel 6 kan kommunen ikke give tilladelse til et projekt, som vurderes at ville skade et internationalt naturbeskyttelsesområde, og ifølge artikel 12 om strengt beskyttede arter må kommunen ikke give tilladelse til noget, der kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de arter, der er omfattet af direktivets bilag IV. Udvaskning af kvælstof og fosfor fra de ansøgte udspreddningsarealer vil efter kommunens vurdering jf. ovenstående ikke kunne medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området Randers Fjord eller den beskyttede Skive Fjord med forbindelse til Natura 2000-områder i Limfjorden.

Husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for kvælstof og fosfor i oplandet til de af loven omfattede, beskyttede vandområder er overholdt for de ansøgte arealer til udspreddning af husdyrgødning. Ifølge statens kortlægning er hele Silkeborg Kommune omfattet af et tilbageholdelsespotentiale for kvælstof på 76 – 100 %, hvorfor Randers Fjord ikke kan forventes væsentlig påvirket som følge af kvælstofoverskuddet fra det ansøgte projekt.

Ingen af de berørte søer anses for særskilt kvælstoffølsomme.

Et projekt med tilnærmelsesvis fosforbalance vurderes ikke at være en væsentlig risiko for påvirkning af vandkvaliteten i de berørte søer og dermed heller ikke badevandskvaliteten i Hinge Sø, Alling Sø og Tange Sø.

Såfremt ansøger vælger at udsprede 1,7 DE/ha i stedet for 2,3 DE/ha, vurderes det, at der ikke er væsentlig risiko for påvirkning af de berørte vandløb, søer og fjorde. Dette begrundes med, at ved udspreddning af 1,7 DE/ha vil både fosfor og kvælstofmængden tilført arealerne være lavere end i ovenstående vurdering. Ovenstående vurdering er dermed også dækkende for udspreddning af 1,7 DE/ha.

Der er gennemført en konkret vurdering af risiko for tab af fosfor til samtlige berørte vandløb, søer og fjorde, som de ansøgte udspreddningsarealer afvander til. Udspreddningsarealerne ligger i oplande til vandområder overbelastet med fosfor ifølge statens kortlægning. Med det nuværende ansøgte projekt, hvor der er et fosforoverskud på 2,0 kg P/ha/år på bedriftens arealer, vurderes det, at der ikke er væsentlig risiko for miljøet i de berørte vandhuller, søer og fjorde, ligesom der vurderes ikke at være en væsentlig risiko for påvirkning af

Natura 2000-områder, Ramsarområder eller vandområder med væsentlige lokale, regionale eller nationale interesser i øvrigt.

VILKÅR

Se afsnit 7.2

7.4 PÅIRKNING AF ARTER MED SÆRLIGT STRENGE BESKYTTELSESKRAV (BILAG IV ARTER)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Mht. bilag IV-arter henvises der til kommunens beskrivelse og vurdering.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

En række andre dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk levested på eller omkring ejendommen og arealerne. På baggrund af faglig rapport nr. 635 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, langøret flagermus, sydflagermus, trolldflagermus, dværgflagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø og markfirben.

Silkeborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil have negativ indflydelse på de nævnte arter, idet udvidelsen ikke indeholder elementer af særlig betydning for disse arters forekomst. En række af flagermusarterne er optaget på rødlisten som sårbare.

Kommunen er ikke bekendt med, at der er forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets anlæg og udspretningsarealer.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår

7.5 KVÆLSTOF TIL GRUNDVAND

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Inden for nitratfølsomme områder, hvor der foretages vandindvinding til vandværker, må udvaskningen af nitrat ikke forøges i forhold til udvaskningen i nudriften, hvis nitratudvaskningen overstiger 50 mg/l. En stigning kan således accepteres, hvis både nitratudvaskningen før og efter udvidelsen ligger under 50 mg/l.

Ingen af udspretningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Derfor kan arealerne dyrkes uden ekstra projektilpasninger.

De fleste af arealerne ligger udenfor områder med drikkevandsinteresser i øvrigt. Dog har markerne 5, 6, 8, 8-1, 15, 18, 19, 35, 35-1, 47, 48, 48-1 og mark 100 drikkevandsinteresser. Flere af overstående er dog ikke harmoniarealer.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Der er for ejendommen Kjellerupvej 67A søgt om miljøgodkendelse. I flg. ansøgningen reduceres udvaskningen med 9 mg/l nitrat på alle udspretningsarealer fra nuværende til ansøgt drift til 58-59 mg/l på udbringningsarealerne.

De samlede ejede/forpagtede udbringningsarealer udgør ca. 214 ha med en belastning på 2,3 DE/ha.

Ingen af arealerne ligger i nitratfølsomt indvindingsområde eller i indvindingsopland til almene vandværker, og det vurderes derfor, at udspretning af husdyrgødning på de indsendte arealer, ikke vil udgøre en risiko for grundvandet og drikkevand.

VILKÅR

Der stilles ingen vilkår

8 BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forløbet frem mod denne konkrete ansøgning om udvidelse af dyreholdet, er der foretaget forskellige økonomiske og miljømæssige beregninger på udvidelsen af dyreholdet. Det endelige ansøgningsmateriale, beror på projektilpasninger der for nogens vedkommende er at betegne som BAT. I forløbet er der fravalgt nogle teknologier og projektilpasninger der ligeledes er BAT.

Haurbak Vestergård IS mener, at deres drift lever op til BAT på bl.a. nedenstående seks punkter, der skal behandles i forbindelse med en ansøgning om § 12-miljøgodkendelse (jf. Miljøstyrelsens FAQ nr. 56²⁷):

- Management (ledelses- og kontrolrutiner): godt landmandskab, ressourceforbrug, transport, ny sundhedsrådgivning, god logistik omkring foderhåndtering
- Foder: tilpasning med fosfor
- Staldindretning: præfabrikeret fast gulv i kommende bygning
- Forbrug af vand og energi: genanvendelse af vand, energikonsulent, naturligventilation
- Opbevaring/behandling: naturligt flydelag, overdækning af markstak, alt foder på ensilagesiloer
- Udbringning: nedfælder en stor del af gyllen, nedmulder dybstrøelse hurtigst muligt, flytter gylle til fjernt liggende marker i vinterhalvåret.

Overstående er blot et highlight af de ting som ansøger mener der er BAT for bedriften. Der henvises til de respektive afsnit for nærmere uddybning og evt. fravalg.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Et husdyrbrug bør til stadighed søge at begrænse forureningen ved at indføre og gøre brug af den bedste tilgængelige teknik²⁸ til at nedbringe eventuelle gener fra stalde og husdyrgødnings-opbevaringsanlæg mm. Teknologier til begrænsning af ammoniakfordampning og lugtpåvirkning m.v. samt til bedre udnyttelse af næringsstofferne i husdyrgødningen er i stadig udvikling.

Princippet om BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. Opfyldelse af BAT-krav kan altså indebære et krav om mindre forurening end det fastsatte beskyttelsesniveau. Beliggenhed i et særligt følsomt område skærper ikke kravet om BAT.

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

For § 12 miljøgodkendelser gælder det at redegørelsen som minimum skal indeholde en vurdering og beskrivelse af de gældende BAT-byggeblade for de pågældende dyretyper, og en beskrivelse af om landbruget lever op til kravet om BAT. Derudover skal der også være en beskrivelse af følgende punkter:

- Godt landmandskab/management
- Anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden for områderne:
 - Foder.

²⁷ <http://www.mst.dk/NR/rdonlyres/D3772E02-2202-4782-B9B1-E557ED2497C3/54794/BAToplysning.pdf>

²⁸ BAT= Best Available Technique (bedste tilgængelige teknik), som skal anvendes jf. EU's IPPC-direktiv (IPPC = Integrated Pollution Prevention and Control).

- Staldindretning.
- Forbrug af vand og energi.
- Opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Det overordnede BAT niveau for hele bedriften.

Miljøklagenævnet har den 3. november 2010 truffet en principiel afgørelse om BAT- og habitatvurderinger i forbindelse med godkendelse af husdyrbrug. Afgørelsen stadfæster, at kommunerne i godkendelser skal anvende de metoder, som er angivet i Miljøstyrelsens vejledning om vurdering af BAT.

I forhold til BAT-vurderingerne stadfæster nævnet, at kommunerne skal tage udgangspunkt i [Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår](#).

Et centralt omdrejningspunkt i Miljøstyrelsens metode til fastsættelse af BAT-standardvilkår er, at kommunen skal tage udgangspunkt i, at emissionsniveauet for BAT-vilkår fastsættes for hele anlægget. Nævnet præciserer således i afgørelsen, at emissionsniveauet skal beregnes for det samlede anlæg og ikke specifikt for de enkelte dele af anlægget.

Husdyrbrug giver anledning til tab af kvælstof ved fordampning af ammoniak. Dette tab kan modvirkes i flere led af produktionen ved hjælp af flere forskellige teknikker og teknologier.

De teknikker og teknologier, der kan begrænse ammoniakfordampningen fra anlægget, består af følgende metoder.

- Metoder der begrænser dyrenes udskillelse af kvælstof gennem fodrings-optimering,
- Valg af gulvsystemer med lavt ammoniaktab.
- Metoder der begrænser tabet af ammoniak fra husdyrgødningen under transport og lagring, samt.
- Metoder der opsamler ammoniak fra luften ved rensning af ventilationsluften.

Det er muligt at kombinere disse teknikker og teknologier på flere måder, og det er en del af princippet om anvendelse af BAT, at kommunen ikke kan stille krav om anvendelse af en bestemt teknik – dette valg skal ansøgeren selv træffe. Derimod kan kommunalbestyrelsen fastlægge emissionsgrænseværdier for anlægget, som er opnåelige ved anvendelse af BAT.

En vurdering af hvilket emissionsniveau, der kan betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT, bør derfor indeholde en samlet vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for anlægget som helhed.

Selv om der ansøges om, at udvide dyreholdet i en eksisterende stald, hvor det kun er en del af anlægget som skal gennemgribende renoveres, skal der som udgangspunkt foretages en vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for anlægget som helhed.

Til brug for vurdering af et opnåeligt emissionsniveau for eksisterende dele af anlægget har Miljøstyrelsen fastlagt vejledende emissionsgrænseværdier, som kan efterleves uden væsentlige ændringer af staldanlægget. Miljøstyrelsen har ved fastlæggelsen heraf taget udgangspunkt i den metodiske tilgang, som er anvendt ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne for nye anlæg, herunder vurderingen af hvilket omkostningsniveau der kan betragtes som proportionelt. De vejledende emissionsgrænseværdier kan således opnås i eksisterende anlæg med et omkostningsniveau, der ikke overstiger ca. 1 % af de samlede produktions-omkostninger.

Nedenstående tabel 8.1 viser beregningen af det opnåelige ammoniakemissionsniveau for Kjellerupvej 67A ud fra det ansøgte dyrehold.

Tabel 8.1 - BAT beregning

Eksisterende stalde der ikke renoveres			Nye stalde		
Dyretype	Antal	Emission (Kg N/år)	Dyretype	Antal	Emission (Kg N/år)
Malkekøer, spalter	300	3191	Malkekøer, fast gulv 5 % lysning.	34	272
Malkekøer, dybstrøelse	5	72	Kvier (11-25) mdr., fast gulv 5 % lysning.	214	518
Kvier (6-11 mdr), spalter	71	197			
Kalve, dybstrøelse	90	255			
Tyrekalv (40-80 kg)	170	35			
I alt		3749			790

Den samlede emissionsgrænse er beregnet til 4539 kg N/år. Denne emissionsgrænse er overholdt i ansøgningen med præcis 4539 kg N/år udledt i ansøgt drift.

For at opnå det overordnede ammoniakemissionsniveau for hele bedriften er følgende tilpasninger anvendt:

- 1) Der er valgt en gulvtype i den nye stald, med lavest mulige ammoniakfordampning
- 2) Der er anvendt skraber i den eksisterende stald.

Der er stillet vilkår til indretning og drift af eksisterende og nye stalde i afsnit 4.1

Vurdering af management/godt landmandskab

Silkeborg Kommune vurderer, at BAT i forhold til management er fyldestgørende da:

- Der føres dagligt tilsyn med produktionen, således at små fejl bliver løbende udbedret.
- Vand og Energiforbruget følges løbende.
- Der udarbejdes mark og gødningsplaner.
- Der føres sprøjte journal.
- Der er lavet beredskabsplan.
- Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler.

Vurdering af foder

Ansøgers beskrivelse af fodring fremgår også af afsnit ”4.3 fodring”. Opbevaring af foder på ensilagepladserne og fodersiloerne samt blanding af foder forgår korrekt og forsvarligt.

Der anvendes fodertilpasninger med fosforindholdet i foderet til malkekøerne, hvilket medfører et reduceret overskud af fosfor på arealerne. Reduktion i fosforoverskuddet er et krav stillet af Silkeborg Kommune, og ansøger har valgt at efterkomme kravet ved at reducere fosforindholdet i foderet.

Der udarbejdes løbende foderplaner efter de nyeste normer og viden på området. Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor foder ved anvendelse af det beskrevne.

Vurdering af staldindretning

Det valgte staldsystem i den nye stald til ungdyr er sengestald med præfabrikeret/pladsstøbt drænet gulv med skraber der kører ca. hver 2. time. Her kan opnås en potentiel reduktion i NH₃ på 50 %. Dette er BAT ifølge Miljøstyrelsens BAT byggeblade.

Det er vurderet, at husdyrbruget anvender bedst tilgængelig teknik indenfor staldindretning på følgende punkter:

- Den nye stald indrettes med naturlig ventilation og de eksisterende kvægstalde er også med naturlig ventilation.
- Kostalden er en eksisterende stald med spaltegulv og skrabere.
- Der er varmegenvinding af kølevandet fra mælketanken. Varmen herfra anvendes til opvarmning af stuehuset og serviceafdelingen i den nye stald.
- For at reducere ammoniakfordampningen er den nye stald etableret med sengestald med præfabrikeret/pladsstøbt drænet gulv med skraber der kører ca. hver 2. time. Dette staldsystem har den lavest mulige ammoniakfordampning.

For yderligere beskrivelse af staldsystemet se desuden afsnit ”4.1 Husdyrhold og staldindretning”. Kommunen vurderer samlet set, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkeligt omfang indenfor staldindretning ved anvendelse af det beskrevne.

Vurdering af forbrug af vand- og energiforbrug

Se beskrivelse og vurdering i afsnit ”4.5 energi- og vandforbrug”.

Kommunen vurderer, at virksomheden overholder kravene til brug af BAT i tilstrækkelig omfang inden for forbrug af energi og vand.

Vurdering af opbevaring/udbringning af husdyrgødning

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem, fx:

- Regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage).
- Udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle).
- Krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur.
- Krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter.
- Krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer.
- Krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha.
- Krav til efterafgrøder.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da gyllen nedfældes i sort jord og i græsmarker, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Uanset om det er et økologisk landbrug eller et konventionelt forbruges der mindre kvælstof end, de økonomisk optimale mængder. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således at fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

For gylletankene gælder, at der er tale om stabile beholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Der er en samlet opbevaringskapacitet på 10 måneder, hvilket anses for tilstrækkeligt.

- Lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt.
- Der er ingen spjæld i tankene og alt overpumpes via neddykket rør.
- Gyllen omrøres kun umiddelbart før tømning.
- Der føres logbog over flydelaget.
- Beholderne kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen.

Det er kommunens vurdering at ansøger opfylder kravet om BAT til opbevaring og udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering

Af ansøgningen fremgår det at der er taget forholdsregler indenfor management, energi og vand forbrug, foderteknologi, staldindretning og håndtering og opbevaring af husdyrgødning i forbindelse med driften.

Silkeborg Kommune vurderer på baggrund af det oplyste, at husdyrbruget samlet set ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler for den pågældende type husdyrbrug og af de supplerende vilkår for miljøgodkendelsen vil anvende den bedste tilgængelige teknik.

Det vurderes derfor at bedriften overholder kravet om BAT for § 12 husdyrbrug med hensyn til, hvad der er praktisk og økonomisk muligt i branchen og i forhold til den miljøgevinst, der kan dokumenteres opnået ved brug af den pågældende teknik.

VILKÅR

På baggrund af ovenstående er der ikke stillet nogle vilkår i dette afsnit. Der kan i de enkelte afsnit om foder, staldindretning m.v. være vilkår som er relateret til BAT.:

9 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIVET

9.1 ALTERNATIVE LØSNINGER

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Et alternativ til den valgte placering af den nye ungdyrstald og ensilagesilo er svær at få øje på. Dels grundet ejendommens naturlige byggefelt og dels grund ønsket om at holde produktionsbygningerne samlet. Alternativ placering vil således kun kunne være i det åbne land, som angivet under 3.1 og 3.2, der mere uddybende forholder sig til placeringen af byggeriet i forhold til landskabet.

Alternativ placering på Kjellerupvej 67a forefindes ikke uden en separat bygning i det åbne land. Foruden at det påvirker landskabet, vil det også give nogle logistiske uhensigtsmæssigheder.

Eneste reelle alternativ til således at opføre ungdyrstalden på en anden ejendom eller udliciterer kvierne på hotel. Disse vil begge betyde mere transport ved dyr og foder. Dertil vil det være væsentligt mere omkostningstungt i forhold til at samle dyrene på et sted. Ud fra et rent kvægafgalt synspunkt vil det produktionsmæssigt alt andet lige være en fordel at have dyrene samlet på et sted. Specielt når der er et stort fokus på ressourceforbrug – det være sig både omkring foder, løbning og ydelse. For at opnå de produktionsresultater som nærværende ejendom har opnået skal der være stor fokus og ensartethed omkring netop disse parametre. Det er svært at opnå denne fokus et andet sted.

Vision

Haurbak Vestergård IS har udarbejdet en vision for fremtiden. Ejendommen skal være blandt de efterhånden få kvægbedrifter, der er tilbage om ti år. Landbruget skal være rationelt og bæredygtigt økonomisk og skal give ejeren og ansatte en spændende hverdag. Ansøger skal også i fremtiden deltage i det daglige arbejde på bedriften. Der skal også være tid og overskud til familien samt tid til at engagere sig i fritidsaktiviteter og landbrugsfaglige organisationer. Bedriften skal drives, så miljøregler overholdes og det gode forhold til lokalsamfundet skal plejes. Bedriften ønsker at vise sin bedrift frem til folk både uden for og inden for landbrugserhvervet, eksempelvis børnehaver og landbrugsskoler og gør meget herfor.

Målsætninger

Konkret står Haurbak Vestergård IS som alle andre mælkeproducenter over for, at faldende mælkepriser og stigende omkostninger udhuler økonomien i den nuværende produktion. Det betyder, at der tjenes mindre per ko og antallet må øges for at kunne holde et stabilt overskud. De strategiske overvejelser skal danne baggrund for driften i de kommende år og være ledetråden for beslutningerne i det daglige arbejde.

Økonomisk set vil flere køer skabe et større dækningsbidrag og give væsentlige stordriftsfordele. Dette vil resultere i et solidt økonomisk fundament. Samtidig bliver der skabt rammer og mulighed for at investere i produktions- og miljøfremmende forhold, som kan give øget arbejdsglæde og dyrevelfærd.

Ansøger ser en vigtig opgave i at præsentere landbrugserhvervet og sin egen bedrift for folk udefra. Han har bl.a. taget imod besøgende børnehaver og gør en aktiv indsats for at have et godt forhold til lokalsamfundet. Det er deres klare erfaring, at besøgende har et meget mere positivt billede af landbruget, når de tager hjem. Derfor ligger det ham meget på sinde, at miljøregler og hensynene til dyrevelfærd varetages på bedste vis. Det gode forhold til naboerne varetages bl.a. ved at vise hensyn ved gyllekørsel samt hjælpe med maskiner osv.

At have ansatte er en nødvendighed på en bedrift af den størrelse, som Haurbak Vestergård IS udvikler sig til. For dem er det imidlertid ikke kun en nødvendighed at have ansatte. De ser det som en positiv udfordring og forpligtelse at være med til at lære unge medarbejdere op. På den måde bidrager de til at sikre kvalificeret arbejdskraft inden for landbrugserhvervet.

Et alternativ til udvidelse på Haurbak Vestergård IS kunne være at opkøbe en anden produktionsejendom for at drive og eventuelt udvide denne. For på denne måde at udvikle bedriften og modvirke en faldende realløn. Det ville kræve en stor investering til opkøb og eventuel modernisering af en anden ejendom. Der er desuden klare fordele i at have besætningen samlet på samme sted frem for at skulle passe dyr flere steder. En samlet besætning giver bedre mulighed for at opnå en rationel produktion end ved at have to adskilte besætninger. Dertil kommer, at ejendommens beliggenhed er god i forhold til naboer, udspretningsarealer og ammoniakfølsom § 7-natur²⁹. Dertil kommer, at Haurbak Vestergård IS i flere år har gjort sig strategiske overvejelser mht. fremtidig udvikling og udvidelse, bl.a. gennem opkøb af jord og naboejendomme. De har således gennem tiden tænkt udvikling ind i byggeri, drift osv., så mulighederne for udvidelse står åbne. Mulighederne for produktionsudvidelse på ejendommen vurderes derfor ikke at være udtømte med det nuværende dyreholds størrelse, som er udgangspunktet for dette projekt

Ansøger ser en udvidelse af produktionen på Haurbak Vestergård IS som det vigtigste element i at udleve visionerne for sin og bedriftens fremtid. Dette kræver en fortsat udvikling af produktionen. Den fortsatte økonomiske og udviklingsmæssige fremgang skaber også en mere rationel bedrift, som har behov for og kan bære ekstra mandskab. Derved vurderer ansøger, at nul-alternativet ikke er relevant for ham.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Silkeborg Kommune vurderer, at der samlet set ikke kan opsættes væsentlige alternativer som kan sammenlignes eller vurderes som værende bedre end det ansøgte projekt.

9.2 0-ALTERNATIV

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

I alle virksomheder er der løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige, samfundsmæssige og landskabelige konsekvenser, det giver. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes. Dette er uheldigt som finansverdenen er skuet sammen i tiden – her er der behov for erhvervsfolk med mod, evner og lyst for fremtiden.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

0-alternativet skal belyse de miljømæssige og socioøkonomiske konsekvenser der er, hvis den ansøgte produktionsudvidelse ikke gennemføres. Udgangspunktet er at skabe en rentabel produktion på bedriften.

0-alternativet er at opretholde produktionen på det nuværende produktionsniveau. Det vil sige en bibeholdelse af den tilladte produktion på ejendommen. Miljømæssigt vil 0-alternativet betyde, at miljøpåvirkningen i nærområdet omkring gården ikke øges yderligere.

²⁹ Lov nr. 1572 af 20/12-06, miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

Det er Kommunens vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen ikke påvirker lokalområdet i negativ retning. Der opnås endda en forbedring eftersom der indføres nye teknikker.

Husdyrbrugets placering i området er vurderet med basis i at generne fra husdyrbruget generer naboerne mindst muligt.

Med hensyn til nabogener, set i forhold til 0-alternativet, er det Kommunens vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne omkring gården

Det er Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser ved 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau, vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser, på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand. Der vil således blive tilkaldt en slamsuger for at tømme gyllebeholderen samt gyllekummerne.

Møddings- og ensilagepladser vil blive rengjort, således at der ikke forekommer forurening herfra.

Stalde vil tømmes og rengøres og vedligeholdes således forfald ikke opstår.

KOMMUNENS BEMÆRKNINGER OG VURDERING

Kommunen vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som øde og forladt.

11 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

MILJØTEKNISK REDEGØRELSE

Management

Haurbak Vestergård IS bliver drevet efter de principper der er opstillet i begrebet ”godt landmandskab”. Begrebet ”godt landmandskab” indeholder en målsætning om inddragelse af principperne for integreret produktion. Hensynet til de mere bløde værdier bliver derved en integreret del af planlægningsprocessen. De bløde værdier er i denne sammenhæng defineret som etisk betingede hensyn, herunder hensyn til medarbejdere, naboerne til bedriften, forbrugerne samt til husdyrvelfærd, naturen, landskabet og miljøet. Ved anvendelse af denne helhedsorienterede managementform forventes kravene fra det omgivende samfund at blive efterlevet, sideløbende med de økonomiske krav.

I forbindelse med transporter til fjerntliggende arealer er der stor fokus på afgrødevalg, således antal transporter kan minimeres. Endvidere er der til disse arealer tilknyttet lejet gyllebeholderkapacitet hvorved gyllen kan flyttes i vinterhalvåret med lastbil.

Mælken leveres til mejeriselskabet ARLA a.m.b.a. Dermed følger ejendommen kvalitetskonceptet ARLA-gården, der på flere punkter er mere vidtgående end dansk lovgivning. Yderligere følger heraf Mejeriforeningens branchekode.

Slagtedyr leveres til det nærliggende Kjellerup Slagtehus, hvorved disse ikke udsættes for langvarig transport.

Hyppig anvendelse af diverse videre og efteruddannelses tilbud for ejer og ansatte.

Haurbak Vestergård IS er så og sige med på noderne. De har en stor del af automatik i stalden og er ikke bange for at afprøve ny teknologi. Således er der automatisk styring af den naturlige ventilation, automatisk lysstyring, malkerobotter forsøg med robotfoderskraber etc.

På det dyrevelfærdsmæssige område er de med i Ny sundhedsrådgivning og er således med til at udvikle og afprøve dette nye rådgivningskoncept, som gerne skulle fører til bedre dyrevelfærd med begrundelse i større forebyggelse.

Er endvidere med i en erfagruppe, for at holde fokus for bedriften og dens fortsatte udvikling.

Ejendommen har hidtil udarbejdet et grønt regnskab ud fra et ønske om at følge ressourceforbruget og hele tiden optimere på dette. Af samme årsag korresponderer Haurbak Vestergård IS med en energirådgiver for at optimere den del.

Egenkontrol

I forbindelse med udvidelsen af ejendommen er der udarbejdet et forslag til egenkontrol af driften. Kontrollen vil omfatte følgende punkter.

Rengøring:

- Udmugning i stalde for at minimere ammoniakfordampningen.
- Vask og fejning af gange for at sikre et højt hygiejne niveau og minimere støvgener.
- Periodevis rengøring af anlæg med dybstrøelse for at minimere gener fra fluer.

Vand:

- Tilsyn af drikkekar, -kopper eller -ventiler m.m. for lækager.

Ventilering:

- Rengøring af ventilationsanlæg.
- Kontrol af temperatur- og fugtighedsmålere.
- Generel vedligeholdelse og kontrol af ventileringsystem efter fabrikantens anvisning.

Foderformalings- og blandingsanlæg:

- Kontrol af kileremme, kileremmeskiver.
- Kædetræk renses og smøres.

Miljømæssige foranstaltninger:

- Kontrol af markstak, som skal være forsvarligt overdækket.
- Logbog over flydelag.

Gene-/forureningsforanstaltninger:

- Generel vedligeholdelse og kontrol af tekniske systemer efter fabrikantens anvisning.

Registrering af:

- Elforbrug.
- Foderforbrug (EFK).
- Forbrug af fyringsolie, halm, træ m.m.
- Sprøjtejournal.
- Opbevaring af indlægssedler på foder.
- Analyser af grovfoder udtages.

Miljømæssige foranstaltninger:

- Kontrol af markstak, skal være forsvarligt overdækket.
- Logbog over flydelag.
- Renholdelse af stier.

12 BILAG

- 1 Arealoversigt
- 2 Situationsplan
- 3 Beplantningsskitse
- 4 Beredskabsplan og kort
- 5 Kapacitetsberegning
- 6 Transportveje
- 7 Ikast-Brande Kommune, arealvurdering
- 8 Fiktiv ansøgning, nye normtal
- 9 Arealoversigt, fosfor
- 10 Bræmme, areal 19
- 11 Bræmme, areal 32-1
- 12 Høringssvar fra Vattrupvej 2